

MØTEPROTOKOLL

Fra møte:	2/26 Klagenemnda for sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett
Dato/tid:	01.09.2026 kl. 09.00 – 12.00
Sted:	Teams
Deltakere:	Silje Alund Lødemel, Per Christian Nordal, Lene Vedal Moore, Tuan Phan, Paul Olaf Baraas, Hege Espe, Anders Håvardstun, Ingelinn Sætre
	Fra DiBK: Line Holmestad
Sekretariatet:	Silje Skogstad Nørstebøen
Møteleder:	Silje Alund Lødemel
Referent:	Silje Skogstad Nørstebøen
Referat også til:	Klagenemndas medlemmer og varamedlemmer Kommunal- og distriktsdepartementet

Sak 13/26 Protokoll fra klagenemndas møte 22.04.2026.

Protokollen ble godkjent uten merknader.

Sak 14/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra PROFILTEAM AS (klagesaksnr. 2026/4090).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3

I klage innsendt 20.04.2026 ble vedtak av 15.04.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 09.03.2026 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 15.04.2026 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig praksislengde, eller dekkende praksis, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-1, 11-3, 11-4 og 11-5.

Generelle opplysninger om foretaket

Profilteam AS fikk sentral godkjenning første gang 04.08.1999. Foretaket har per nå sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning i tiltaksklasse 3. Denne godkjenningen er gyldig til 02.03.2029. Foretaket har i tidligere perioder hatt sentral godkjenning for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3, for eksempel i perioden 22.04.2017-23.03.2020. I perioden 16.02.2023-16.02.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 69 inntektsmottakere og ligger i Hamar kommune i Innlandet. Knut Gjestvang er daglig leder. Han har sivilingeniørgrad innen maskin og materialteknikk fra 1995. Ignas Cekavicius er oppgitt som faglig leder for godkjenningsområdet prosjektering av konstruksjonssikkerhet. Han har utdanning fra Litauen tilsvarende en akkreditert norsk bachelorgrad fra 2014 og en norsk akkreditert mastergrad fra 2017.

Foretaket har sin virksomhet innen å utvikle, produsere og selge fasader i stål, glass og aluminium og hva som hermed står i forbindelse, herunder ved aksjetegning eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 25.120 Produksjon av dører og vinduer av metall.

Saksgang

09.03.2026 Søknad

24.03.2026 Foreløpig svarbrev

27.03.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

15.04.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

20.04.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

20.05.2026 Brev om behov for ytterligere opplysninger i klagesak

04.06.2026 Tilsvar fra foretaket

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Knut Gjestvang skriver i klagen at de er uenig i vurderingene som ligger til grunn for avslaget. Videre skriver Gjestvang at foretaket over tid har opprettholdt et høyt faglig nivå og at de har levert prosjektering i komplekse prosjekter. Siden forrige fornyelse av sentral godkjenning skriver Gjestvang at foretaket ikke har gjort andre organisatoriske endringer enn å styrke den faglige ledelsen ved å etablere en faglig leder med mastergrad og dokumentert relevant erfaring. Gjestvang mener derfor at det fremstår som

vanskelig å forstå at dette skal medføre en svekkelse i vurderingen av foretakets kvalifikasjoner.

Når det gjelder vurdering av praksislengde så skriver Gjestvang at vedtaket i stor grad bygger på en vurdering av at praksislengden ikke oppfyller kravet til 8 år. Foretaket mener at denne vurderingen er basert på et for snevert og delvis feilaktig grunnlag og henviser til at Ignas Cekavicius har dokumentert praksis fra minimum 2018 gjennom erklæring om ansvarsrett i tiltaksklasse 3. Videre skriver Gjestvang at han i tillegg i perioden 2014-2018 hadde tilknytning til fasadeforetak som prosjektingeniør/prosjektleder, med oppgaver direkte relatert til prosjektering og dimensjonering av fasadekonstruksjoner. Etter foretakets syn foreligger det derfor mer enn 8 års praksis.

Videre skriver Gjestvang at direktoratet legger til grunn ferdigattesters dato som utgangspunkt for beregning av praksis, og mener dette gir et feil bilde av faktisk praksis fordi prosjektering av konstruksjonssikkerhet i hovedsak skjer flere år før ferdigstilling. Foretaket anfører at ferdigattest reflekterer avslutning av tiltaket, og ikke tidspunkt for faglig arbeid. Foretaket ber derfor om at praksis vurderes ut fra faktisk utført arbeid, dokumentert rolle og ansvar samt faglige leveranser.

Når det gjelder vurdering av praksisens innhold så skriver Gjestvang at de er uenige i at praksisen de har vist til ikke er dekkende. Gjestvang henviser deretter til at vedlagte prosjekter blant annet omfatter dimensjonering av bærende komponenter og lastoverføring, avanserte lastanalyser (vind, snø, deformasjoner, montasjelaster), prosjektering i høye bygg og eksponerte miljøer, komplekse grensesnitt mot øvrige fag, brann, bygningsfysikk og akustikk som integrert del av konstruksjonssikkerhet. Videre skriver Gjestvang at prosjektene blant annet inkluderer bygg opp til 15 etasjer, store fasade- og glasskonstruksjoner, konstruksjoner med høye krav til redundans og sikkerhet samt komplekse statiske systemer og lastbaner. Foretaket mener at dette er klart innenfor, og i flere tilfeller i øvre sjikt, av det som omfattes av tiltaksklasse 3. At konstruksjonene i hovedsak er fasade- og glassrelaterte ikke i seg selv kan være diskvalifiserende når de er bærende og påvirker bæresystemet, det krever avanserte statiske analyser og konsekvensnivået er høy.

Videre skriver Gjestvang at den sentrale godkjenningen for konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3, slik den benyttes av foretaket, primært er knyttet til prosjektering av yttervegger og fasadekonstruksjoner. Foretaket er spesialisert innen glassfasader, elementfasader og klimaskjerm-løsninger, hvor konstruksjonssikkerhet inngår som en integrert og avgjørende del av prosjekteringen. Foretaket viser til at konstruksjonene ofte er direkte lastbærende eller har vesentlig påvirkning på bæresystemet, krever avanserte statiske analyser og dimensjonering eller inngår i byggverk med høy konsekvensklasse.

Foretaket mener derfor at denne type prosjektering fullt ut faller innenfor godkjenningsområdet for konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3, selv om arbeidene i hovedsak er knyttet til fasade og yttervegg fremfor tradisjonelle primærbæresystemer som søyler og dekker.

Foretaket ber om at det foretas en reell helhetsvurdering av utdanning, praksis, dokumentert ansvar og rolle, kompleksitet i gjennomført prosjekter og kontinuitet i faglig arbeid.

Foretaket henviser også til tidligere godkjenning, og mener at det ikke er noe som er endret fra tidligere godkjenning, og at det derfor fremstår som uforståelig og på grensen til urimelig forskjellsbehandling at dette skal føre til avslag.

Foretaket skriver også at de er avhengige av at den sentrale godkjenningen er i orden for å kunne opprettholde sin virksomhet.

Foretaket ber derfor om at vedtaket omgjøres og at sentral godkjenning i tiltaksklasse 3 innvilges, subsidiært at foretakets tidligere godkjenning i tiltaksklasse 2 videreføres.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene/godkjenningsområdet» prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3.

«I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 er mastergrad eller tilsvarende, med tilhørende 8 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mastergrad i bygg.

Foretaket har dokumentert at faglig leder Ignas Cekavicius har utdanning fra Litauen tilsvarende en akkreditert norsk bachelorgrad fra 2014 og en norsk akkreditert mastergrad fra 2017. Mastergraden er innen «construction engineering» og bachelorgraden er innen «civil engineering», som vil si at begge utdanningene er rettet mot bygg/konstruksjon.

Utdanningskravet er dermed oppfylt.

Krav til praksis

Godkjenningsområdets faglige innhold fremgår av SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav g med tilhørende veiledning.

Prosjektering av konstruksjonssikkerhet omfatter prosjektering av byggverkets totale stabilitet under oppføring og i bruk. Dimensjonering av bærende elementer som fundamenter, vegger, søyler, dekker og takkonstruksjoner inngår også. Godkjenningsområdet omfatter i tillegg å utrede behov for sikringstiltak ved oppføring og ved bruk av tiltaket.

Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3 omfatter dimensjonering av nytt eller vesentlige endringer av bygg, anlegg eller konstruksjon uten begrensning av pålitelighetsklasse og brannklasse. Eksempler på tiltak i denne klassen kan være boligblokker, kontor- og skolebygg høyere enn 5 etasjer, store forsamlingslokaler, haller, kjøpesentre, store industri- og lagerbygg med store spennvidder og laster, sykehus og store hoteller. Andre

eksempler kan være store tribuner med overtak, bruer med store spenn over 50 meter og høye tårn over 40 meter. Tiltak med kompliserte statiske bæresystemer eller vanskelige grunnforhold, hvor valg av løsninger krever spesielle utredninger og analyser er også omfattet av tiltaksklasse 3.

Foretaket har som nevnt dokumentar at faglig leder Ignas Cekavicius har nødvendig utdanning, og må dokumentere minimum 8 års relevant praksis tilhørende ham, jf. SAK10 § 11-3. Kravet til praksis gjelder i utgangspunktet etter endt utdanning. Når foretakets faglige ledelse har videreutdannet seg, er det også anledning til å legge vekt på praksis opparbeidet før endt utdanning. Hvert år med relevant praksis før utdanningen er avsluttet godskrives med et halvt år, jf. SAK10 § 11-3 andre og tredje ledd. Direktoratet vurderer at en videreutdanning må være en formell utdanning som bygger videre på en formell, relevant utdanning i bunn. Direktoratet finner i dette tilfellet at Cekavicius har relevant videreutdanning, da mastergraden bygger videre på relevant bachelorgrad, og finner derfor grunnlag for å vektlegge eventuell praksis før fullført mastergrad i 2017 med et halvt år for hvert hele år.

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet, jf. SAK10 §§ 11-2 første ledd med tilhørende veiledning og 11-5 første ledd med tilhørende veiledning. Foretak som søker om sentral godkjenning innen utførelse må ha faglig ledelse med relevant praksis fra utførelse innen eget fagområde, jf. SAK10 § 11-4 tredje og femte ledd.

Referanseprosjektene må også dekke det vesentligste av godkjenningsområdets faglige innhold. Det vises i denne sammenheng til Ot.prp. nr 45 (2007-2008) kap. 10.8.1, hvor det heter at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres at foretakets faglige ledelse må vise at den behersker hele bredden av arbeidsoppgaver innen det godkjenningsområdet det søker sentral godkjenning for. Praksis må være fra samme eller høyere tiltaksklasse.

Relevant praksis skal dokumenteres for eksempel ved oversikt over referanseprosjekter, tidligere ansvarsretter e.l., jf. § 11-1, jf. SAK10 § 11-5 første ledd med tilhørende veiledning. Når det gjelder vurdering av praksislengde, er det ferdigattesten som er utgangspunktet ved vurderingen men hvis det foreligger andre opplysninger om når arbeidet er utført er det dette som legges til grunn. Dette ble også presisert i vedtaket av 15.04.2026.

Foretaket har i søknaden vist til 5 referanseprosjekter med oppgitte ferdigattester fra perioden 2021-2024. Foretaket har lagt ved en ytterligere redegjørelse for disse prosjektene i et eget vedlegg til søknaden. Prosjektene gjaldt prosjektering av konstruksjonssikkerhet for elementfasader og glassfasader for et bygg på 15 etasjer, prosjektering av konstruksjonssikkerhet for elementfasader og glassfasader for et bygg på 9 etasjer, prosjektering av konstruksjonssikkerhet for glassfasader og glasstak på et bygg på 4 etasjer, prosjektering av konstruksjonssikkerhet for 700m2 lysgårdsfasader, 400m2 rund glassfasade og 600m2 glasstak samt prosjektering av konstruksjonssikkerhet for 2400m2 glassfasade, 1500m2 elektrokromatisk glass og 300m2 glasstak. Ut ifra opplysningene som forelå på søknadstidspunktet fant direktoratet at dette tilsvarte en praksisperiode på 4 års praksis, og at kravet til praksislengde derfor ikke var oppfylt. Direktoratet ba derfor i brev av 24.03.2026 om flere referanseprosjekter, både for å dokumentere nødvendig praksislengde, men også dekkende praksis.

Foretaket besvarte henvendelsen og henviste blant annet til en erklæring om ansvarsrett datert 20.03.2018 for det ene prosjektet, og henviste til at Cekavicius allerede på dette

tidspunktet hadde en aktiv rolle i prosjektering av konstruksjonssikkerhet i prosjektet. Direktoratet la derfor de nye opplysningene til grunn, men fant fortsatt ikke at det var dokumentert nødvendig praksislengde, da praksis i perioden 2018-2024 tilsvarer en periode på om lag 7 år. Dette fremgår av vedtaket av 15.04.2026. Avslaget ble som sagt også begrunnet med at det ikke var dokumentert tilstrekkelig dekkende praksis.

Foretaket påklagde som sagt vedtaket, men viste ikke til ytterligere referanseprosjekter. Direktoratet ba derfor i brev av 20.05.2026 om flere referanseprosjekter for området, og henviste til at det ikke var dokumentert nødvendig praksislengde eller tilstrekkelig dekkende praksis da foretaket ikke hadde vist til prosjektering av total stabilitet i bygg.

Foretaket besvarte denne henvendelsen i brev av 04.06.2026. Foretaket henviser til at Cekavicius i perioden 2014-2018 var ansatt som prosjektingeniør/prosjektleder hos UAB Fasadus som er et fasadeforetak med oppgaver direkte knyttet til prosjektering og dimensjonering av glass og fasadekonstruksjoner. Videre informerer foretaket om at Cekavicius i denne perioden hadde ansvar for og deltok i prosjekteringen av flere større fasadeprosjekter i Norden og Baltikum. Tre av disse prosjektene hadde fasadearbeider som ble ferdigstilt i 2017, og foretaket henviser derfor til at disse prosjektene dermed dokumenterer relevant prosjekteringspraksis senest fra dette tidspunktet. Cekavicius rolle i disse prosjektene omfattet aktiv prosjektering, dimensjonering og statiske vurderinger. Prosjektene gjaldt fasadearbeider på kjøpesenter, vinduer, dører og fasadepartier på et skolebygg samt fasadearbeid og glassarbeid på et rådhus. Direktoratet finner med dette at kravet til praksislengde på minst 8 år, isolert sett er oppfylt gjennom disse prosjektene.

Spørsmålet videre blir derfor om innsendte referanseprosjekter er tilstrekkelig relevante og dekkende for godkjenningsområdet.

Samtlige prosjekter gjelder som sagt diverse fasader og glasskonstruksjoner. Foretaket har redegjort for at de, eller faglig leder Cekavicius, i samtlige prosjekter har hatt ansvar for prosjektering av konstruksjonssikkerhet, herunder dimensjonering av bærende komponenter, lastoverføring, lastanalyser for vind, snø deformasjoner og montasjelaster osv. Direktoratet henviser til godkjenningsområdets faglige innhold nevnt over, og at dimensjonering av bærende elementer inngår i området. Direktoratet finner med dette at foretaket har dokumentert relevant praksis for området.

Når det gjelder tiltaksklasseplassering så henviser foretaket til at prosjektene inngår i byggverk med høy konsekvensklasse, herunder bygg opp til 15 etasjer, og store fasade- og glasskonstruksjoner med høye krav til redundans og sikkerhet. Direktoratet finner at foretaket har dokumentert praksis som er relevant for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3, basert på beskrivelser av arbeidene med tanke på kompleksitet og vanskelighetsgrad, samt bygningstype, antall etasjer og størrelse på tiltakene.

I tillegg til at praksis må være relevant for området, må det som tidligere nevnt, også dokumenteres tilstrekkelig dekkende praksis. Dekkende praksis vil si at faglig leder har erfaring med relevante arbeider, og erfaring fra de mest vesentlige arbeidsoppgavene et område omfatter.

Prosjektering av konstruksjonssikkerhet omfatter som nevnt *prosjektering av byggverkets totale stabilitet* under oppføring og i bruk. I tillegg inngår dimensjonering av bærende elementer som fundamenter, vegger, søyler, dekker og takkonstruksjoner. Det er derfor en

forutsetning at man har praksis som omfatter prosjektering byggverkets bæresystem og totale stabilitet, og ikke bare dimensjonering eller prosjektering av enkeltstående deler av konstruksjonen.

Foretaket har hovedsakelig vist til prosjektering av fasader og glasskonstruksjoner, som vil si prosjektering av en egenlast som deretter påføres bæresystemet. Praksisen er som sagt relevant for godkjenningsområdet, fordi den inneholder prosjektering og dimensjonering av bærende elementer, men ettersom det er en avgrenset del av den totale konstruksjonen og det ikke er vist til prosjektering av byggverkets totale stabilitet, er ikke dette dekkende for godkjenningsområdet

Direktoratet kan derfor ikke se at foretaket verken i søknaden eller i klagesaksmgangen har vist til tilstrekkelig dekkende praksis for godkjenningsområdet prosjektering av konstruksjonssikkerhet. Direktoratet finner heller ikke grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i en lavere tiltaksklasse, ettersom det ikke er dokumentert dekkende praksis for fagområdet.

Kravet til praksis er dermed ikke oppfylt.

Forholdet mellom sentral godkjenning og erklæring av ansvarsrett

Direktoratet ønsker å opplyse om forskjellen mellom sentral godkjenning og erklæring av ansvarsrett i det enkelte tiltaket. Ved erklæring av ansvarsrett kan et foretak erklære ansvar for en avgrenset del av et fagområdet eller et tiltak, som for eksempel prosjektering av fasadeelementer. Ved søknad om sentral godkjenning må foretaket derimot dokumentere utdanning og praksis som dekker bredden av arbeidsoppgavene i det aktuelle godkjenningsområdet. For tilfeller hvor foretak ikke kan dokumentere tilstrekkelig bred utdanning eller praksis med godkjenningsområdene, vil ikke kravene være oppfylt for å få innvilget sentral godkjenning. Foretak er da henvist til å erklære ansvarsrett i konkrete tiltak for mindre avgrensede fagområder eller deler av tiltaket.

Direktoratet ønsker også å presisere at prosjekteringen i et konkret tiltak kan være fordelt mellom flere foretak og fagområder. Der ansvarlig prosjekterende innenfor et ansvarsområde er hovedansvarlig, kan andre fag bistå innenfor sitt delansvarsområde. Dette understrekes av SAK10 § 10-1 første ledd bokstav c med tilhørende veiledning, der det fremgår at foretak som erklærer ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner som angir hva foretaket har kompetanse til å utføre med egne ansatte innenfor ansvarsområdet i et tiltak før det må knytte til seg andre foretak. Det er dermed naturlig at prosjektering skjer i samspill mellom flere fagmiljøer eller spesialiserte foretak, for å ivareta prosjekteringen og alle krav på en best mulig måte. Dette endrer imidlertid ikke kravet til at ansvarlig prosjekterende for godkjenningsområdet må ha helhetlig kompetanse innen prosjektering av konstruksjonssikkerhet. Som sagt finner ikke direktoratet at det er dokumentert tilstrekkelig dekkende praksis, sett opp mot godkjenningsområdets faglige innhold.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket har hatt sentral godkjenning for dette godkjenningsområdet tidligere. Etter SAK10 § 11-1 andre ledd, må foretak ved søknad om sentral godkjenning dokumentere at den faglige ledelsen er fast ansatt i foretaket og oppfyller kravene til utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdet foretaket søker sentral godkjenning for. SAK10 § 11-1 andre ledd gjør seg gjeldende uavhengig av søknadstype, og det er krav om at foretaket må dokumentere at

samtligte krav er oppfylt, uavhengig av om foretaket søker om sentral godkjenning første gang, eller om det søkes om fornyelse av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-4 andre ledd.

Sentral godkjenning fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller kravene som gjelder på fornyelsesstidspunktet. Ved gjennomgangen av søknaden blir det foretatt en ny vurdering av om kravene er oppfylt, der det blir lagt vekt på tidligere mottatt dokumentasjon, jf. SAK10 § 13-4 tredje ledd. Det er derfor ingen automatikk i at foretaket får innvilget sentral godkjenning, selv om det har hatt sentral godkjenning tidligere. Det vises i den forbindelse til vurderingen ovenfor, og at det ikke er dokumentert at kravene til praksis er oppfylt. Direktoratet presiserer at det ikke er anledning til å videreføre en godkjenning som er gitt på feil grunnlag.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Profilteam AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Klager har i e-post datert 26.08.2026 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken. Når det gjelder den subsidiære anførselen om å innvilge tiltaksklasse 2 bemerker klagenemnda at det må dokumenteres dekkende praksis med fagområdet uavhengig av tiltaksklasse.

Sak 15/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra MODALSLI RØR AS (klagesaksnr. 2026/4095).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner 2
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 20.04.2026 ble vedtak av 16.04.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 14.04.2026 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 16.04.2026 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner 2
- Prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2 og 11-3. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdene i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Modalsli Rør AS fikk sentral godkjenning første gang 03.02.2020. Foretaket har ikke hatt sentral godkjenning for de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2 tidligere, men har tidligere hatt sentral godkjenning for de samme godkjenningsområdene som de har per nå.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 34 inntektsmottakere og ligger i Flekkefjord i Agder. Arild Nilsen er daglig leder. Han har mesterbrev i rørleggerfaget fra 2008. Det er også oppgitt at Thom Seland Jakobsen, Thomas Johnsen og Erling Birkeland er en del av den faglige ledelsen. Det er for samtlige av dem dokumentert mesterbrev i rørleggerfaget. Det er også dokumentert flere fag- og svennebrev i både rørlegger- og industrirørleggerfaget. Det er også dokumentert at Aleksander Sørvig har høyere fagskolegrad innen klima, energi og miljø i bygg (KEM) fra 11.02.2025, mesterbrev som rørleggermester fra 05.12.2025 og svennebrev i rørleggerfaget fra 2018.

Foretaket driver rørleggervirksomhet samt alt som står i forbindelse med dette. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.221 Rørleggerarbeid.

Saksgang

14.04.2026 Søknad

16.04.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

20.04.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de klager på at de ikke har fått innvilget tiltaksklasse 2 for prosjektering. Videre forklarer foretaket at de leier inn Rådg. Ing Løyning AS som underentreprenør for prosjektering i tiltaksklasse 2. Dette foretaket prosjekterer for Modalsli Rør AS, og sender deretter over til kontroll og godkjenning av dem før utførelse av oppdragene. Videre skriver foretaket at det er de som står ansvarlig på ansvarsretter i tiltaksklasse 2 for prosjektering både til kommunene og hovedentreprenører, og at det er de som har hele ansvaret.

Foretaket anfører deretter at de ikke kan se hvorfor de skal få avslag på grunn av manglende kompetanse på utdanning, når de viser til at de bruker et annet foretak til å prosjektere for dem, og at de også selv har lang erfaring og kompetanse innen fagene, innad i bedriften. Videre skriver foretaket at faglig leder Arild Nilsen har over 30 års erfaring innen bransjen, og at han har 2 fagbrev og mesterbrev innen VVS. Foretaket informere også om at Aleksander Kristiansen (nå Sørvig) har hatt svennebrev i 8 år, og at han også har fullført høyere fagskolegrad innen KEM i 2025.

Avslutningsvis skriver foretaket at de mener at skole ikke bør trumfe lang erfaring, og at de som ahr vært i bransjen i lang tid ofte kan mer om hva som er praktisk mulig å utføre og dermed gjør prosjekteringen mest riktig, gjennomførbar og økonomisk. Når foretaket i tillegg viser at de leier inn ekstra kompetanse som Rådg. Ing Løyning AS mener de dette bør være gull verdt.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Forståelse av «faglig ledelse»

Faglig ledelse er i SAK10 § 1-2 bokstav e definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak. Foretak som søker om sentral godkjenning må videre ha en faglig ledelse med både teoretisk og praktisk kompetanse for de godkjenningsområder det søker sentral godkjenning for. Sentral godkjenning følger foretaket og foretakets organisasjonsnummer. Søknad om sentral godkjenning har derfor blitt vurdert på virksomhetsnivå, men hvor det er enkeltpersoner i den faglige ledelsen som må dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt, og ikke foretaket samlet.

Det fremgår videre av SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning at relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde som utgangspunkt skal være knyttet til samme person.

Videre fremgår det av kvalifikasjonskravene, som er gitt i form av krav til utdanningsnivå med tilhørende krav til praksistid, at relevant praksis vil si at den normalt er opparbeidet etter endt utdanning og bygger på det utdanningsnivået som kreves, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Dette vil si at relevansvurderingen av praksis beror på at praksis skal bygge på det teoretiske grunnlaget man har tilegnet seg gjennom utdanningen, og at praksisen skal være fra tilsvarende fagområder og oppgaver som søknad om sentral godkjenning gjelder.

I SAK10 § 11-3 andre ledd er det imidlertid gjort unntak fra hovedregelen om at relevant praksis skal være opparbeidet etter endt utdanning. Dette unntaket gjelder for faglig ledelse som har tatt videreutdanning som bygger videre på en annen relevant utdanning i bunn, eller der faglig leder har fag-/svennebrev som praksiskandidat, eller fått mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse. I disse tilfellene kan hvert år med relevant praksis opparbeidet før utdanningen er avsluttet godskrives med ½ år. Dette ble vedtatt i forskrift, da intensjonen bak unntaksbestemmelsen er at det skal lønne seg å ta videreutdanning og at man ønsket et klart regelverk som gir økt forutsigbarhet for foretak med hensyn til vurderingen om de oppfyller kravene til sentral godkjenning.

Tabellen i SAK10 § 11-3 første ledd med krav til utdanningsnivå med tilhørende krav til praksistid gir dermed ikke rom for at det kan foretas en samlet vurdering av foretakets faglige ledelse. Dette er også bekreftet av Kommunal- og distriktsdepartementet den 21.10.2021, i forbindelse med tilbakemelding på spørsmål om tolkning av SAK10 § 1-2 bokstav e fra Advokatfirmaet Kjær DA, ref. sak 21/1043 samt stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning ved flere anledninger, blant annet i sak 64/20, 04/21, 67/21 og 34/23. Tilfeller som

faller utenfor dette utgangspunktet vil kunne være foretak som er innvilget sentral godkjenning i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 og som nå har skaffet seg nødvendig utdanningsnivå, noe som ikke er tilfelle for foretaket.

Det er dermed ikke anledning til å ta en samlet vurdering av foretakets faglige ledelse. Foretaket må derfor dokumentere enkeltpersoner i den faglige ledelsen som oppfyller kravene til relevant utdanning på tilstrekkelig nivå med tilhørende praksislengde, i henhold til de ordinære kravene i SAK10 kapittel 11. Det er dette som vil bli lagt til grunn i det følgende.

Krav til fast ansettelse

Det er et vilkår for å kunne få sentral godkjenning at foretakets faglige ledelse er fast ansatt, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd. Dette for å sikre at den faglige ledelsen har nødvendig formell og reell innflytelse. Faglig ledelse er i SAK10 § 1-2 bokstave definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i pbl. ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak. Den faglige ledelsen må ha en ansettelsesprosent som sikrer at den ansatte har tid til i tilstrekkelig grad å ivareta kravene i plan- og bygningsloven. Det er foretakets faglige ledelse som vil ha myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av myndighetskravene og stå ansvarlig for prosjekteringsvalg og utførelsesmetoder.

Når det gjelder kravet til fast ansettelse ved søknad om sentral godkjenning, ble dette sendt på høring av Kommunal- og distriktsdepartementet, tidligere Kommunal- og moderniseringsdepartementet, heretter departementet, 28.juni 2018, saksnr. 18/2434, og vedtatt ved forskriftsendringer 1.desember 2018.

Motivene for forskriftsendringen var å hindre uheldige omgåelser ved at foretak leier inn faglig ledelse som har kvalifikasjonene, men som ikke nødvendigvis har nødvendig formell og reell innflytelse. Videre ble det pekt på at det blir problematisk for direktoratet å føre tilsyn med foretakets kvalifikasjoner dersom det ikke er et krav om fast ansettelse. Disse forholdene vil kunne undergrave troverdigheten til ordningen som et kvalitetsstempel. Kravet til fast ansettelse gjelder kun for foretak som søker sentral godkjenning. For ansvarsrett i byggesak er det ikke krav om at kompetansen som benyttes i tiltakene skal være fast ansatt i foretaket. Foretaket kan da bruke innleid faglig ledelse, jf. SAK10 § 11-1 første ledd og tilhørende veiledning.

Foretaket har som nevnt henvist til at de leier inn et annet foretak som prosjekterer for dem, og at dette sammen med foretakets egne kompetanse tilsier at de bør få sentral godkjenning for de påklagde godkjenningssområdene.

Som det følger av redegjørelsen over er det ikke anledning til å foreta en samlet vurdering av den faglige ledelsen i foretaket. Videre må den faglige ledelsen være fast ansatt i foretaket. Ettersom foretaket leier inn et eksternt foretak, og den faglige ledelsen i dette foretaket ikke er fast ansatt i Modalsli Rør AS er ikke dette kravet oppfylt, og eventuelle kvalifikasjoner og kompetanse for Rådg. Ing Løyning AS kan derfor ikke legges til grunn.

I det følgende er det derfor Modalsli Rør AS sin faglige ledelse som vil bli vurdert.

Samlet vurdering av de påklagde godkjenningsområdene

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad med tilhørende 10 års relevant praksis, eller bachelorgrad med tilhørende 6 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen KEM eller VVS.

Foretaket har som sagt dokumentert at flere i den faglige ledelsen, som for eksempel Arild Nilsen, har mesterbrev i rørleggerfaget. Det er også dokumentert flere svennebrev.

Verken svennebrev eller mesterbrev oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 2, og kravet til utdanning er derfor ikke oppfylt på bakgrunn av dette.

Foretaket viste i søknaden også til dokumentasjon på at Aleksander Kristiansen (nå Sørvig) har høyere fagskolegrad innen KEM fra 11.02.2025. Det var imidlertid ikke dokumentert at Sørvig var en del av den faglige ledelsen i foretaket.

Foretaket har i klagesaksomgangen henvist til Sørvig, og også sendt inn svennebrev for ham. Direktoratet legger derfor til grunn at også Sørvig inngår som en del av den faglige ledelsen i foretaket.

For Sørvig er det som sagt dokumentert høyere fagskolegrad innen KEM fra 11.02.2025. Det er også dokumentert mesterbrev i rørleggerfaget fra 05.12.2025 og svennebrev i rørleggerfaget fra 03.02.2018.

Høyere fagskolegrad innen KEM oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå for de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2.

Kravet til utdanning er dermed oppfylt for Aleksander Sørvig.

Krav til praksis

For funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 2 må foretaket videre dokumentere at Sørvig har minimum 10 års relevant praksis.

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet. Relevant praksis vil også si at den bygger på den utdanningen som kreves - både utdanningsnivå og utdanningsretning. Praksis skal derfor i utgangspunktet være etter endt utdanning. Praksis det vises til må være fra samme eller høyere tiltaksklasse som søknaden om sentral godkjenning gjelder.

Ettersom Sørvig har fullført fagskolegraden i 2025 er ikke kravet til praksis etter endt utdanning oppfylt. Når foretakets faglige ledelse har videreutdannet seg, er det også anledning til å legge vekt på praksis opparbeidet før endt utdanning. Hvert år med relevant praksis før utdanningen er avsluttet godskrives med et halvt år, jf. SAK10 § 11-3 andre og tredje ledd. Spørsmålet blir derfor om den høyere fagskolegraden i dette tilfellet kan vurderes

som videreutdanning i henhold til SAK10 § 11-3, slik at det kan legges vekt på praksis opparbeidet før endt grad.

Direktoratet vurderer at en videreutdanning må være en formell utdanning som bygger videre på en formell, relevant utdanning i bunn. Dette bunner i at praksis skal bygge på et teoretisk grunnlag som er relevant for godkjenningsområdet. Direktoratet finner i dette tilfellet at Sørvig har relevant videreutdanning, da fagskolegraden bygger videre på relevant svennebrev i rørleggerfaget, og at det er anledning å vektlegge eventuell praksis i perioden 03.02.2018 og frem til fullført fagskolegrad 11.02.2025 med et halvt år for hvert hele år. Direktoratet finner ikke grunnlag for å vektlegge eventuell praksis før svennebrevet, da denne praksisen ikke bygger på et teoretisk grunnlag.

Etter direktoratets vurdering vil Sørvig potensielt kunne vise til i underkant av 5 års praksis, og vil derfor ikke kunne oppfylle kravet til praksislengde per dags dato. Det fremgår også av arbeidsavtalen til Sørvig at han ble ansatt i foretaket 01.08.2023. Eventuell praksis oppført som praksis tilhørende foretaket fra før dette tidspunktet vil derfor ikke kunne knyttes til Sørvig. Direktoratet finner at foretaket i tidligere søknad om sentral godkjenning har vist til et referanseprosjekt fra 2023 som beskriver arbeider som omfattes av de påklagde godkjenningsområdene. Øvrige referanseprosjekter er enten fra før Sørvig ble ansatt, eller beskriver ikke relevante arbeidsoppgaver for godkjenningsområdene i tilstrekkelig grad.

Kravet til nødvendig praksislengde er derfor ikke oppfylt for Sørvig, og vil heller ikke kunne oppfylles på nåværende tidspunkt. Det er som tidligere nevnt krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Når det gjelder faglig leder Arild Nilsen er som sagt ikke kravet til nødvendig utdanning oppfylt, og det er som følge av dette ikke nødvendig å gå detaljert igjennom øvrige referanseprosjekter for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter for Nilsen som omhandler arbeider som omfattes av de påklagde godkjenningsområdene. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne som sagt på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Modalsi Rør AS verken i søknaden eller i klagesaksmgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2, prosjektering av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2 og prosjektering av slukkeinstallasjoner i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagde godkjenningsområdene.»

Sak 16/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra BRIMER AS (klagesaksnr. 2026/4155).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 22.04.2026 ble vedtak av 22.04.2026 påklaget av foretaket ved Sindre Breivik. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 19.03.2026 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 22.04.2026 avsto direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2

Avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert relevant utdanning på nødvendig nivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-1, 11-2, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledninger. Foretaket hadde dermed ikke dokumentert at det hadde kvalifikasjoner som var tilpasset godkjenningsområdet det var søkt om i tiltaksklasse 1, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd.

Generelle opplysninger om foretaket

BRIMER AS fikk sentral godkjenning første gang 19.02.2015. Foretaket har sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av brannalarmanlegg i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av ledesystem i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 2
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning i tiltaksklasse 2
- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

Foretaket hadde i perioden 27.05.2021-21.04.2024 blant annet sentral godkjenning for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 87 inntektsmottakere og ligger i Sande kommune i Møre og Romsdal. Håvard Fred Haanes er daglig leder. Audun Røren og Jørgen Hageselle var oppgitt som en del av den faglige ledelsen i søknadsomgangen. På bakgrunn av argumentasjonen i klagesaksomgangen legger vi til grunn at også Lisa Andreassen inngår i den faglige ledelsen i foretaket. Audun Røren har fagbrev i industrimekanikerfaget fra 2010 og høyere fagskolegrad innen maskinteknikk fra 2012. Jørgen Hageselle har svennebrev i rørleggerfaget fra 2007 og høyere fagskolegrad i bygg fra 2007. For Lisa Andreassen er det dokumentert bachelor i ingeniørfag, bygg, studieprogram vann- og miljøteknikk fra 24.06.2021.

Foretaket har sin virksomhet innen salg, utvikling, prosjektering og produksjon av varer og tjenester av ulik art, herunder også å delta i andre selskaper med lignende virksomhet, kjøp og salg av aksjer og eiendom, eller på annen måte gjøre seg interessert i andre foretagender. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskodene 23.110 Produksjon av planglass og 42.210 Bygging av vann- og kloakkanlegg.

Saksgang

19.03.2026 Søknad

07.04.2026 Foreløpig svarbrev

16.04.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

22.04.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

22.04.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver innledningsvis at Brimer AS i 2026 er eid av et svensk fondsselskap og at de stadig er i utvikling. Det opplyses at Brimer AS i tillegg har kjøpt opp selskapene Norplast AS (Saldus og Liepaja-Latvia) og Brimer Horizon. Foretaket viser til at dette styrker deres kompetanse på både produksjon og prosjektering av polymerkompositt. Foretaket har om lag 80 ansatte og er i stadig vekst. Sammen med Norplast AS og Composeon AS har foretaket om lag 180 ansatte.

Foretaket opplyser at Brimer AS er en produksjonsbedrift for glassfibertanker og annen produksjon av armert polyester. I tillegg har foretaket en montasjeavdeling med 20 ansatte som monterer de fleste av produktene ute på anlegg. Dette kan blant annet være drikkevannsbasseng, industritanker og oppdrettstanker. Foretaket viser til at Brimer AS har vært i markedet i over 50 år.

Videre skriver foretaket at drikkevannsbassengene i all hovedsak leveres til kommunal sektor, og at bassengene i deres spesifikasjoner oftest skal prosjekteres i tiltaksklasse 1 eller tiltaksklasse 2. Montasje veksler mellom tiltaksklasse 1 og tiltaksklasse 2. Foretaket opplyser at de har forsøkt å finne passende koder å søke på, men at kodene de har valgt ikke er helt dekkende for deres bedrift. De viser videre til at polymerkompositt er et eget fagfelt innenfor plastindustrien som har hatt stor vekst de siste årene. De viser videre til at glassfiberarmert polyester, forkortet GRP, er et produkt som etter hvert vil komme med egen NS-EN-standard og bli implementert i DiBK sitt system som et eget produkt.

Foretaket skriver videre at Brimer AS de siste årene, siden 2021, også har satset på VAprosessanlegg, rensing og fremføring av drikkevann, avløpssystemer og sanitærinstallasjoner. Foretaket opplyser at Lisa Andreassen siden august 2021 har arbeidet med prosjektering av VAprosess og sanitær, støttet av innleid konsulenttjeneste fra Riksheim AS. Foretaket opplyser videre at Lisa Andreassen nå har 4,5 års praksis som prosjekterende, og at foretaket derfor søker om godkjenning i tiltaksklasse 1 for vannforsynings- og avløpssystem, samt sanitærinstallasjoner.

Videre skriver foretaket at Lisa Andreassen, siden hun ble ansatt, har arbeidet med prosjektering av både vann- og avløpsanlegg, i tillegg til enkel sanitærprosjektering. Foretaket opplyser at hun har bachelorgrad fra Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) i Ålesund, linje for vann- og miljøteknikk. Foretaket viser til at de med en ingeniørutdanning innen dette området regner med at det må være mulig å kunne få godkjenning i tiltaksklasse 1 for prosjektering av sanitærinstallasjoner. Foretaket viser til at de har flere definerte prosjekter som dokumenterer den praktiske delen innen sanitærprosjektering, men stiller spørsmål ved om det er riktig forstått at bachelorutdanning ikke er tilstrekkelig for tiltaksklasse 1 for sanitærinstallasjoner.

Avslutningsvis opplyser foretaket at Entec Brimer AS er sertifisert innen ISO 9001:2015 og ISO 14001:2015, som er et kvalitetsstempel på god kvalitetssikring i selskapet, samt NS 9416:2013 Landbasert oppdrett. Foretaket opplyser også at de nå har fått på plass EPD-deklarasjon for sine konstruksjoner.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev eller tilsvarende med tilhørende 4 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være utdanning i rørleggerfaget.

Ettersom foretakets anførsler i klagesaken i hovedsak er knyttet til Lisa Andreassens utdanning og kompetanse, vurderer vi først om hennes utdanning oppfyller utdanningskravet for godkjenningsområdet.

Foretaket har som sagt dokumentert at Lisa Andreassen har bachelor i ingeniørfag, bygg, studieprogram vann- og miljøteknikk fra 24.06.2021.

Denne utdanningen oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdene det søkes om. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte bachelorgraden er tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Et av momentene i vurderingen vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagde godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Det vises til godkjenningsområdets faglige innhold i SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav h med tilhørende veiledning.

Prosjektering av sanitærinstallasjoner skal omfatte en spesifikasjon av produkter som inngår i installasjonen og det skal sikres at produktene har produktdokumentasjon, jf. forskrift om omsetning og dokumentasjon av produkter til byggverk. Det skal videre angis nødvendig dimensjonering og kravspesifikasjon til brannsikring for gjennomføringer i vegger og brannskiller. Prosjekteringen omfatter også utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold.

Prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 innebærer prosjektering av nye eller endring av eksisterende installasjoner med liten vanskelighetsgrad eller kompleksitet, i bygning med inntil to boenheter over hverandre. Dette godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1 omfatter plassering av sanitærutstyr med tilhørende rørsystemer, herunder vann- og avløpsledninger, manuelle brannslanger og stikkledninger fram til kommunalt ledningsnett. Prosjektering av renseanlegg for vann og avløp og prosjektering av sanitærinstallasjon for mindre bassenger, inngår også. Andre eksempler på tiltak i tiltaksklasse 1 kan være installasjoner i fritidsbolig og enebolig, tomannsbolig, rekkehus, kjedehus og mindre publikums- og arbeidsbygning.

For at en utdanning skal være relevant for godkjenningsområdet må den gi nødvendig kompetanse for å kunne ivareta godkjenningsområdets innhold og det faglige ansvaret som ansvarlig prosjekterende for området. Utdanningen må derfor gi nødvendig kompetanse innen prosjektering og dimensjonering av sanitærinstallasjoner i bygninger, herunder plassering av sanitærutstyr og utforming av tilhørende rørsystemer for vann og avløp. Den må også gi kompetanse innen valg og spesifikasjon av produkter og materialer, brannsikring av gjennomføringer og utarbeidelse av nødvendig dokumentasjon som grunnlag for forvaltning, drift og vedlikehold.

Bachelorgraden til Andreassen er innen ingeniørfag, bygg, med studieprogram i vann- og miljøteknikk. Det fremgår av karakterutskriften at utdanningen blant annet omfatter fagene vann- og miljøteknikk, veg- og VA-prosjektering, VA-ledningsnett og overvannshåndtering, VA-renseteknikk, avfall og kretsløpsteknologi og geoteknikk. Bacheloroppgaven omhandler drikkevannskvalitet i endeledninger.

Direktoratet vurderer at utdanningen gir relevant kompetanse innen flere vann- og avløpstekniske områder. Fagene gir blant annet kompetanse innen utvendige vann- og avløpsledninger, kommunale ledningsnett, overvannshåndtering, vannkvalitet og renseprosesser. Utdanningen har dermed relevans for enkelte deler av godkjenningsområdet.

Kjernen i godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner er imidlertid prosjektering av sanitærinstallasjoner i bygninger. Dette omfatter blant annet plassering av sanitærutstyr og prosjektering og dimensjonering av tilhørende innvendige rørsystemer for vann og avløp.

Det fremgår ikke av den dokumenterte fagsammensetningen at utdanningen i tilstrekkelig grad omfatter prosjektering av sanitærinstallasjoner i bygninger. Utdanningen er i hovedsak rettet mot utvendig VA-infrastruktur, ledningsnett, overvannshåndtering, vann- og avløpsrensing samt veg- og arealplanlegging. Den dokumenterte utdanningen gir dermed ikke tilstrekkelig teoretisk kompetanse innen de mest sentrale delene av godkjenningsområdet, herunder innvendige sanitærinstallasjoner, plassering av sanitærutstyr, dimensjonering og utforming av rørsystemer i bygninger og brannsikring av rørgjennomføringer.

Etter direktoratets vurdering gjenspeiler ikke utdanningens fagretning og fagkombinasjon i tilstrekkelig grad kjernen i godkjenningsområdet og de arbeidsoppgavene som inngår i dette.

Utdanningen vurderes på denne bakgrunn som ikke tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt for Lisa Andreassen.

Audun Røren og Jørgen Hageselle var oppgitt som en del av den faglige ledelsen i søknadsomgangen. Vi vurderer derfor videre om utdanningene deres oppfyller utdanningskravet for godkjenningsområdet.

Foretaket har som nevnt dokumentert at Audun Røren har fagbrev i industrimekanikerfaget fra 2010.

Fag-/svennebrev oppfyller ikke krav til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1. Utdanningen som industrimekaniker er heller ikke relevant for området da utdanningen er rettet mot vedlikehold, reparasjon og montering av maskiner og utstyr.

Det er også dokumentert at Røren har høyere fagskolegrad innen maskinteknikk fra 2012.

Høyere fagskolegrad oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Som nevnt ovenfor må utdanningen, i tillegg til å være på nødvendig nivå, også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte høyere fagskolegraden er tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner.

Det fremgår av karakterutskriften at utdanningen blant annet omfatter fagene matematikk, fysikk, kjemi og miljølære, prosjektadministrasjon, elektro og automasjon, termodynamikk, materiallære, mekanikk, teknisk dokumentasjon, tilvirkningsteknikk og konstruksjonsteknikk. Utdanningen inneholder også valgfag innen blant annet mekanikk, energi og teknisk tegning.

Direktoratet vurderer at utdanningen gir generell teknisk kompetanse innen maskinteknikk, herunder kompetanse innen materialer, mekaniske konstruksjoner, produksjon, energi og teknisk dokumentasjon. Enkelte av fagene kan ha en viss overføringsverdi til tekniske installasjoner.

Fagretningen og fagkombinasjonen er imidlertid i hovedsak rettet mot maskintekniske konstruksjoner, produksjonsteknikk og mekaniske systemer. Det fremgår ikke av den dokumenterte fagsammensetningen at utdanningen i tilstrekkelig grad omfatter prosjektering av sanitærinstallasjoner i bygninger. Utdanningen viser ikke tilstrekkelig teoretisk kompetanse innen sentrale deler av godkjenningsområdet, herunder plassering av sanitærutstyr, prosjektering og dimensjonering av innvendige vann- og avløpssystemer, valg og spesifikasjon av produkter og materialer eller brannsikring av rørgjennomføringer.

Etter en samlet vurdering mener direktoratet at utdanningens fagretning og fagkombinasjon ikke i tilstrekkelig grad gjenspeiler kjernen i godkjenningsområdet og de arbeidsoppgavene som inngår i dette.

Utdanningen vurderes på denne bakgrunn som ikke tilstrekkelig relevant for prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt for Audun Røren.

Videre har foretaket dokumentert at Jørgen Hageselle har svennebrev i rørleggerfaget fra 2007.

Fag-/svennebrev oppfyller ikke krav til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.»

Klagenemnda bemerker følgende:

Det er også dokumentert vitnemål for fullført og bestått teknisk fagskolegrad for Jørgen Hageselle. Denne utdanningen oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå. Når det gjelder utdanningens relevans er den rettet mot bygg. Det fremgår av fagplanen på utdanningen at den blant annet omfatter fag som stikking og nivellering, materialkunnskap, konstruksjonslære, byggesaken, betong- og murkonstruksjoner, trekonstruksjoner, stålkonstruksjoner, bygningsfysikk, bygningsproduksjon, forvaltning, drift og vedlikehold av bygg, samt kommunalteknikk.

Når det gjelder faget kommunalteknikk er dette hovedsaklig rettet mot utvendig vann- og avløpshåndtering, og gir ikke nødvendig kompetanse for prosjektering av sanitærinstallasjoner i bygninger. Utdanningen ellers er rettet mot bygg, konstruksjoner og materialer og gir ikke nødvendig opplæring for prosjektering av sanitærinstallasjoner i bygninger. Utdanningen vurderes på bakgrunn av dette som ikke tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet. Det hitsettes videre fra saksfremlegget:

«Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt for Jørgen Hageselle.

Kravet til utdanning er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket har tidligere hatt sentral godkjenning for prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2. Denne godkjenningen ble imidlertid gitt på bakgrunn av en annen faglig leder, Aleksandar Mitic, som ikke lenger fremgår av foretakets organisasjonsplan.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at BRIMER AS verken i søknaden eller i klagesaksmgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Sak 17/26 Klage på vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning fra STIMA BYGG AS (klagesaksnr. 2026/4508).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder tilbaketrekking av sentral godkjenning etter tilsyn for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

I e-post av 28.04.2026 ble vedtak av 14.04.2026 påklaget av foretaket ved daglig leder Stian Magelssen. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet førte tilsyn med Stima Bygg AS 19.11.2025. Foretaket fikk i forkant en innkalling til tilsynsmøtet, med en oversikt over hvilke dokumenter som ville bli gjennomgått og som foretaket måtte ha klart til møtet. Tilsynet hadde fokus på utvalgte deler av foretakets kvalitetssikringsrutiner og deres ivaretagelse av rollen som ansvarlig utførende i henhold til kravene i byggesaksforskriften (SAK10) §§ 10-1 andre ledd og 12-4.

I tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking av den sentrale godkjenningen datert 20.01.2026 ble det vist til følgende avvik:

- Manglende dokumentasjon på kvalitetssikring i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b og § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.

Begrunnelsen for avviket var at foretaket ikke kunne fremvise dokumentasjon på utført kvalitetssikring av egen utførelse. Dette ble av direktoratet ansett som en alvorlig svikt.

Avvik er i varselet om tilbaketrekking definert som brudd på krav i plan- og bygningslovgivningen (pbl.). Videre er det vist til at sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelse av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Direktoratet fant på bakgrunn av avvikene som ble avdekket i tilsynet at det var grunnlag for å varsle om tilbaketrekking av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. I varselet er det også vist til at sentral godkjenning skal trekkes tilbake når foretaket ikke lenger oppfyller kravene som stilles for å kunne ha sentral godkjenning, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav b. Et av kravene gjelder kvalitetssikringsrutiner, både skriftlige rutiner og bruk av rutinene. I vurderingen ble det vist til at foretaket ved søknad om sentral godkjenning har erklært at det har kvalitetssikringsrutiner som oppfyller kravene i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 kapittel 10. Resultatet av tilsynet viste at foretaket ikke i tilstrekkelig grad følger de rutinene de har erklært å ha ved søknad.

Foretaket ble i utgangspunktet gitt en frist til 23.01.2026 for å komme med eventuelle tilbakemeldinger til varselet.

Foretaket besvarte varselet 29.01.2026 og gjorde direktoratet oppmerksomme på at det kun var gitt en frist for tilbakemelding på 3 dager, noe foretaket mente var urimelig kort. Videre anførte foretaket at det ikke er riktig at Stima Bygg AS ikke har utført kvalitetssikring, da de i hele sin virksomhetsperiode har arbeidet etter etablerte kvalitetssikringsrutiner og at kvalitetssikring har vært gjennomført fortløpende i prosjektene.

Videre skrev foretaket at bakgrunnen for avviket skyldes overgang fra systemleverandør, og at de har mistet tilgang til historisk dokumentasjon på bakgrunn av manglende tilgjengelighet og backup hos tidligere leverandør. Foretaket anførte at dette ikke kan likestilles med fravær av utført kvalitetssikring. Videre viste foretaket til at det ikke var påvist faktisk feil, mangler eller avvik i utførelsen av prosjektene som har vært underlagt tilsyn.

Foretaket anførte også at varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning fremsto uforholdsmessig sett opp mot det påpekte forholdet.

Foretaket henviste også til at de i etterkant av tilsynet har gjennomgått og forbedret sine rutiner for kvalitetssikring, avvikshåndtering og styring av innleide foretak, og at disse rutinene var blitt oversendt til direktoratet. Foretaket henviste også til at de har endret praksis for

lagring og arkivering av dokumentasjon, slik at prosjektdokumentasjon nå sikres lokalt etter avsluttet prosjekt.

Foretaket mente derfor at det ikke forelå grunnlag for å anse forholdet som en alvorlig overtredelse etter SAK10 § 13-6, og ba om at varselet om tilbaketrekking ikke skulle følges opp med vedtak.

Direktoratet sendte deretter ut et nytt brev til foretaket der det ble bekreftet at det ble gjort en feil med fristen i det opprinnelige varselet. Direktoratet beklaget denne feilen og ga foretaket frist til 04.03.2026 til å komme med ytterligere kommentarer utover det som ble mottatt 29.01.2026.

Det ble ikke mottatt noen kommentarer eller merknader fra foretaket i etterkant av dette brevet.

I vedtak av 14.04.2026 ble foretakets sentrale godkjenning trukket tilbake. Det ble vist til at foretaket hadde brutt med vilkårene for sentral godkjenning ved at det ikke i tilstrekkelig grad hadde dokumentert kvalitetssikringsrutiner som ivaretar kravene i byggesaksforskriften og som er aktivt i bruk. Direktoratet kommenterte også at det ikke var lagt frem tilfredsstillende dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring av utførelse, og at dette ble vurdert av direktoratet til å være en alvorlig overtredelse basert på den dokumentasjonsplikten foretaket har for søknadspliktige tiltak.

Direktoratet fant derfor grunnlag for å trekke tilbake den sentrale godkjenningen til foretaket.

Generelle opplysninger om foretaket

Stima Bygg AS fikk sentral godkjenning første gang 19.11.2015. I perioden 17.09.2025 og frem til vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning 14.04.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Ansvarlig søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 8 inntektsmottakere og ligger i Rælingen i Akershus. Stian Magelssen er daglig leder. Han har fagbrev som anleggsmaskinfører fra 2017. Det er også dokumentert at faglig leder Ketil Andersen har mastergrad i arkitektur fra 2015.

Foretaket har sin virksomhet innen eiendomsutvikling, oppføring og salg av boliger, kjøp og salg av varer, aksjer, verdipapirer og fast eiendom. Utleie av konsulenter til bygg og eiendomsutvikling samt alt som herav står i forbindelse. Foretaket er i Enhetsregisteret

registrert med næringskoden 78.200 Utleie av arbeidskraft og andre personaladministrative tjenester.

Saksgang

29.10.2025 Innkalling til tilsynsmøtet

19.11.2025 Gjennomføring av tilsynsmøtet

15.12.2025 Mottatt tilleggsinformasjon i etterkant av tilsynet

20.01.2026 Tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking av sentral godkjenning

29.01.2026 Kommentarer til tilsynsrapport

18.02.2026 Brev om feil dato for frist for kommentarer

04.03.2026 Frist for kommentarer til tilsynsrapport og varsel om tilbaketrekking

14.04.2026 Vedtak om tilbaketrekking av sentral godkjenning

28.04.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

07.05.2026 Svar på anmodning om utsatt iverksetting av vedtak om tilbaketrekking

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Stian Magelssen anfører i klagen at vedtaket bygger på feil rettsanvendelse, utilstrekkelig faktumgrunnlag og manglende forholdsmessighetsvurdering. Foretaket mener at saken reiser prinsipielle spørsmål om grensen mellom manglende dokumentasjon og manglende faktisk kvalitetssikring.

Foretaket anfører at det er en uriktig rettslig tilnærming når direktoratet har lagt til grunn at manglende fremlagt dokumentasjon innebærer at kvalitetssikring ikke er gjennomført. Foretaket mener at det ikke foreligger konkrete funn som tilsier at kvalitetssikring faktisk ikke er gjennomført, men at det kun er påpekt at historisk dokumentasjon ikke har vært tilgjengelig som følge av bortfall av tilgang til tidligere system. Foretaket mener at å likestille manglende dokumentasjon med manglende kvalitetssikring innebærer en utvidelse av regelverket som ikke har forankring i SAK10.

Foretaket skriver også at tilbaketrekking forutsetter alvorlige eller gjentatte overtredelser. Foretaket henviser deretter til at det ikke er påvist brudd på tekniske krav, svikt i utførelse, fare for liv, helse og sikkerhet eller gjentatte overtredelser. Foretaket skriver at vedtaket kun bygger på manglende dokumentasjon, og at dette ikke er tilstrekkelig for «alvorlig overtredelse» etter SAK10 § 13-6.

Foretaket henviser også til forvaltningsloven § 17, og mener at direktoratet ikke har foretatt en reell vurdering av om kvalitetssikring faktisk er gjennomført. Foretaket mener at det heller ikke er vurdert eller innhentet alternative bevis, som for eksempel rutiner som var i bruk, avvikssystem, organisering av kvalitetssikring eller foretakets praksis. Foretaket mener derfor at vedtaket bygger på et ufullstendig faktum.

Foretaket mener også at vedtaket er uforholdsmessig og henviser til at tilbaketrekking av sentral godkjenning er den strengeste reaksjonen etter regelverket. Foretaket mener det bør legges vekt på at det ikke er påvist faktiske byggfeil, at det ikke foreligger risiko for helse eller sikkerhet, at foretaket har etablert forbedrede rutiner, at forholdet gjelder dokumentasjon og ikke utførelse og at foretaket har tilbudt oppfølgende tilsyn.

Foretaket anfører også det påpekte forholdet gjelder foretakets rolle som utførende. Til tross for dette er hele den sentrale godkjenningen trukket tilbake, herunder også ansvarlig søker og prosjekterende. Foretaket mener at det ikke er påvist avvik innen disse områdene, og at det

ikke foreligger noen konkret begrunnelse for at reaksjonen må omfatte hele godkjenningen. Foretaket mener dette er i strid med grunnleggende forvaltningsrettslige prinsipper om forholdsmessighet og målrettede tiltak.

Foretaket henviser også til at de i etterkant av tilsynet har etablert forbedrede rutiner, endret lagringspraksis og sikret lokal arkivering. Foretaket mener dette ikke er tillagt tilstrekkelig vekt.

Foretaket viser også til saksbehandlingsmessige forhold, herunder den opprinnelige svarfristen på 3 dager. Foretaket anfører at dette åpenbart var utilstrekkelig og hevder dette kan ha påvirket foretakets mulighet til å ivareta sine interesser.

Avslutningsvis så anfører foretaket at vedtaket bygger på en sammenblanding av dokumentasjonsmangel og faktisk svikt i kvalitetssikring, uten at det er påvist konkrete avvik. Foretaket mener derfor at terskelen for alvorlig overtredelse ikke er oppfylt og at reaksjonen er uforholdsmessig. Foretaket ber derfor om at vedtaket oppheves i sin helhet, eventuelt at vedtaket omgjøres til en mildere reaksjon eller at tilbaketrekkingen begrenses til relevante deler av godkjenningen.

Foretaket ba også om utsatt iverksetting av vedtaket. Dette ble avslått av direktoratet i brev av 07.05.2026.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning.

Generelt om tilbaketrekking av sentral godkjenning

Tilbaketrekking av sentral godkjenning reguleres av SAK10 § 13-6, jf. pbl. § 22-2. Sentral godkjenning skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningsloven, når foretaket ikke lenger oppfyller kravene til kvalifikasjoner for sentral godkjenning, og når foretaket gjennom sin praksis viser at det ikke oppfyller de nødvendige kravene til pålitelighet og dugelighet, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a-c. Bestemmelsen med veiledning beskriver nærmere når vilkårene for tilbaketrekking er oppfylt.

SAK10 § 13-6 femte ledd og pbl. § 22-2 andre ledd regulerer vilkårene for å få tilbake den sentrale godkjenningen. Etter vedtak om tilbaketrekking kan foretaket på nytt søke om sentral godkjenning, såfremt det kan dokumentere at det forhold som forårsaket tilbaketrekking er rettet og vilkårene for godkjenning for øvrig er til stede. Det skal også foretas en gjennomgang av kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å hindre gjentakelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i bruk, jf. SAK10 § 13-6 femte ledd og tilhørende veiledning.

Generelt om kravet til kvalitetssikringsrutiner

Foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett skal ha kvalitetssikringsrutiner innenfor eget godkjenningsområde som sikrer etterlevelse av krav gitt i eller med hjemmel i pbl., jf. SAK10 § 10-1 andre ledd.

En kvalitetssikringsrutine er en prosedyre som beskriver hvordan foretaket vil sikre ivaretagelse av ansvar, plikter, oppgaver og etterlevelse av regelverk. Rutinen skal beskrive

formål, hva som skal gjøres eller oppnås ved å følge rutinen, hvem som utfører eller har ansvar for gjennomføring av rutinen, når rutinen skal gjennomføres og hvilke underliggende dokumenter (som maler, sjekklister etc.) som er knyttet til rutinen. Kvalitetssikringsrutinene skal være skriftlig nedfelt, gjenspeile foretakets praksis og ikke være mer omfattende enn nødvendig, jf. SAK10 § 10-1 og innledningen til veiledningen.

Ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett skal foretaket skriftlig og på en oversiktlig måte dokumentere at det oppfyller krav til kvalitetssikringsrutiner som angitt i SAK10 § 10-1 andre ledd. Dokumentasjonen kan kreves fremlagt i en nærmere angitt form som viser hvordan kravene er ivarettatt, jf. SAK10 § 5-1 tredje ledd, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd. Gjennom elektronisk innsending av søknad om sentral godkjenning vil foretaket måtte erklære at det har kvalitetssikringsrutiner som ivaretar krav i plan- og bygningslovgivningen og er tilpasset foretaket og de godkjenningssområdene det søker sentral godkjenning for.

Direktoratet for byggkvalitet fører tilsyn med sentralt godkjente foretak og kan i den forbindelse kreve fremlagt dokumentasjon på at kravet til kvalitetssikringsrutiner er oppfylt, jf. SAK10 § 13-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Dokumentasjonen kan også kreves fremlagt av Klagenemnda for sentral godkjenning. Tilsyn med foretakene er basert på tilfeldig utvelgelse eller etter innrapporteringer blant annet fra kommuner.

Det er ikke tilstrekkelig å vise til at foretaket har rutiner som nevnt ovenfor, da det også må dokumenteres at rutinene er i aktiv bruk, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravet om at rutinene faktisk er i bruk følger også av lovens forarbeider hvor det fremgår at «Krav til rutiner innebærer i tillegg til at foretakene skal ha kvalitetssystem som ivaretar kravene også at de skal vise at systemene er i bruk.», jf. Ot.prp.nr.45 (2007-2008) s. 328.

Foretakets rutiner skal være tilpasset de godkjenningssområdene foretaket har eller søker sentral godkjenning for, jf. SAK10 § 10-2 andre ledd og tilhørende veiledning. Omfanget av rutinene kan differensieres etter foretakets størrelse, fagområder og de tiltaksklasser foretaket arbeider innenfor, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd og tilhørende veiledning. Kravene til kvalitetssikringsrutiner er kumulative. Det vil si at samtlige rutiner må være på plass for at kravet til kvalitetssikringsrutiner skal være oppfylt.

Avviket i tilsynsrapporten er knyttet til manglende dokumentasjon av kvalitetssikring, og det er derfor dette som vil være gjenstand for vurdering i det følgende.

Krav til kvalitetssikring av eget arbeid og ivarettelse av plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a, og med tilhørende veiledning, ha rutiner for å identifisere, ivareta, herunder verifisere og dokumenter oppfyllelse av relevante krav gitt i eller med hjemmel i pbl. som gjelder foretakets godkjenningssområde, jf. SAK10 § 1-2 bokstav c, for å sikre at alle relevante krav og vilkår oppfylles i tiltaket. Videre skal foretaket også ha rutiner for å ivareta de plikter og oppgaver som følger av foretakets ansvar og funksjon, jf. SAK10 kap. 12.

Det forutsettes at foretaket med sentral godkjenning gjennomfører kvalitetssikring av eget arbeid i henhold til egne rutiner. Kvalitetssikringsrutinen skal beskrive hvordan kvalitetssikring av eget arbeid gjennomføres og hvordan kvalitetssikring dokumenteres. Det skal kunne

legges frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner.

Veiledningen til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a, andre til fjerde avsnitt, presiserer: «Det skal kunne legges frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner. Resultatet skal samsvare med tillatelser og bestemmelser gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven. Dokumentasjonen skal fremstilles på en måte som gjør den lett tilgjengelig for både kommunen og eventuell kontroll. Dokumentasjonen skal vise at de krav, gitt i eller i medhold av plan- og bygningsloven, som gjelder for tiltaket er ivaretatt.

Det er denne dokumentasjonen, sammen med kvalitetssikringsrutinene for oppdatering og opplæring under bokstav g, som viser at foretaket har oversikt over kravene i plan- og bygningslovgivningen.»

Ansvarlig utførende skal blant annet sørge for at utførelsen er kvalitetssikret og i samsvar med produksjonsunderlaget, det vil si tillatelse, arbeidstegninger og andre detaljer som ligger til grunn for utførelsen. De skal også sørge for at eventuelle vilkår som følger av tillatelse eller særskilte krav til utførelsen gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt, jf. SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav a og b, jf. § 12-4 bokstav a med tilhørende veiledning.

Etter direktoratets vurdering må SAK10 §§ 10-1, 12-4 også ses i sammenheng med TEK17 kapittel 2. Mens SAK10 § 10-1 stiller krav om rutiner som sikrer at relevante krav identifiseres, ivaretas, verifiseres og dokumenteres, pålegger SAK10 § 12-4 ansvarlig utførende å sørge for at utførelsen er kvalitetssikret og i samsvar med produksjonsunderlaget. TEK17 kapittel 2 konkretiserer dokumentasjonskravet ved å kreve at det kan dokumenteres at kravene er oppfylt, herunder at utførelsen er i samsvar med produksjonsunderlaget.

I henhold til SAK10 § 12-6 andre ledd med tilhørende veiledning plikter ansvarlig foretak å oppbevare dokumentasjon for oppfyllelse av sin ansvarsrett i 5 år etter at ferdigattest er utstedt. Bestemmelsen er en følge av regelen i pbl. § 23-3 andre ledd om at kommunen kan gi pålegg til ansvarlige foretak i fem år etter at ferdigattest er utstedt. Det er derfor nødvendig at de ansvarlige foretakene oppbevarer dokumentasjonen i like lang tid, av hensyn både til bevisvurdering og som grunnlag for gjennomføring av pålegg.

Regelverket stiller dermed både krav om at kvalitetssikring skal gjennomføres, og krav om at det skal kunne dokumenteres at kvalitetssikring er utført.

Foretakets rutine for kvalitetssikring av utførelse

I innkallingen til tilsynsmøtet ble foretaket bedt om å klargjøre blant annet rutiner for kvalitetssikring av utførelse. Det ble informert om at dokumentasjonen ville bli gjennomgått i tilsynsmøtet.

I etterkant av tilsynsmøtet sendte foretaket inn rutine for kvalitetssikring av utførelse. I rutinen er det beskrevet hvordan foretakets kvalitetssikring skal gjennomføres, blant annet ved at utførelsen skal kvalitetssikres fortløpende i byggefasen, at den skal gjennomføres som egenkontroll. Videre er det beskrevet i rutinen hvor sjekklister som skal benyttes for kvalitetssikring ligger, hvilke henvisninger og hva slags informasjon sjekklister skal inneholde, at foretaket skal sørge for at det i sjekklister er oppgitt hvilket produksjonsunderlag som er benyttet, at den som gjennomfører kvalitetssikringen skal sørge

for at alle sjekkpunkter er utfyllt og at det foreligger nødvendig bildedokumentasjon, samt hvordan registrerte avvik skal håndteres.

Videre fremgår det at rutinens hensikt er å sikre at utførelsen samsvarer med produksjonsunderlaget, tillatelsens vilkår og spesifikke krav, og å sikre at kvalitetssikringen dokumenteres og er sporbar.

Som det ble kommentert i varslet og tilsynsrapporten finner direktoratet at rutinen isolert sett ivaretar kravene i SAK10.

Foretakets dokumentasjon av utført kvalitetssikring av prosjektering

I innkallingen til tilsynsmøtet ble foretaket bedt om å klargjøre dokumentasjon på utført kvalitetssikring i form av dokumentasjon fra to ulike tiltak som viser at utførelsen er kvalitetssikret.

I tilsynet fremviste foretaket sjekklister fra prosjektet tomannsbolig i Eidsvoldgata 62, Lillestrøm. Disse sjekklistene var etterutfyllt i EG Holteportalen. Bakgrunnen for dette var at foretaket ikke lenger hadde tilgang til det som var fylt ut i Fagtorget. Direktoratet har i e-post av 27.11.2025 bedt foretaket om å oversende diverse dokumenter som det ble bedt om i tilsynsmøtet, og gitt foretaket frist til 05.12.2025 på å sende inn dette. Foretaket ved daglig leder Stian Magelssen besvarte denne henvendelsen 09.12.2025 og informerte om at han ikke hadde fått gitt tilbakemelding på e-posten på grunn av ferie, og ga beskjed om at han skulle prøve å få svart ut e-posten innen et par dager. Direktoratet ga deretter foretaket frist til 12.12.2025 på å sende inn etterspurt dokumentasjon fra tilsynet.

Foretaket ved Magelssen besvarte henvendelsen 15.12.2025 og la ved dokumentasjon på oppdaterte rutiner. Når det gjaldt sjekklister og dokumentasjon på utført kvalitetssikring skrev foretaket at de ikke hadde kontroll på disse. Bakgrunnen for dette var at overgangen fra Fagtorget til Holteportalen hadde vært kaotisk for foretaket. Magelssen skriver videre at han var sikker på at de hadde tatt utskrift, men at det var en del de manglet. Videre informerte Magelssen at han hadde forespurt Fagtorget på nytt, men at de ikke har noen back-up. Magelssen skriver deretter at dette er veldig beklagelig, men at de nå har lagt om sine rutiner slik at dette ikke skal gjenta seg.

Som skrevet tidligere skal det kunne vektlegges dokumentasjon på at kvalitetssikring er gjennomført som beskrevet i foretakets rutiner. I foretakets rutine for kvalitetssikring fremgår det også at rutinens hensikt er å sikre at utførelsen samsvarer med produksjonsunderlaget, tillatelsens vilkår og spesifikke krav, og å sikre at kvalitetssikringen *dokumenteres* og er sporbar.

Ettersom foretaket ikke har lagt frem dokumentasjon på at kvalitetssikring er utført er det ikke dokumentert ovenfor direktoratet at Stima Bygg AS har gjennomført kvalitetssikring. Det er heller ikke dokumentert at foretaket følger egen rutine da det ikke kan fremlegges nødvendig dokumentasjon. Foretaket har dermed heller ikke dokumentert at det har ivaretatt sitt ansvar som ansvarlig utførende i henhold til SAK10 § 12-4, eller at det har oppfylt de særskilte bestemmelsene om ansvar, herunder SAK10 § 12-6 andre ledd med tilhørende veiledning. Bestemmelsen pålegger som sagt ansvarlig foretak å oppbevare dokumentasjon for oppfyllelse av sin ansvarsrett i 5 år etter at ferdigattest er utstedt. Når foretaket ikke kan fremlegge dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring, er det heller ikke dokumentert at

pliktene som følger av ansvaret som ansvarlig utførende er ivaretatt, eller at dokumentasjonskravene etter TEK17 kapittel 2 er oppfylt.

Krav til rutiner for å ivareta registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon (SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav e med tilhørende veiledning)

Krav i henhold til SAK10 og foretakets ivaretagelse av dette

Foretaket skal i henhold til SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav e med tilhørende veiledning, ha rutiner for å ivareta registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon som viser at krav gitt i eller med hjemmel i plan- og bygningsloven er oppfylt. Videre fremgår det av veiledningen til bestemmelsen at rutinen blant annet skal sikre at relevant prosjektdokumentasjon oppbevares i 5 år etter at ferdigattest er gitt, jf. § 12-6 andre ledd.

Selve innholdet i foretakets rutine for registrering, versjonshåndtering, videreformidling og oppbevaring av dokumentasjon har ikke vært gjenstand for tilsynet. Direktoratet har derfor ikke vurdert om rutinen i seg selv oppfyller kravene.

Tilsynet har imidlertid vist at foretaket ikke har kunnet fremlegge dokumentasjon på utført kvalitetssikring. Foretaket har dermed ikke kunnet dokumentere at relevant prosjektdokumentasjon er registrert og oppbevart i samsvar med kravene i bestemmelsen og foretakets egen rutine.

Direktoratet vurderer på denne bakgrunn at foretaket ikke har fulgt egen rutine, og at kravet i SAK10 § 10-1 andre ledd bokstav e dermed ikke er ivaretatt i praksis.

Vurdering av alvorlig overtredelse

Sentral godkjenning for ansvarsrett skal trekkes tilbake ved alvorlige eller gjentatte overtredelser av plan- og bygningslovgivningen, jf. SAK10 § 13-6 første ledd bokstav a. Bestemmelsen er en «skal» - regel, som gir direktoratet plikt til å trekke tilbake godkjenningen når ett av de to nevnte alternativene foreligger, jf. Ot.prp.nr.45 (2007 -2008) s. 327. Både veiledningen til denne bestemmelsen samt SAK10 § 13-6 andre ledd og tilhørende veiledning, gir nærmere eksempler på hva som er å regne som en alvorlig overtredelse. I veiledningen til SAK10 § 13-6 andre ledd er fravær av kvalitetssikring eller svikt i kvalitetssikringen, og manglende eller mangelfulle kvalitetssikringsrutiner angitt som eksempler på alvorlige overtredelser. Det er videre presisert at de oppgitte eksemplene i veiledningen til SAK10 § 13-6 ikke er ment å være uttømmende, og at hva som må anses som alvorlig overtredelse av plan- og bygningslovgivningen vil bero på en konkret vurdering. Flere feil eller mangler både i samme sak eller andre pågående saker til foretaket, som isolert sett ikke kan betegnes som alvorlige, kan samlet sett vurderes som alvorlige i lovens forstand og dermed begrunne tilbaketrekking av godkjenningen. Gjentatte brudd skal som hovedregel medføre tilbaketrekking av godkjenning.

Unnlatelse av å følge opp henvendelser som gjelder tilsyn er også angitt som et eksempel på hva som er å anse som alvorlig overtredelse. Videre fremgår det av veiledningen til bestemmelsen at dette må ses i sammenheng med SAK10 § 13-1 andre ledd. Denne bestemmelsen gir direktoratet og klagenemnda adgang til å kreve fremlagt dokumentasjon som nevnt i forskriften kapittel 9, 10, 11 og 13. En unnlatelse av å besvare en slik henvendelse eller en besvarelse uten dokumentasjon av etterspurt styringssystem vil i seg selv bli karakterisert som en alvorlig overtredelse.

Gjennomgangen over viser at foretaket ikke har kunnet fremlegge dokumentasjon på gjennomført kvalitetssikring. Foretaket har dermed ikke kunne dokumentere at de følger egne rutiner, at rutinene er aktivt i bruk i henhold til SAK10 §§ 10-1 første og andre ledd og 10-2 andre ledd. Foretaket har heller ikke dokumentert ivaretagelse av kravene som følger av SAK10 §§ 10-1 første ledd bokstav d, 12-4 bokstav a eller 12-6 andre ledd.

Direktoratet har på grunnlag av det ovennevnte vurdert at sanksjonen i form av tilbaketrekking av sentral godkjenning står i et rimelig forhold til de avvik som er avdekket, jf. pbl. § 32-10 første ledd. Det understrekes at fravær eller svikt i kvalitetssikringen, manglende eller mangelfullt kvalitetssystem samt unnlatelse av å følge opp henvendelser som gjelder tilsyn er å anse som alvorlige overtredelser, jf. SAK10 § 13-6 første og andre ledd med tilhørende veiledninger. Det samme må sies om manglende dokumentasjon på ivaretagelse av ansvar.

Direktoratet finner på bakgrunn av det ovennevnte at foretaket har brutt med vilkårene for sentral godkjenning. Det bemerkes at bruddene og overtredelsene ikke retter seg mot et godkjenningsområde, men generelle brudd på plan- og bygningslovgivningen. Direktoratet ønsker også å bemerke at det også for ansvarlig prosjekterende er krav om kvalitetssikring og dokumentasjon av dette på lik linje som det er for utførende. Etter en helhetlig vurdering finner direktoratet at det er grunnlag for tilbaketrekking av foretakets sentrale godkjenning i sin helhet, og ikke avgrenset til en bestemt funksjon, eller et bestemt godkjenningsområde. Selv om tilsynet var rettet mot funksjonen utførende, vil tilbaketrekking av sentral godkjenning omfatte samtlige godkjenningsområder, i dette tilfellet også godkjenningsområdet ansvarlig søker og områdene som ansvarlig prosjekterende, i tillegg til godkjenningsområdene som ansvarlig utførende.

Til foretakets anførsel om at det er uforholdsmessig av direktoratet å trekke tilbake foretakets sentrale godkjenning, og at det bør vurderes en mildere reaksjon bemerker direktoratet at sentral godkjenning er en frivillig ordning. Det er ikke et krav om at foretak må ha det for å kunne erklære ansvar i en byggesak. Det er heller ikke tillatt å stille vilkår om sentral godkjenning ved offentlige anskaffelser, eller for å få tillatelser etter plan- og bygningsloven eller annet regelverk, jf. SAK10 § 9-1 andre ledd. Direktoratet bemerker også at den eneste sanksjonsmuligheten for direktoratet dersom et foretak ikke oppfyller kravene er å trekke tilbake foretakets sentrale godkjenning, jf. SAK10 § 13-6 og tilhørende veiledning. Dette skyldes i hovedsak at den sentrale godkjenningsordningen nettopp er en frivillig ordning, og at det ikke er åpnet for andre type sanksjoner som for eksempel pålegg om retting.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovenfor nevnte finner direktoratet at Stima Bygg AS har brutt med vilkårene for sentral godkjenning, ved at det ikke er dokumentert kvalitetssikring av eget arbeid eller oppfyllelse av relevante krav i pbl. og SAK10.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet gjør for øvrig oppmerksom på at foretaket igjen kan søke om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at vilkårene i kapittel 10, 11, og øvrige vilkår etter forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt. Dette innebærer at foretak som har fått sin sentrale godkjenning tilbaketrukket, skal dokumentere at det har foretatt en gjennomgang av sine kvalitetssikringsrutiner og at nødvendige tiltak er iverksatt for å forhindre gjentagelse av avvik fra krav gitt i eller med hjemmel i plan- og

bygningsloven, samt at kvalitetssikringsrutinene er i aktivt bruk, jf. SAK10 § 13-6 femte ledd og tilhørende veiledning.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagde godkjenningsområdene.»

Sak 18/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra THERWATT AS (klagesaksnr. 2026/4730)

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 06.05.2026 ble vedtak av 23.04.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 10.03.2026 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 23.04.2026 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområder ble avslått og er nå påklaget:

- Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert at kravet til fast ansettelse var oppfylt, og at stillingsprosent og arbeidstid for faglig ledelse heller ikke var dokumentert, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Avslaget ble videre begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert nødvendig utdanningsnivå, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 med tilhørende veiledninger. I avslaget ble det også påpekt at foretaket ikke hadde dokumentert tilstrekkelig praksislengde i tiltaksklasse 2, jf. SAK10 §§ 11-

3, 11-5 og 13-5 tredje ledd bokstav o og p med tilhørende veiledninger. Direktoratet fant heller ikke at kravene var oppfylt for godkjenningssområdene i lavere tiltaksklasse. Søknaden ble derfor avslått i sin helhet.

Godkjenningssområder innvilget i klagesaksomgangen

Direktoratet har tatt klagen til følge når det gjelder godkjenningssområdene utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 1 og utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 1.

Det vil si at foretaket har fått innvilget disse godkjenningssområdene i tiltaksklasse 1. Ved avgjørelsen ble det sett hen til ny informasjon om at Truls-Martin Haga er fast ansatt i 100 % stilling, samt dokumentert svennebrev i rørleggerfaget fra 2007.

Generelle opplysninger om foretaket

THERWATT AS har ikke hatt sentral godkjenning tidligere. Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 1-4 inntektsmottakere og ligger i Skiptvet kommune i Østfold fylke. Truls-Martin Haga er daglig leder. Han har svennebrev i rørleggerfaget fra 2007.

Foretaket har sin virksomhet innen salg av varer og tjenester innen rørleggerarbeid og annet som naturlig sammenfaller med dette, samt deltakelse i andre selskaper, investeringer og nærliggende virksomhet. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.221 Rørleggerarbeid.

Saksgang

10.03.2026 Søknad

19.03.2026 Foreløpig svarbrev

04.04.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

07.04.2026 Foreløpig svarbrev

23.04.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

06.05.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

18.06.2026 Vedtak om delvis omgjøring (innvilgelse i tiltaksklasse 1)

Foretakets anførsler

Foretaket påklager vedtaket og anfører at vurderingsgrunnlaget ikke i tilstrekkelig grad tar hensyn til faglig leders faktiske kompetanse og tilknytning til foretaket.

Det vises til at faglig leder er fast ansatt i 100% stilling i foretaket, og har svennebrev som rørlegger. Etter foretakets syn dokumenterer dette både faglig kompetanse og relevant praksis innenfor fagområdet søknaden gjelder.

Foretaket opplyser videre at faglig leders rolle i foretaket innebærer aktiv deltakelse i prosjektering, utførelse og oppfølging av VVS-tekniske installasjoner, herunder vannbårne varmeanlegg og varmepumpesystemer.

På bakgrunn av dette anfører foretaket at kravene til kvalifikasjoner og tilknytning etter plan- og bygningsloven med tilhørende forskrifter er oppfylt. Foretaket ber derfor om at saken vurderes på nytt, med særlig vekt på dokumentert fagkompetanse i form av svennebrev, reell og fast tilknytning til foretaket gjennom 100% stilling, samt praktisk erfaring og ansvarsområder i virksomheten.

Foretaket opplyser også at det stiller seg tilgjengelig for å ettersende ytterligere dokumentasjon eller presiseringer dersom det er behov for dette. Foretaket ber om en ny vurdering av saken og om at vedtaket om avslag omgjøres.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2 og utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Krav til fast ansettelse

Faglig ledelse er i SAK10 § 1-2 bokstav e definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i SAK10 kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven ved gjennomføring av søknadspliktige tiltak.

Det er et vilkår for å kunne få sentral godkjenning at foretakets faglige ledelse er fast ansatt. Dette for å sikre at den faglige ledelsen har nødvendig formell og reell innflytelse. Den faglige ledelsen må ha en ansettelsesprosent som sikrer at den ansatte har tid til i tilstrekkelig grad å ivareta kravene i plan- og bygningsloven, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning.

I klagesaksomgangen er det dokumentert at foretakets faglige leder, Truls-Martin Haga, er fast ansatt i 100% stilling i foretaket.

Kravet til fast ansettelse er dermed oppfylt.

Utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2 og utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev eller tilsvarende, med tilhørende 3 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 112 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for disse godkjenningsområdene vil for eksempel være mesterbrev i rørleggerfaget.

Foretaket har som nevnt dokumentert at Truls-Martin Haga har svennebrev i rørleggerfaget fra 2007.

Svennebrev i rørleggerfaget vurderes som tilstrekkelig relevant utdanning for de påklagede godkjenningsområdene, men oppfyller ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen utførende i tiltaksklasse 2.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen.

Direktoratet bemerker kort at foretaket må dokumentere at det har faglig ledelse med relevant praksis fra utførelse av tiltak i samme eller høyere tiltaksklasse enn den tiltaksklassen foretaket søker sentral godkjenning for, jf. SAK10 §11-4 tredje ledd med tilhørende veiledning.

Godkjenningsområdet utførelse av sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2 omfatter utførelse av nye eller vesentlig endring av eksisterende installasjoner med middels kompleksitet eller med middels konsekvenser ved feil. Oppgaven omfatter installasjoner i byggverk med flere boenheter, brannceller eller brukerområder, hvor gjennomføringer i bygningsdeler som skal oppfylle lydtekniske og branntekniske krav kan være kritiske. Eksempler på sanitærinstallasjoner i tiltaksklasse 2 kan være: installasjoner i middels store boligbygninger t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i middels store skoler og barnehager t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i overnattingsbygninger t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i middels store idrettsbygninger t.o.m. 2 etasjer, andre installasjoner med tilsvarende kompleksitet, jf. SAK10 §13-5 tredje ledd, bokstav o med tilhørende veiledninger.

Godkjenningsområdet utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2 omfatter utførelse av nye eller vesentlig endring av eksisterende installasjoner med middels kompleksitet eller med middels konsekvenser ved feil. Godkjenningsområdet omfatter også varmeanlegg med effekt høyst 150 kW, samt kulde- og varmepumpeanlegg med kondensatoreffekt høyst 150 kW. Oppgaven omfatter installasjoner i byggverk med flere boenheter, brannceller eller brukerområder, hvor gjennomføringer i bygningsdeler som skal oppfylle lydtekniske og branntekniske krav kan være kritiske. Eksempler på varme- og kuldeinstallasjoner i tiltaksklasse 2 kan være: installasjoner i middels store boligbygninger t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i middels store skoler og barnehager t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i overnattingsbygninger t.o.m. 4 etasjer, installasjoner i middels store idrettsbygninger t.o.m. 2 etasjer, andre installasjoner med tilsvarende kompleksitet, jf. SAK10 §13-5 tredje ledd, bokstav p med tilhørende veiledninger.

Direktoratet bemerker videre at foretaket både i søknadsomgangen og i klagesaksomgangen har vist til fire referanseprosjekter fra perioden 2012-2025 som kan knyttes til Truls-Martin Haga. Prosjektene gjelder installering av beredersystem, installasjon av nytt bad med rør-i-rør system, installasjon av varmtvann og kobling mot sanitæranlegg, ombygging av sanitærinstallasjoner, varmepumpeleveranse, installasjon av bergvarmeanlegg med radiatorsystem, installasjon av luft-vann, gulvvarme og styringsystem, ombygging av varmepumpe og varmeanlegg knyttet til ulike bygg, blant annet eneboliger, boligbygg på over 5 etasjer og annen bygning for bofellesskap. Direktoratet har vurdert samtlige av prosjektene til tiltaksklasse 1 ut ifra nåværende beskrivelser av arbeidsoppgaver og type tiltak, med unntak av prosjektet fra 2024 knyttet til installasjoner i et større boligbygg på over 5 etasjer, som er vurdert relevant for godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2. Kravet til praksislengde for tiltaksklasse 2 er derfor ikke oppfylt.

Direktoratet bemerker også at når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at THERWATT AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av sanitærinstallasjoner og utførelse av varme- og kuldeinstallasjoner, begge i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagde godkjenningsområdene.»

Sak 19/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning, og omgjøring av vedtak fra ROLF B. MOBERG CAND.PHILOL./ARCHITECT WITH LICENSE IN NORWAY. ACCORDIONIMPORT. (klagesaksnr. 2026/4766 og 2026/13302).

Ingelinn Sætre deltok ikke i behandling av saken.

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Foretaket har påklaget vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning, samt vedtak om omgjøring av vedtak. Klagesakene har fått hvert sitt saksnummer, men vil i det følgende bli behandlet samlet.

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Klagen gjelder også vedtak om omgjøring av vedtak for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 06.05.2026 ble vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning av 05.05.2026 påklaget av foretaket. Foretaket har også påklaget vedtak om omgjøring av vedtak. Vedtaket ble fattet 26.06.2026, og foretaket sendte inn klage på vedtaket via e-post 29.06.2026. Begge klagene er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Sak 2025/977 – søknad om fornyelse av sentral godkjenning

Direktoratet for byggkvalitet mottok 28.01.2025 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett. I vedtak datert 14.03.2025 innvilget direktoratet søknaden i sin helhet.

Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av geoteknikk i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1

Sak 2026/3787 – søknad om endring av sentral godkjenning

Foretaket sendte deretter inn søknad om endring av sentral godkjenning 11.04.2026. I vedtak datert 05.05.2026 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med relevant utdanning på nivået som kreves, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledninger. Avslaget ble også begrunnet med at det ikke var dokumentert relevant praksis i tiltaksklasse 3. Dette avslaget ble som sagt påklaget og er nå gjenstand for behandling.

Direktoratet avdekket samtidig at foretaket blant annet hadde fått innvilget sentral godkjenning for prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2 uten at kravene til nødvendig utdanning var oppfylt. Dette ble derfor fulgt opp med et varsel og vedtak om omgjøring.

Sak 2025/977 – varsel og vedtak om omgjøring av vedtak

I henhold til fvl. § 16 varslet direktoratet 01.06.2026 om at det i henhold til fvl. § 35 første ledd bokstav c vurderte å omgjøre vedtak av 14.03.2025 om sentral godkjenning. Omgjøringen ville blant annet innebære at godkjenningen for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2 ville nedjusteres til tiltaksklasse 1. Begrunnelsen for omgjøringen var begrunnet med at den sentrale godkjenningen var gitt i strid med gjeldende regelverk på tidspunktet for vedtaket, ettersom foretaket ikke hadde dokumentert nødvendige kvalifikasjoner for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

I vurderingen ble det lagt til grunn at foretaket hadde vist til faglig leder Rolf Moberg, og dokumentert graden cand. phil, som oppfyller krav til nødvendig nivå, men som etter direktoratets vurdering av fagkombinasjon og retning ikke er relevant for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur. Det ble også lagt til grunn at Moberg hadde dokumentert relevant utdanning fra elementærteknisk skole innen bygg, men at denne utdanningen ikke oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå for tiltaksklasse 2.

Direktoratet fattet deretter omgjøring av vedtaket 26.06.2026. Omgjøringen var begrunnet med det samme som ble poengtert i varselet – at foretaket ikke hadde dokumentert relevant utdanning på nødvendig nivå for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

Dette vedtaket ble som sagt også påklaget og er nå gjenstand for behandling.

Generelle opplysninger om foretaket

ROLF B. MOBERG CAND.PHILOL./ARCHITECT WITH LICENSE IN NORWAY.
ACCORDIONIMPORT. fikk sentral godkjenning første gang 13.07.2022. I perioden 14.03.2025 og frem til vedtak om omgjøring av 26.06.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2. Foretaket har ikke hatt sentral godkjenning for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 før dette tidspunktet, men hadde fra 13.07.2022 – 14.03.2025 sentral godkjenning for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Foretaket er et enkeltpersonforetak og har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ingen inntektsmottakere. Foretaket ligger i Bergen. Rolf Moberg er daglig leder. Han har vitnemål for fullført og bestått byggt teknisk linje ved elementærteknisk skole på deltid. Det er også dokumentert at Moberg har fullført graden kandidata/candidatus philologiae (cand. philol) og graden kandidata/candidatus magisterii (cand. mag). Det er også dokumentert flere kursbevis.

Foretaket har sin virksomhet innen arkitekt og byggeservice. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.110 Arkitektvirksomhet.

Saksgang

Sak 2025/977- søknad om fornyelse

28.01.2025 Søknad

05.03.2025 Mottatt tilleggsinformasjon

14.03.2025 Vedtak om sentral godkjenning (Innvilgelse)

Sak 2026/3787 – søknad om endring

11.04.2026 Søknad

13.04.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

04.05.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

05.05.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

Sak 2025/977 (gjenåpnet) – varsel og vedtak om omgjøring

01.06.2026 Forhåndsvarsel om omgjøring av vedtak

03.06.2026 – 08.06.2026 Kommentarer til forhåndsvarsel

26.06.2026 Vedtak om omgjøring av vedtak

Sak 2026/3787 og 2026/13302 – klage på vedtak

06.05.2026 Klage på vedtak av 05.05.2026

29.06.2026 Klage på vedtak av 26.06.2026

21.07.2026 – 16.08.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

Foretakets anførsler

I klagen på avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3 skriver foretaket blant annet at de har lagt ved dokumentasjon på Mobergs utdanning tidligere, og henviser til at dette er gradene cand. mag og cand. philol på bakgrunn av fag innen arkitektur, kunsthistorie, kulturvern, museologi, geologi, landskapsøkologi i kombinasjon med deler av ingeniørhøgskole innen byggfag og teknisk samfunnsplanlegging. Foretaket henviser til at Moberg har tatt hovedfag innen arkitektur, byggeskikk, feltutbygging osv., og at han har to ekstra mellomfag i arkitektur. Foretaket klager derfor på vedtaket.

Foretaket henviser også til at Moberg har over 8 års praksis som arkitekt, i tillegg til 15 års praksis som overingeniør ved plan- og bygningsetaten, avdeling for tilsyn, i Bergen kommune. Foretaket har også lagt ved diverse attester og vitnemål for Moberg.

I klagen på vedtaket om omgjøring skriver foretaket at Moberg ikke har så mye av høyere byggt teknisk utdanning bortsett fra elementærteknisk skole i tillegg til samme utdanning og fag som det ble henvist til i den opprinnelige klagen. Hovedgrunnen til at foretaket mener Moberg er kvalifisert for arkitektur i tiltaksklasse 2 er hans lange praksis som ansvarlig prosjekterende, med blant annet prosjektering av flermannsboliger, store barnehager, mindre forretningsbygg, hagesentre og boliggrupper i felt. Foretaket mener at det ikke er mange som har slik solid praksis, og foretaket reagerer på at denne praksisen ikke er nevnt av direktoratet.

Foretaket henviser også til at Moberg har vist til eksempler på prosjektering av feltutbygginger, i tillegg til at han har lang praksis som overingeniør ved tilsynsavdelingen i Bergen kommune. Foretaket mener at solid praksis og at foretaket har hatt pro 040.2 i mange år må telle med i vurderingen. Foretaket har også vedlagt oppsett som Moberg har laget fra samlinger vedrørende byggesaksdagene gjennom Bergen kommune, der Moberg deltok på flere seminarer, møter og kurs.

I etterkant av klagen har foretaket også sendt inn en rekke andre e-poster og vedlegg med tilleggsinformasjon.

I disse e-postene henviser foretaket til diverse informasjon om tidligere erfaring, kurs, kompetanse, utdanning og praksis for Moberg. Foretaket har i klagen nevnt at Moberg har hatt pro 040.2 tidligere. Foretaket utdyper i en av e-postene at Moberg hadde dette gjennom sin tidligere arbeidsgiver, Byggkjøp Florvaag Bruk AS, frem til 2007 og at direktoratet kan finne de gamle godkjenningene i sitt arkiv. E-postene med tilhørende vedlegg følger vedlagt klagesaken i vedlegg 12.

Det henvises for øvrig til klagen med tilhørende vedlegg.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur, verken i tiltaksklasse 3 eller tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og

oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Samlet vurdering av prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3 og tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 er mastergrad eller tilsvarende, med tilhørende 8 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad eller tilsvarende, med tilhørende 10 års relevant praksis, eller bachelorgrad eller tilsvarende med tilhørende 6 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning.

Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være innen arkitektur eller bygg.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning

Foretaket har som sagt dokumentert at daglig leder Rolf Moberg har vitnemål for fullført og bestått byggteknisk linje ved elementærteknisk skole på deltid fra 1990. Elementærteknisk utdanning er en gammel betegnelse på utdanning som nå tilbys ved tekniske fagskoler. Det fremgår av dokumentasjonen at undervisningen tilsvarer 1-årig utdanning fordelt over 2 år. Direktoratet finner at det er snakk om et formelt utdanningsløp som resulterer i et vitnemål, og at den kan vurderes tilsvarende dagens ett-årige fagskolegrad på 60 studiepoeng. Vitnemål fra ett-årig fagskoleutdanning er innplassert på nivå 5.1 i det norske kvalifikasjonsrammeverket. Det norske kvalifikasjonsrammeverket regulerer ulike kvalifikasjoner, og definerer ulike kvalifikasjoner på et gitt nivå. Læringsutbyttet er vurdert etter bestemte kriterier og formelt godkjent av ansvarlig myndighet. Nivå 5.1 er vurdert som delnivå av det fulle nivå 5.2. Høyere fagskolegrad på 120 studiepoeng innplasseres eksempelvis på nivå 5.2. I henhold til SAK10 § 11-2 og 11-3 er kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 2 nivå c, som er høyere fagskolegrad med 120 studiepoeng, eller tilsvarende. Direktoratet finner ikke at vitnemålet fra elementærteknisk skole oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå i henhold til SAK10 § 11-2 bokstav c. Direktoratet finner imidlertid at utdanningen tilfredsstiller nivå b i forskriften som er mesterbrev *eller tilsvarende*.

Denne utdanningen oppfyller dermed ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende, verken i tiltaksklasse 2 eller 3.

Det er også dokumentert at Moberg har fullført graden *candidata/candidatus philologiae* (cand. philol) og graden *candidata/candidatus magisterii* (cand. mag).

Minimumskravet for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 3 er som sagt mastergrad, eller tilsvarende. De nåværende gradene bachelor, master og ph.d ble innført i 2003. Det tidligere gradssystemet skilte mellom lavere grad, høyere grad og doktorgrad. Lavere grad ble

vanligvis oppnådd etter 3,5 – 4 års studie på lavere grad. Graden cand.mag. er innplassert på dette nivået, og er i dag blitt erstattet med graden bachelor.

Høyere grad ble vanligvis oppnådd etter 1,5 – 2 års studie, og ga ofte fordypning i hovedfaget basert på mellomfaget i cand. mag graden. En viktig del av hovedfaget var et selvstendig forskningsarbeid i form av en hovedoppgave. Cand.philol er innplassert på dette nivået, og besto av 6 års studie. Graden er i dag erstattet med graden master.

Direktoratet finner på bakgrunn av dette at kravet til nødvendig utdanningsnivå er oppfylt på bakgrunn av graden cand. philol.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

I brev av 24.01.2014 i forbindelse med sak 14/1823 har departementet også uttalt at foretak som søker om sentral godkjenning, må oppfylle krav til både utdanning og praksis. I brevet heter det bl.a. følgende:

«Ved søknad om sentral godkjenning må foretaket dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis for det godkjenningsområdet det søkes om. [...]

Tanken bak kravet til relevant utdanning er altså at foretaket, som et minimum, skal ha teoretisk kunnskap om fagområdet det arbeider innenfor og dermed også nødvendige forutsetninger for å kunne utføre arbeidet riktig i henhold til plan- og bygningsloven.

I tillegg til at utdanningen må være relevant for området det søkes om, må det også dokumenteres relevant praksis. Selv om praksisen det vises til er både relevant og langvarig vil det likevel ikke være tilstrekkelig for å kunne få sentral godkjenning innen et godkjenningsområde dersom ikke utdanningen også er relevant. Det er med andre ord et absolutt krav etter plan- og bygningslovgivningen for å kunne få sentral godkjenning at foretaket kan dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis.»

Departementet har også i brev til direktoratet (daværende Statens bygningstekniske etat), datert 11.09.2008 uttalt følgende om nødvendigheten av riktig utdanning for å få sentral godkjenning:

«Dersom det ses bort fra kravet om at utdanningen må være relevant, innebærer dette at det er foretakets realkompetanse som danner grunnlaget for sentral godkjenning. Dette vil i så fall være i strid med ordningens intensjon, jf også våre uttalelser i sak nr 04/3790 og 01/5032»

Spørsmålet blir derfor om Moberg har dokumentert at graden og fagene som den er gitt på bakgrunn av, er tilstrekkelig relevant for prosjektering av arkitektur.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningssområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Godkjenningssområdets faglige innhold fremgår av SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav a med tilhørende veiledning. Arkitekturprosjektering omfatter arkitektonisk utforming av bygning, anlegg eller konstruksjon. Dette innebærer utforming av situasjonsplan med plassering av tiltaket på tomta og prosjektering av utendørsområder som veier og parkeringsplasser. Universell utforming av utendørsområder og planløsning i bygget inngår også.

Arkitekturprosjektering i tiltaksklasse 2 omfatter arkitektonisk utforming av byggverk i områder med en viss tetthet og andre bygninger med bruksareal fra 500-5000 kvadratmeter med enkle krav til arkitektonisk utforming. Endringer i eksisterende bygninger der bygget i seg selv har en viss arkitektonisk eller kulturell verdi, inngår også. Godkjenningssområdet i tiltaksklasse 2 omfatter også enkel prosjektering etter byggt teknisk forskrift innenfor ulike fagområder som bygningsfysikk, lydforhold og sikkerhet ved brann. Andre eksempler på tiltak i tiltaksklasse 2 kan være boligblokker, kontor-, forretnings- og skolebygg inntil 5 etasjer samt store utendørs tribuner, bruer og middels høye tårn.

Arkitekturprosjektering i tiltaksklasse 3 omfatter arkitektonisk utforming av byggverk i tett bystruktur eller byggverk i krevende arkitektonisk og historisk miljø. Andre eksempler på arkitekturprosjektering i tiltaksklasse 3 kan være bygninger med bruksareal over 5000 kvadratmeter, bygninger med flere enn 5 etasjer eller flerfunksjonelle byggverk med store krav til planløsning. Omfattende endringer i eksisterende byggverk med tilsvarende kompleksitet omfattes også.

For at en utdanning skal være relevant for prosjektering av arkitektur må utdanningen gi tilstrekkelig byggt teknisk forståelse for å ivareta godkjenningssområdets innhold og arbeidsoppgaver, herunder prosjektering av de ulike fagområdene, samt funksjon og design, estetisk planlegging og utforming.

Det fremgår av innsendt dokumentasjon at graden cand.philol er gitt på bakgrunn av cand.mag. graden, og fag tatt ved Universitetet i Bergen. Moberg har tatt fag som blant annet *økologi og utvikling, ingeniørgeologi, kommunal planleggingsrett delfag, kulturvern og kulturformidling grunnfag, kulturvitenskap og mellomfag tillegg, kunsten i antikk og mellomalder, kunsten i renessanse, barokk og rokokko, moderne kunst og arkitektur, kunsthistorie: nyklassisme, romantikk, realisme og tidleg modernisme, kunsthistorie: kunsten i antikk og mellomalder, kunsthistorie: arkitektur, lokal og regional planlegging delfag, ressursvern og miljøvern*, osv. Det er også vist til diverse fag innen psykologi. Det er også dokumentert hovedfag innen kulturvitenskap og en hovedoppgave ved navn *Klondyke – klynge og nye trender. Ein studie om feltutbygging med døme på tre ulike byggjefelt i Midthordaland i*

moderne tid med fokus på ferdighus, formspråk, byggeskikk og bumiljø. Videre er det dokumentert fagene highway engineering, water supply, sewerage and sanitary engineering, areal planning, public administration, property legislation, highway engineering II, fire technology, water supply, sanitary in sparsely populated og engineering geology.

Direktoratet finner at Moberg gjennom utdanningen har bestått emner med relevante elementer for det påklagde godkjenningsområdet, blant annet når det gjelder den estetiske delen av arkitekturprosjektering. Det henvises i denne sammenheng til at det er emner som er rettet mot kunst og arkitektur og kunsthistorie. Disse emnene gir imidlertid først og fremst kunnskap om arkitekturens estetiske, historiske og kulturelle sider, og gir i begrenset grad et teoretisk grunnlag for selve prosjekteringen av byggverk.

Hovedoppgaven har også en viss relevans, men det fremstår som at denne i hovedsak rettet mot de overordnede og ytre rammene for utbygging og bebyggelse, og i mindre grad mot den arkitektfaglige prosjekteringen og utformingen av byggverk.

Utover disse elementene kan ikke direktoratet se at utdanningen gir det nødvendige teoretiske grunnlaget eller den byggtekniske forståelsen som kreves for prosjektering av arkitektur. Selv om utdanningen har enkelte relevante elementer, gir den etter direktoratets vurdering ikke tilstrekkelig kompetanse til å ivareta godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver. Utdanningen vurderes på bakgrunn av dette som ikke tilstrekkelig relevant for det påklagde godkjenningsområdet.

Direktoratet ønsker samtidig å understreke at det ved søknad om sentral godkjenning må dokumenteres tilstrekkelig relevant utdanning på nødvendig nivå, jf. SAK10 § 11-3 og 11-5. Det innebærer at utdanningen, i dette tilfellet graden cand. philol, som oppfyller kravet til utdanningsnivå for funksjonen prosjekterende i tiltaksklasse 3 og tiltaksklasse 2, også må inneholde relevante fag sett opp mot innholdet i godkjenningsområdet. Det er ikke tilstrekkelig å vise til relevant utdanning på et nivå lavere enn det som kreves. Som det følger av vurderingen ovenfor kan ikke direktoratet se at denne utdanningen er tilstrekkelig relevant for prosjektering av arkitektur.

Foretaket har dermed ikke dokumentert relevant utdanning på nødvendig nivå, verken for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3 eller tiltaksklasse 2.

Det er også dokumentert flere kursbevis. Byggesaksforskriften stiller krav om formell utdanning, og tar utgangspunkt i ulike utdanningsnivåer der fag-/svennebrev er minimumskravet. Kompetanse i form av kurs, sertifiseringer eller andre autorisasjoner oppfyller ikke dette kravet.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at

foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Direktoratet bemerker også at praksis det vises til må være fra samme eller høyere tiltaksklasse som søknaden om sentral godkjenning gjelder. Direktoratet kan ikke se at foretaket har dokumentert referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3. Direktoratet henviser til det som er nevnt tidligere om hva godkjenningsområdet og tiltaksklassen omfatter, herunder byggverk med BRA over 5000m², byggverk med mer enn 5 etasjer, byggverk i krevende arkitektonisk og historisk miljø, byggverk i tett bystruktur og flerfunksjonelle byggverk med store krav til planløsning.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at ROLF B. MOBERG CAND.PHILOL./ARCHITECT WITH LICENSE IN NORWAY. ACCORDIONIMPORT. verken i søknaden eller i klagesaksmgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur, verken i tiltaksklasse 3 eller tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for påklagde godkjenningsområdene.»

Klager har i to omganger sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, herunder dokumentasjon på gjennomført kurs for arkitektassistenter og øvrig dokumentasjon på utdanning, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 20/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om godkjenning fra 3HUS BYGG AS (klagesaksnr. 2026/12010).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

I klage innsendt 02.06.2026 ble vedtak av 01.06.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 23.05.2026 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 01.06.2026 avsto direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-2 og 11-3.

Generelle opplysninger om foretaket

3Hus Bygg AS fikk sentral godkjenning første gang 08.05.2023. I perioden 08.05.2023 – 08.05.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 8 inntektsmottakere og ligger i Skien i Telemark. Sarunas Januska er daglig leder. Han har utdanning fra Litauen fra 1996. Januska har ifølge oversettelsen som er vedlagt søknaden oppnådd snekkers og møbelsnekkers 3 (tredje) kvalifikasjoner.

Foretaket har sin virksomhet innen import og salg av byggevarer, tømmer og ved, bygge og entreprenørvirksomhet samt utleie av tjenester og annet som dertil henhører.

Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 46.830 Engroshandel med tømmer, trelast, byggevarer og sanitærutstyr.

Saksgang

23.05.2026 Søknad

01.06.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

02.06.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de mener saken bør vurderes på nytt på bakgrunn av tidligere sentrale godkjenninger og lang og dokumentert praksis.

Når det gjelder tidligere sentrale godkjenninger henviser foretaket til at dette ikke er første gang daglig leders utdanning og kompetanse har blitt vurdert. Videre skriver foretaket at daglig leder tidligere har fått innvilget sentral godkjenning for samme godkjenningsområde gjennom flere andre selskaper, også for 3Hus Bygg AS i vedtak datert 08.05.2023. Foretaket

henviser til at den faglige lederen var den samme personen og at utdanningen som ligger til grunn for vurderingen er den samme. Foretaket ber på bakgrunn av dette om en nærmere redegjørelse for hvilke konkrete forhold som har endret seg siden tidligere godkjenninger, og hvorfor den samme utdanningen nå vurderes annerledes enn tidligere.

Foretaket skriver også at daglig leder har arbeidet innen tømrer- og byggebransjen siden 1996 og vært ansvarlig for gjennomføring av et betydelig antall byggeprosjekter i Norge. Foretaket mener at den faglige kompetansen til daglig leder gjennom mange år har vært vurdert og akseptert i forbindelse med sentral godkjenning, og at det ikke har vært grunnlag for å stille spørsmål ved daglig leders faglige evne til å lede og gjennomføre arbeidet innenfor det aktuelle godkjenningsområdet.

På bakgrunn av det ovennevnte ber foretaket om at vedtaket omgjøres og at foretaket innvilget sentral godkjenning. Dersom direktoratet ikke finner grunn for å omgjøre vedtaket ber foretaket om en nærmere redegjørelse for hvorfor samme utdanning og kompetanse som tidligere har vært grunnlag for sentral godkjenning nå vurderes som utilstrekkelig.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev eller tilsvarende, med tilhørende 2 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være svennebrev i tømrerfaget.

Utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk, jf. SAK10 § 11-5 andre ledd. Foretaket har som nevnt dokumentert at Sarunas Januska er daglig leder. Han har utdanning fra Litauen fra 1996.

Spørsmålet blir om denne utdanningen kan vurderes tilsvarende nivå a, fag-/svennebrevnivå.

For å vurdere hva slags utdanningsnivå en utdanning tilsvarer må man se hen til det de nasjonale og det europeiske kvalifikasjonsrammeverkene. Det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket regulerer ulike kvalifikasjoner, og definerer kvalifikasjoner i form av et dokumentert næringsutbytte på et gitt nivå. Læringsutbyttet er vurdert etter bestemte kriterier og formelt godkjent av ansvarlig myndighet. Det er også et eget rammeverk for europeiske kvalifikasjoner. Det europeiske rammeverket definerer læringsutbytte på 8

forskjellige nivåer for alle typer kvalifikasjoner, og kan brukes til å oversette kvalifikasjoner mellom nasjonale systemer. Systemet er basert på det samme som det nasjonale, nemlig læringsutbytte, som vil si hva en person vet, forstår og kan. Norsk fag-/svennebrev innplasseres eksempelvis på nivå 4 i både det nasjonale og det europeiske kvalifikasjonsrammeverket. For at en utdanning skal tilsvare fag-/svennebrev og oppfylle kravet til utdanningsnivå som kreves for det påklagde godkjenningsområdet, må den dermed være på minst nivå 4 i henhold til det europeiske kvalifikasjonsrammeverket.

Det fremgår av dokumentasjonen som er sendt inn at Januska har oppnådd snekker 3 (tredje), møbelsnekkers 3 (tredje) kvalifikasjoner.»

Klagenemnda bemerker følgende:

Klagenemnda har vurdert ettersendt kommentar og informasjon i klagesaken. Klagenemnda kan ikke se at det er lagt ved dokumentasjon på at utdanningen tilsvare nivå 4 i det europeiske eller det norske kvalifikasjonsrammeverket. Foretaket har blant annet vist til en e-post med uttalelse fra KPMPC der det er foreslått å søke om en kompetansevurdering. Klagenemnda har ikke kompetanse til å innplassere utdanningen, og henviser til Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir), som vurderer og godkjenner utenlandsk fag- og yrkesutdanning. Det hitsettes videre fra saksfremlegget:

«Når det gjelder utdanningens relevans er utdanningen som sagt oversatt til snekker og møbelsnekker i dette tilfellet. Direktoratet har tidligere gjort undersøkelser av utdanning med retning «staliaus, dailides» på originalspråket og funnet at innholdet i utdanningen er rettet mot både tømrer- og snekkerarbeid, og at utdanningen derfor har innhold som er relevant for området.

Utdanningen oppfyller som sagt ikke kravet til nødvendig utdanningsnivå, og utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert tilstrekkelig relevant utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende relevant utdanning.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket har som sagt henvist til at de tidligere har hatt sentral godkjenning for området, på bakgrunn av samme faglige leder og samme dokumentasjon på utdanning.

Ved søknad om sentral godkjenning må det vedlegges dokumentasjon som viser at kravene i SAK10 er oppfylt. Direktoratet saksbehandler etter gjeldende regelverk, og dersom det ikke er

dokumentert at kravene er oppfylt vil dette føre til avslag eller delvis avslag på søknaden. Vi har ikke mulighet til å fravike fra disse kravene. Dette gjelder også ved søknad om fornyelse av sentral godkjenning, eller dersom foretaket har hatt sentral godkjenning tidligere. Ved søknad om sentral godkjenning, uavhengig av om det er en førstegangssøknad eller en fornyelsessøknad, tar vi en vurdering av om kravene er oppfylt, der det også legges vekt på tidligere mottatt dokumentasjon. Det er derfor ingen automatikk i at man får innvilget sentral godkjenning, jf. SAK10 §§ 13-2 og 13-4. Det vises i den forbindelse til utdanningsvurderingen ovenfor. Utdanningen ble i forrige søknad feilaktig lagt til grunn som tilsvarende fag-/svennebrevnivå. Direktoratet beklager denne feilen og presiserer at det ikke er anledning til å videreføre en godkjenning som er gitt på feil grunnlag.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at 3Hus Bygg AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 1.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Klager har i to omganger sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken utover det som allerede er redegjort for over.

Sak 21/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning fra BYGGINGENIØR EINAR OLSEN AS (klagesaksnr. 2026/12117).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1

Klagen gjaldt i utgangspunktet også følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av oppmålingsteknisk prosjektering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Disse godkjenningsområdene er innvilget av direktoratet i klagesaksomgangen. Se nærmere forklaring for dette nedenfor.

I klage innsendt 04.06.2026 ble vedtak av 04.06.2026 påklaget av foretaket ved daglig leder Nils Einar Olsen. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 23.04.2026 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 04.06.2026 avslo direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Søker (for alle typer tiltak) i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av bygningsfysikk i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av miljøsanering i tiltaksklasse 1
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 1
- Utførelse av tømrerarbeid og montering av trekonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av murarbeid i tiltaksklasse 1
- Utførelse av montering av bærende metall- eller betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av montering av glasskonstruksjoner og fasadekledning i tiltaksklasse 2
- Utførelse av taktekkingsarbeid i tiltaksklasse 2
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 2

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av oppmålingsteknisk prosjektering i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av geoteknikk i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2

- Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2
- Utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2

Avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2 var begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig praksislengde, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-3. For faglig leder Anders Sandbakken var det dokumentert om lag 7 års praksis, og dermed ikke dokumentert nødvendig praksislengde. For faglig leder Daniel Årsandøy ble det kommentert at det ikke vil være mulig å oppnå nødvendig praksislengde på nåværende tidspunkt. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

For godkjenningsområdene prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1, utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1 og utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1 var avslaget begrunnet med at det ikke var dokumentert relevant utdanning for Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy, jf. SAK10 §§ 11-1, 11-2, 11-3 og 11-5.

Avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2 var begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig praksislengde, jf. SAK10 §§ 11-3. For faglig leder Anders Sandbakken var det dokumentert om lag 3 års praksis, og dermed ikke dokumentert nødvendig praksislengde. For faglig leder Daniel Årsandøy ble det kommentert at det ikke vil være mulig å oppnå nødvendig praksislengde på nåværende tidspunkt. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

Avslaget for godkjenningsområdet prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2 var begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig praksislengde, jf. SAK10 §§ 11-3. For faglig leder Anders Sandbakken var det dokumentert om lag 5 års praksis, og dermed ikke dokumentert nødvendig praksislengde. For faglig leder Daniel Årsandøy ble det kommentert at det ikke vil være mulig å oppnå nødvendig praksislengde på nåværende tidspunkt. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1.

For samtlige områder ble det kommentert at det for faglig leder Einar Olsen ikke var dokumentert fullført og bestått utdanning, så kravet til utdanningsnivå var derfor ikke oppfylt, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3. For Nils Olsen var det ikke dokumentert formell utdanning.

Godkjenningsområder innvilget i klagesaksomgangen

Direktoratet har tatt klagen til følge når det gjelder godkjenningsområdene prosjektering av oppmålingsteknisk prosjektering i tiltaksklasse 1, utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 1 og utførelse av plasstøpte betongkonstruksjoner i tiltaksklasse 2. Det vil si at foretaket har fått innvilget disse godkjenningsområdene. Det ble ved avgjørelsen sett hen til foretakets referanseprosjekter innsendt i klagen samt en ny vurdering av dokumentert utdanning.

Generelle opplysninger om foretaket

Byggingeniør Einar Olsen AS har hatt sentral godkjenning i flere perioder. Foretaket hadde blant annet i perioden 12.05.2023 – 12.05.2026 sentral godkjenning for samtlige av de påklagde godkjenningsområdene, med unntak av prosjektering av konstruksjonssikkerhet. Dette godkjenningsområdet var innvilget i tiltaksklasse 1.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 19 inntektsmottakere og ligger i Namsos i Trøndelag. Nils Einar Olsen er daglig leder. Det er ikke dokumentert utdanning for ham. Videre er det oppgitt at faglig ledelse består av Einar Nils Olsen, Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy. I søknaden var det også dokumentert utdanning for Kaj Jonny Årsandøy, men foretaket bekreftet at han ikke inngår i foretakets faglige ledelse for de omsøkte godkjenningsområdene.

For Einar Olsen er det dokumentert en karakterutskrift fra NKI's tekniske skole, anleggsteknisk linje. For Anders Sandbakken er det dokumentert svennebrev i tømrerfaget fra 2014, høyere fagskolegrad innen bygg fra 2018 samt mesterbrev i tømrerfaget fra 2022. For Daniel Årsandøy er det dokumentert fagbrev fra 2016 og høyere fagskolegrad innen bygg fra 2021.

Foretaket har sin virksomhet innen prosjektering og produksjon av bygg, omsetning av byggevarer og det som naturlig står i forbindelse med dette. Formålet er videre investeringer i aksjer og andeler, investeringer i eiendom, herunder erverv, utvikling, forvaltning og utleie av fast eiendom, samt utleie av andre driftsmidler. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 41.000 Oppføring av bygninger.

Saksgang

23.04.2026 Søknad
20.05.2026 Foreløpig svarbrev
20.05.2026 Mottatt tilleggsinformasjon
27.05.2026 Foreløpig svarbrev
02.06.2026 Mottatt tilleggsinformasjon
04.06.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)
04.06.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet
06.08.2026 Brev om behov for ytterligere opplysninger i klagesak
16.08.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

Foretakets anførsler

Foretaket ved Nils Einar Olsen skriver i klagen at klagen gjelder de godkjenningsområdene hvor foretaket ikke har fått videreført samme godkjenningsområder og tiltaksklasser som tidligere, samt områder hvor foretakets langvarige praksis, dokumenterte prosjektportefølje og faglige ledelse etter deres syn ikke er tilstrekkelig vektlagt. Foretaket ber derfor om at det foretas en ny vurdering og at vedtaket omgjøres.

Foretaket skriver videre at de har vært etablert siden 1997 og at de gjennom snart 30 år har utført prosjektering, ansvarlig søkerfunksjon, prosjektledelse, byggeledelse og utførelse av en rekke bygg- og anleggsprosjekter av varierende størrelse og kompleksitet. Foretaket henviser også til at de tidligere har hatt sentral godkjenning for flere av godkjenningsområdene som nå enten er avslått, redusert eller ikke videreført i samme omfang som tidligere. Videre skriver foretaket at de ikke kan se at det foreligger endringer i foretakets faktiske kompetanse, praksis

eller gjennomføringsevne som tilsier at foretaket samlet sett skal vurderes vesentlig svakere enn ved tidligere godkjenning.

Foretaket anfører blant annet at de tidligere har vært vurdert og funnet kvalifisert for flere av de samme godkjenningsområdene, og etter deres syn bør derfor tidligere godkjenning og tidligere innsendt dokumentasjon tillegges betydelig vekt og fornyet vurdering. Foretaket ber om at direktoratet redegjør for hvilke faktiske forhold som nå medfører at foretaket ikke lenger anses kvalifisert for godkjenningsområder som tidligere er innvilget. Foretaket mener også at en generell henvisning til at krav til utdanning og praksis ikke er dokumentert ikke gir tilstrekkelig forklaring på hvorfor tidligere godkjenninger ikke kan videreføres.

Videre henviser foretaket til at de over lang tid har gjennomført prosjekter innen blant annet skoler, barnehager, næringsbygg, kontorbygg, leilighetsbygg, boligprosjekter, fritidsboliger og mindre bygg- og anleggstiltak. Foretaket henviser også til at de har deltatt i større og komplekse prosjekter, og at de også har gjennomført en rekke prosjekter hvor det har vært nødvendig med koordinering av arkitektur, konstruksjoner, brann, bygningsfysikk, lyd, grunnarbeider, betongarbeider, trekonstruksjoner, fasader og tekniske grensesnitt.

Etter foretakets syn viser dette at de har opparbeidet en bred og relevant praksis som er direkte knyttet til flere av de omsøkte godkjenningsområdene, og ber derfor om at foretakets samlede dokumenterte praksis vurderes på nytt.

For godkjenningsområdene prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2 og prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2 ber foretaket direktoratet om å foreta en ny vurdering. Foretaket henviser til at de tidligere har hatt sentral godkjenning for disse områdene, og at de har lang praksis. Foretaket ber om at tidligere innsendte referanseprosjekter og foretakets øvrige prosjektportefølje vurderes samlet, og at foretaket gis anledning til å supplere dokumentasjon dersom direktoratet mener at praksis ikke er tilstrekkelig konkretisert i søknaden.

For godkjenningsområdet prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1 ber foretaket om at direktoratet foretar en ny vurdering av om kravene er oppfylt. Foretaket henviser til at de over mange år har utført prosjektering og koordinering av utearealer, adkomst, parkering, terrengtilpasning, situasjonsplaner, utomhusplaner, etc. Foretaket mener det er for strengt å se bort fra lang og dokumentert praksis innen området, særlig når foretaket tidligere har hatt godkjenning for området. Foretaket ber derfor om at praksisens faktiske innhold og relevans vurderes konkret og ikke alene avskjæres med henvisning til utdanningens fagkombinasjon.

Når det gjelder godkjenningsområdet utførelse av veg- og grunnarbeider og utførelse av landskapsutforming, begge i tiltaksklasse 1, henviser foretaket til at de tidligere har hatt sentral godkjenning for disse områdene. Foretaket ber også her om en ny vurdering av om foretakets dokumenterte praksis, rutiner og faglige ledelse samlet oppfyller kravene for områdene. Subsidiært ber foretaket om at direktoratet opplyser konkret hvilken supplerende dokumentasjon som kreves for å videreføre godkjenningen.

Når det gjelder dokumentasjon av utdanning for Einar Olsen skriver foretaket at de tidligere har vært i kontakt med NTNU angående vitnemål. NTNU har opplyst om at de ikke finner annet enn karakterutskrift, men at foretaket mener det fremgår at Olsen har gjennomført treårig ingeniørutdanning ut ifra denne dokumentasjonen. Foretaket ber derfor om at

direktoratet vurderer denne dokumentasjonen konkret, herunder om den samlet sett kan anses som tilstrekkelig dokumentasjon for gjennomført utdanningsløp, eventuelt om den kan vurderes som tilsvarende kompetanse sammenholdt med lang praksis.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene nevnt innledningsvis.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Forståelse av «faglig ledelse»

Foretaket har i klagen bedt om at direktoratet foretar en samlet vurdering av foretakets kompetanse.

Faglig ledelse er i SAK10 § 1-2 bokstav e definert som en eller flere personer i foretaket som oppfyller kravene til kvalifikasjoner i kapittel 11, og som har myndighet til å ta beslutninger av betydning for oppfyllelse av krav i plan- og bygningsloven ved gjennomføring av søknadsppliktige tiltak. Foretak som søker om sentral godkjenning må videre ha en faglig ledelse med både teoretisk og praktisk kompetanse for de godkjenningsområder det søker sentral godkjenning for. Sentral godkjenning følger foretaket og foretakets organisasjonsnummer. Søknad om sentral godkjenning har derfor blitt vurdert på virksomhetsnivå, men hvor det er enkeltpersoner i den faglige ledelsen som må dokumentere at kvalifikasjonskravene er oppfylt, og ikke foretaket samlet.

Det fremgår videre av SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning at relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde som utgangspunkt skal være knyttet til samme person.

Videre fremgår det av kvalifikasjonskravene, som er gitt i form av krav til utdanningsnivå med tilhørende krav til praksistid, at relevant praksis vil si at den normalt er opparbeidet etter endt utdanning og bygger på det utdanningsnivået som kreves, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Dette vil si at relevansvurderingen av praksis beror på at praksis skal bygge på det teoretiske grunnlaget man har tilegnet seg gjennom utdanningen, og at praksisen skal være fra tilsvarende fagområder og oppgaver som søknad om sentral godkjenning gjelder.

I SAK10 § 11-3 andre ledd er det imidlertid gjort unntak fra hovedregelen om at relevant praksis skal være opparbeidet etter endt utdanning. Dette unntaket gjelder for faglig ledelse som har tatt videreutdanning som bygger videre på en annen relevant utdanning i bunn, eller der faglig leder har fag-/svennebrev som praksiskandidat, eller fått mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse. I disse tilfellene kan hvert år med relevant praksis opparbeidet før utdanningen er avsluttet godskrives med ½ år. Dette ble vedtatt i forskrift, da intensjonen bak unntaksbestemmelsen er at det skal lønne seg å ta videreutdanning og at man ønsket et klart regelverk som gir økt forutsigbarhet for foretak med hensyn til vurderingen om de oppfyller kravene til sentral godkjenning.

Tabellen i SAK10 § 11-3 første ledd med krav til utdanningsnivå med tilhørende krav til praksistid gir dermed ikke rom for at det kan foretas en samlet vurdering av foretakets faglige ledelse. Dette er også bekreftet av Kommunal- og distriktsdepartementet den 21.10.2021, i forbindelse med tilbakemelding på spørsmål om tolkning av SAK10 § 1-2 bokstav e fra Advokatfirmaet Kjær DA, ref. sak 21/1043 samt stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning ved flere anledninger, blant annet i sak 64/20, 04/21, 67/21 og 34/23. Tilfeller som faller utenfor dette utgangspunktet vil kunne være foretak som er innvilget sentral godkjenning i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 og som nå har skaffet seg nødvendig utdanningsnivå, noe som ikke er tilfelle for foretaket.

Det er dermed ikke anledning til å ta en samlet vurdering av foretakets faglige ledelse. Foretaket må derfor dokumentere enkeltpersoner i den faglige ledelsen som oppfyller kravene til relevant utdanning på tilstrekkelig nivå med tilhørende praksislengde, i henhold til de ordinære kravene i SAK10 kapittel 11. Det er dette som vil bli lagt til grunn i det følgende.

Foretaket har tydelig henvist til at faglig ledelse består av Nils Einar Olsen, Einar Olsen, Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy. Det er derfor de som vil bli vurdert i det følgende.

Generell vurdering av utdanning for Einar Nils Olsen og Nils Einar Olsen

Foretaket har også bedt om at direktoratet foretar en konkret og samlet vurdering av om Einar Nils Olsen oppfyller kravene.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller kvalifikasjonsbevis, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet vurderer at foretaket må kunne vise til en fullført utdannelse i form av vitnemål eller tilsvarende dokumentasjon på fullført utdannelse for at kravene til nødvendig utdanningsnivå skal anses oppfylt. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning flere ganger, ref. blant annet nemndas saksnummer 59/20, 26/21, 14/22, 5/23, 20/24, 5/25 og 27/25.

Et vitnemål utstedes etter avsluttet grad i samsvar med studiets rammeplan. Direktoratet må forholde seg til vurderingen som er gjort av relevant utdanningsmyndighet. Direktoratet vurderer kun om dokumentert utdanning oppfyller kravene til utdanningsnivåene som følger av byggesaksforskriften. Så lenge det ikke er dokumentert eller bekreftet fra relevant myndighet at grad er oppnådd, er ikke kravet til utdanningsnivå oppfylt. Når det gjelder begrepet «tilsvarende utdanning», vil direktoratet bemerke at begrepet tilsvarende er ment å ta hensyn til utenlandsk utdanning og eldre utdanning som fulgte andre reformer, for eksempel med vekttall istedenfor studiepoeng, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning.

Foretaket har som sagt dokumentert en karakterutskrift for Einar Nils Olsen der det fremgår at han har oppnådd diverse karakterer på anleggsteknisk linje. Ettersom det ikke er dokumentert med vitnemål eller annen tilsvarende dokumentasjon at utdanningen er fullført og bestått, er det ikke dokumentert at Einar Nils Olsen oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå.

Kravet til utdanning er dermed ikke oppfylt for Einar Nils Olsen.

Når det gjelder Nils Einar Olsen er det ikke dokumentert utdanning. I brev innsendt i søknadsomgangen har foretaket oppgitt at han har langvarig erfaring med søknad,

prosjektering, prosjektledelse, byggeledelse og utførelse, men det er som sagt ikke oppgitt eller dokumentert at Nils Einar Olsen har formell utdanning.

Kravet til utdanning er dermed ikke oppfylt for Nils Einar Olsen.

Spørsmålet videre blir derfor om kravene til utdanning og praksis er oppfylt for Anders Sandbakken eller Daniel Årsandøy.

Samlet vurdering av prosjekteringsområdene i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad med tilhørende 10 års relevant praksis eller bachelorgrad med tilhørende 6 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for de påklagde prosjekteringsområdene i tiltaksklasse 2 vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen bygg.

Foretaket har som sagt dokumentert at både Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy har høyere fagskolegrad innen bygg fra henholdsvis 2018 og 2021.

Utdanningskravet er dermed oppfylt for både Sandbakken og Årsandøy.

Krav til praksis

I vurderingen av foretakets praksis skal direktoratet blant annet legge vekt på om den er oppdatert, praksisens varighet og tilknytningen til godkjenningsområdet. Relevant praksis vil også si at den bygger på den utdanningen som kreves - både utdanningsnivå og utdanningsretning. Praksis det vises til må være fra samme eller høyere tiltaksklasse som søknaden om sentral godkjenning gjelder. Videre skal relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde, som sagt, tilhøre samme person, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd og 11-3 første ledd med tilhørende veiledning. Relevant praksis skal dokumenteres for eksempel ved oversikt over referanseprosjekter, tidligere ansvarsretter e.l., jf. § 11-1, jf. SAK10 § 11-5 første ledd med tilhørende veiledning.

Foretaket har som sagt vist til at Sandbakken og Årsandøy oppfyller kravet til relevant utdanning på nødvendig nivå for det påklagde godkjenningsområdet, og må videre dokumentere minimum 10 års relevant praksis, opparbeidet etter endt utdanning, tilhørende én av dem.

Ettersom Sandbakken og Årsandøy har fullført fagskolegraden i henholdsvis 2018 og 2021 er ikke kravet til praksis etter endt utdanning oppfylt. Når foretakets faglige ledelse har videreutdannet seg, og/eller har fag-/svennebrev som praksiskandidat, er det også anledning til å legge vekt på praksis opparbeidet før endt utdanning. Hvert år med relevant praksis før utdanningen er avsluttet godskrives med et halvt år, jf. SAK10 § 11-3 andre og tredje ledd. Direktoratet vurderer at en videreutdanning må være en formell utdanning som bygger videre på en formell, relevant utdanning i bunn.

Direktoratet finner i dette tilfellet at Sandbakken har relevant videreutdanning, da fagskolegraden bygger videre på relevant svennebrev i tømmerfaget fra 2014. Det er imidlertid ikke dokumentert at svennebrevet er tatt som praksiskandidat. Direktoratet finner derfor

grunnlag for å vektlegge eventuell praksis fra oppnådd svennebrev i desember 2014 til fullført fagskolegrad i 2018 med et halvt år for hvert hele år. Direktoratet finner ikke grunnlag for å vektlegge eventuell praksis fra før oppnådd svennebrev. Når det gjelder Årsandøy er det dokumentert fagbrev fra 2016. Det fremgår imidlertid ikke retningen på fagbrevet, og det er derfor ikke mulig for direktoratet å vurdere om fagskolegraden i dette tilfellet bygger videre på en relevant utdanning i bunn, og om den kan regnes som en videreutdanning. Det er heller ikke dokumentert at fagbrevet er tatt som praksiskandidat. Direktoratet har ikke etterspurt ytterligere dokumentasjon på dette da kravet til praksislengde ikke vil kunne være oppfylt per dags dato for Årsandøy. Forutsatt at eventuell praksis fra oppnådd fagbrev i 2016 til fullført fagskolegrad i 2021 kan vektlegges med et halvt år for hvert hele år, og Årsandøy kan vise til praksis fra 2016 til dd. vil dette tilsvare i overkant av 7 års praksis. Årsandøy vil derfor ikke kunne oppfylle kravet til nødvendig praksislengde per nå.

For at Sandbakken skal oppfylle kravet om 10 års praksislengde, må det dokumenteres relevant praksis tilhørende ham fra etter oppnådd svennebrev i 2014, fra henholdsvis 2014 eller 2015, og fra 2026. Ved beregningen må det tas hensyn til at praksis opparbeidet i perioden fra svennebrevet ble oppnådd og frem til høyere fagskolegrad ble fullført i 2018, skal halveres. Samlet vil dokumentert praksis fra denne perioden og frem til 2026 kunne tilsvare om lag 10 års praksis.

Praksisen må som sagt være relevant for godkjenningsområdet, og være fra samme eller høyere tiltaksklasse. Det henvises til godkjenningsområdenes faglige innhold i SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav a, f og o med tilhørende veiledninger.

Arkitekturprosjektering omfatter arkitektonisk utforming av bygning, anlegg eller konstruksjon. Dette innebærer utforming av situasjonsplan med plassering av tiltaket på tomta og prosjektering av utendørsområder som veier og parkeringsplasser. Universell utforming av utendørsområder og planløsning i bygget inngår også. Arkitekturprosjektering i tiltaksklasse 2 omfatter arkitektonisk utforming av byggverk i områder med en viss tetthet og andre bygninger med bruksareal fra 500-5000 kvadratmeter med enkle krav til arkitektonisk utforming. Endringer i eksisterende bygninger der bygget i seg selv har en viss arkitektonisk eller kulturell verdi, inngår også. Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 omfatter også enkel prosjektering etter byggt teknisk forskrift innenfor ulike fagområder som bygningsfysikk, lydforhold og sikkerhet ved brann. Andre eksempler på tiltak i tiltaksklasse 2 kan være boligblokker, kontor-, forretnings- og skolebygg inntil 5 etasjer samt store utendørsribuner, bruer og middels høye tårn.

Prosjektering av konstruksjonssikkerhet omfatter prosjektering av byggverkets totale stabilitet under oppføring og i bruk. Dimensjonering av bærende elementer som fundamenter, vegger, søyler, dekker og takkonstruksjoner inngår også. Godkjenningsområdet omfatter i tillegg å utrede behov for sikringstiltak ved oppføring og ved bruk av tiltaket. Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2 omfatter prosjektering av bæreevne og stabilitet av tiltak i pålitelighetsklasse 2 og brannklasse 2 og 3. Dimensjoneringen skjer etter anerkjente beregningsmetoder ved sikre data for grunnforhold og produkter, og basere seg på standardlaste og naturpåkjenninger. Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 2 kan være boligblokker, kontor-, forretnings- og skolebygg inntil 5 etasjer. Middels store endringer av konstruksjonen i byggverk i tiltaksklasse 2 og 3 inngår også i denne tiltaksklassen. Andre eksempler kan være middels store utendørsribuner, bruer med spennvidde på 10-50 meter samt tårn med høyde på 10-40 meter.

Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner omfatter planlegging og prosjektering av byggverk for å sikre behov for beskyttelse mot støy og vibrasjoner for brukerne. Oppgaven omfatter kartlegging av lyd- og vibrasjonskilder i og utenfor byggverket i tillegg til prosjektering av byggverket og nødvendig tiltak. Fagområdet omfatter også prosjektering av tilstrekkelig lyd kvalitet og god romakustikk tilpasset bruken av byggverket. Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2 omfatter prosjektering i bygninger inntil fem etasjer og med to eller flere bruksområder, avgrenset av tiltaksklasse 1 som omfatter prosjektering i bygninger med ett brukerområde. Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 omfatter også prosjektering av tiltak mot lyd og vibrasjoner hvor lydklasse C legges til grunn.

Ut ifra innsendt dokumentasjon på fast ansettelse ble Sandbakken ansatt i foretaket Byggingeniør Einar Olsen AS med organisasjonsnummer 979694415 02.07.2018. Det vil si at eventuelle referanseprosjekter oppført som foretakets praksis fra før dette tidspunktet ikke kan knyttes til Sandbakken. Direktoratet ser imidlertid at Sandbakken er en del av foretakets organisasjonsplan i søknad fra 2015 for foretaket Byggingeniør Einar Olsen AS med organisasjonsnummer 995933225. Ut ifra opplysninger Aa-registeret var Sandbakken tilknyttet dette foretaket i perioden 2012-2018. Sandbakken er i organisasjonsplanen oppført som fagarbeider – plassansvarlig, og var ansatt som tømrer ut ifra informasjon i Aa-registeret.

Direktoratet finner at dette foretaket blant annet har dokumentert et referanseprosjekt fra 2014 som gjaldt ombygging og tilbygg av næringslokaler til studenthybler. Foretaket skriver at de var ansvarlig for arkitektarbeidet, som innebar tegninger av bygning i 3 etasjer, med både studenthybler og kontorlokaler, og at de utarbeidet både plantegninger, fasadetegninger, detaljløsninger etc. Foretaket skriver også at de var ansvarlig for prosjektering av konstruksjonssikkerhet i det samme tiltaket, og at dette dreide seg om bærende yttervegger, etasjeskiller og takkonstruksjoner. Foretaket var videre ansvarlig for prosjektering av lyd for skille mellom hybler, fellesarealer, etasjeskiller og kontorlokaler.

Direktoratet finner at dette referanseprosjektet er relevant for samtlige av godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2. Som allerede nevnt var Sandbakken ansatt i dette foretaket på tidspunktet for prosjektet, men direktoratet finner ikke grunnlag for å uten videre legge til grunn at Sandbakken var involvert i prosjekteringen av dette prosjektet på bakgrunn av hans rolle i foretaket, og at Sandbakken først oppnådde svennebrev i desember 2014. Direktoratet bemerker også at 2014 er oppgitt som årstall for ferdigattest, og at prosjekteringen derfor antakeligvis har skjedd på et tidligere tidspunkt enn desember 2014.

Direktoratet kan ikke se at det er dokumentert relevante prosjekter fra 2015 for Sandbakken.

Direktoratet har i klagesaksmgangen bedt foretaket om flere referanseprosjekter og presisert at det må dokumenteres relevant praksis fra henholdsvis 2014/2015 og 2026. Foretaket har besvart henvendelsen og henvist til praksis som tidligere er innsendt, samt diverse referanseprosjekter fra perioden 2019-2026.

Foretaket har for eksempel vist til et referanseprosjekt med oppgitt periode fra 2024-2026, der foretaket skriver at de har hatt ansvar for prosjektering, koordinering og utførelse av fem eksklusive, arkitekttegnede fritidsboliger i krevende kystterreng. Foretaket har oppgitt både prosjektering av arkitektur og prosjektering av konstruksjonssikkerhet som relevante godkjenningsområder. Videre har foretaket beskrevet at prosjektet omfattet komplekse grunn- og betongarbeider, bærekonstruksjoner i massivtre, store spesialtilpassede glassfasader og utvendig kledning i Kebony. Videre skriver foretaket at boligene har plassbygde innredninger,

eksklusive materialvalg og tekniske løsninger med høye krav til kvalitet, presisjon og estetikk. Foretaket henviser også til at de har vedlagt diverse tegninger fra de ulike prosjektene for å illustrere prosjektenes art og omfang, blant annet dette prosjektet. Disse tegningene lar seg imidlertid ikke åpne, men det er snakk om fem enkeltstående fritidsboliger over et plan.

Direktoratet finner at prosjektet er relevant for prosjektering av arkitektur og prosjektering av konstruksjonssikkerhet, men at prosjektet vurderes til lavere tiltaksklasse for disse områdene. Dette på bakgrunn av foretakets beskrivelser av tiltak, størrelse, omfang og kompleksitet, sett opp mot godkjenningsområdenes innhold og eksemplene som er oppgitt i SAK10 § 13-5.

Det er ikke vist til andre prosjekter fra 2026.

Når det gjelder godkjenningsområdet prosjektering av lydforhold og vibrasjoner er det ikke dokumentert praksis fra 2026 som er relevant for området.

Foretaket har som en følge av dette ikke dokumentert at kravet til nødvendig praksislengde er oppfylt for Sandbakken for disse godkjenningsområdene.

Kravet til praksis er dermed ikke oppfylt.

Samlet vurdering av godkjenningsområdene prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming, utførelse av veg- og grunnarbeider og utførelse av landskapsutforming, alle i tiltaksklasse 1

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 1 er mesterbrev med tilhørende 4 års relevant, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 1 er fag-/svennebrev med tilhørende 2 års relevant, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning.

Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for disse godkjenningsområdene vil for eksempel være høyere fagskolegrad innen anlegg. For utførelsesområdene vil for eksempel et fagbrev i anleggsmaskinførerfaget være relevant.

Foretaket har som sagt dokumentert at både Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy har høyere fagskolegrad innen bygg fra henholdsvis 2018 og 2021. Det er også dokumentert at Sandbakken har svennebrev og mesterbrev i tømrerfaget. For Årsandøy er det også dokumentert et fagbrev, men det er ikke dokumentert retning på denne utdanningen, men det er oppgitt at det er i tømrerfaget.

Samtlige utdanninger oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå for utførelsesområdene i tiltaksklasse 1. I tillegg oppfyller både mesterbrevet og fagskolegradene krav til nødvendig utdanningsnivå for prosjekteringsområdet i tiltaksklasse 1.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en

uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

I brev av 24.01.2014 i forbindelse med sak 14/1823 har departementet også uttalt at foretak som søker om sentral godkjenning, må oppfylle krav til både utdanning og praksis. I brevet heter det bl.a. følgende:

«Ved søknad om sentral godkjenning må foretaket dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis for det godkjenningsområdet det søkes om. [...]

Tanken bak kravet til relevant utdanning er altså at foretaket, som et minimum, skal ha teoretisk kunnskap om fagområdet det arbeider innenfor og dermed også nødvendige forutsetninger for å kunne utføre arbeidet riktig i henhold til plan- og bygningsloven.

I tillegg til at utdanningen må være relevant for området det søkes om, må det også dokumenteres relevant praksis. Selv om praksisen det vises til er både relevant og langvarig vil det likevel ikke være tilstrekkelig for å kunne få sentral godkjenning innen et godkjenningsområde dersom ikke utdanningen også er relevant. Det er med andre ord et absolutt krav etter plan- og bygningslovgivningen for å kunne få sentral godkjenning at foretaket kan dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis.»

Departementet har også i brev til direktoratet (daværende Statens bygningstekniske etat), datert 11.09.2008 uttalt følgende om nødvendigheten av riktig utdanning for å få sentral godkjenning:

«Dersom det ses bort fra kravet om at utdanningen må være relevant, innebærer dette at det er foretakets realkompetanse som danner grunnlaget for sentral godkjenning. Dette vil i så fall være i strid med ordningens intensjon, jf også våre uttalelser i sak nr 04/3790 og 01/5032»

Spørsmålet blir derfor om noen av de dokumenterte utdanningene er tilstrekkelig relevant for områdene.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Innholdet i godkjenningsområdet prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming fremgår av SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav b med tilhørende veiledning.

Godkjenningsområdet omfatter prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming. Prosjektering av veg omfatter utforming og dimensjonering av veger, parkeringsplasser, gang- og sykkelveger, busslommer og lignende. Håndtering av overvann med avrenning til grøfter, sluk og tilsvarende inngår også. Prosjektering av utearealer og landskapsutforming skal ta hensyn til bruk og funksjonalitet. Målet er å sørge for at utendørsområdene er trygge og kan

brukes av alle. Innvirkning på ytre miljø som for eksempel håndtering av overvann, handler om å lede overvannet til avløpssystemer til grøfter, bekker, sluk og lignende.

Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1 omfatter prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming som krever mindre inngrep, der grunn- og forurensingsforholdene er lite problematiske, og innvirkning på ytre miljø er små. Fagområdet prosjektering av veg i tiltaksklasse 1 inkluderer også utforming og dimensjonering av veger som er definert som gang- og sykkelveger, tilkomstveger og mindre trafikkerte samleveger, med årstdøgns trafikk opptil 1500. Eksempler på tiltak i tiltaksklasse 1 kan være utforming av veger og utendørsområder for en gruppe av småhus eller hytter, utforming av mindre lekeplasser og prosjektering av deponier, masseuttak og oppfylling opptil 3 meter over opprinnelig nivå.

Innholdet i godkjenningsområdet utførelse av veg- og grunnarbeider fremgår av SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav b med tilhørende veiledning. Fagområdet veg- og grunnarbeider omfatter blant annet graving, sprengning, oppfylling, planering og komprimering. Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1 omfatter fjellarbeid i dagen, sprengning av grøfter eller skjæringer uten krav til kontur og med liten risiko for skader. Andre eksempler er graving uten krav til midlertidig sikring av byggegrop samt lett komprimering omfattes også. Andre eksempler kan være gravings-, avstivnings-, sprengnings- og gjenfyllingsarbeider for kabel, og dreneringsarbeider og VA ledninger med grøfter grunnere enn 2 meter. Legging av dekker for gang- og sykkelveier, innkjørsler, interne veier og tilsvarende er også eksempler på arbeider i tiltaksklasse 1. Godkjenningsområdet omfatter også utførelse av fundament for veger som er definert som for eksempel atkomst- og samleveier med en årstdøgns trafikk på inntil 1500. Andre eksempler på arbeider i denne tiltaksklassen kan være planeringsarbeider, mindre betongarbeider samt utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse tilsvarende vanlige forhold. Rørpressing og boring i fjell eller i løse masser inngår også.

Innholdet i godkjenningsområdet utførelse av landskapsutforming fremgår av SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav c med tilhørende veiledning. Fagområdet landskapsutforming omfatter opparbeidelse og planering av grøntanlegg, idrettsanlegg, mindre veier og plasser. Legging av dekker med belegningsstein, natursteinsarbeider og utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse er også eksempler på arbeider som omfattes av fagområdet. Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1 omfatter opparbeidelse og planering av mindre grøntanlegg og idrettsanlegg. Dette kan for eksempel være små parker og lekeplasser. Overvannshåndtering i områder hvor håndtering av overvann har mindre betydning for konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet inngår også. Andre eksempler på tiltak i tiltaksklasse 1 kan være opparbeidelse og planering av mindre veier som for eksempel gang- og sykkelveger, innkjørsler og lignende samt legging av dekker for tilsvarende veger. Oppføring av støttemur med høyde inntil 2 meter omfattes også av godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1. Planering, utførelse av forstøtninger og skråningsbeskyttelse tilsvarende vanlige forhold er andre eksempler.

For at en utdanning skal være relevant for disse godkjenningsområdene må den gi nødvendig kompetanse for å ivareta nettopp utforming og dimensjonering av veger og lignende, utforming og planlegging av utendørsområder, håndtering av overvann, graving, sprengning, oppfylling, planering og komprimering, legging av dekker, natursteinsarbeider, forstøtninger, skråningsbeskyttelse etc. Utdanningen må derfor gi det nødvendige teoretiske grunnlaget som kreves. Dette kan for eksempel tilegnes gjennom relevante emner som anleggsteknikk, teknisk planlegging, vegbygging, vegplanlegging, landskapsutforming, vann- og avløpsteknikk osv.

Utdanning som tømrer innehar opplæring i konstruksjons- og innredningsarbeid i bygninger og produksjon og montering av elementer og moduler. Lærerplanen for tømrerfaget viser at kompetansemålene blant annet inneholder bygging av nye utvendige og innvendige konstruksjoner av tre og stål, bygge og montere ulike typer komplette veggkonstruksjoner, velge konstruksjoner og løsninger ved rehabiliterings- og ombyggingsarbeid som forebygger skader, og montere vinduer og dører og isolere og tette rundt dem. Direktoratet finner på bakgrunn av dette at mesterbrev i tømrerfaget ikke gir anleggsteknisk forståelse, og dermed ikke er relevant for godkjenningsområdene.

Når det gjelder de høyere fagskolegradene innen bygg fremgår det av innsendte fagplaner at utdanningene besto av emnene *realfaglige redskap*, *yrkesrettet kommunikasjon*, *byggesaken*, *LØM-emnet*, *samordnet byggeprosess*, *konstruksjon bygg* og *drift/produksjon bygg*.

Når det gjelder emnet realfaglige redskap består dette emnet hovedsakelig av matematikk og fysikk. Faget yrkesrettet kommunikasjon dreier seg om studieteknikk, kommunikasjon, IKTverktøy, argumentasjon og drøfting, kildebruk osv. LØM-emnet dreier seg hovedsakelig om økonomistyring, organisasjon og ledelse samt markedsføringsledelse. Når det gjelder emnet samordnet byggeprosess fremgår det av emnebeskrivelsen at temaene for dette faget er bygg- og anleggskonstruksjoner, bransjelære, konstruksjonslære, tekniske installasjoner, infrastruktur, energi- og miljøeffektive bygg og anlegg, dokumentasjonsforståelse, DAK og modellering, materialteknologi og geomatikk.

Emnet byggesaken dreier seg om søknadsprosedyrer, anbud og kontrakt, kvalitetsstyring og HMS samt tegningsforståelse. Når det gjelder emnet konstruksjon bygg med faglig ledelse, er det betongkonstruksjoner, konstruksjonslære, tre- og stålkonstruksjoner, bygningsfysikk og faglig ledelse som er hovedinnholdet. I emnet drift/produksjon bygg er hovedtemaene bygningsproduksjon, FDV/prosjektadministrasjon, anleggsdrift og geomatikk. Hovedelementene i anleggsdrift er beskrivelser, NS3420 for grunnarbeider, forurensinger i grunnen, masseforflytning, sikringstiltak og sprengningsarbeider, infrastruktur, grøftarbeider og sikkerhet samt trafikksikring og arbeidsvarsling.

Direktoratet anerkjenner at det er relevante elementer i flere av emnene. Det henvises i den sammenheng til at anleggsdrift inngår i emnet drift/produksjon bygg, og at bygg og anleggskonstruksjon berøres i emnet byggeprosessen. Direktoratet finner allikevel at utdanningens hovedtyngde er rettet mot bygg og byggeprosesser. Det anleggsrelaterte i utdanningen utgjør kun en begrenset del av det faglige innholdet og er på et overordnet nivå. Direktoratet vurderer derfor at utdanningen, til tross for enkelte relevante elementer, ikke i tilstrekkelig grad dekker kompetansebehovet som kreves for å ivareta godkjenningsområdenes innhold og arbeidsoppgaver, sett opp mot SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav b, tredje ledd bokstav b og c med tilhørende veiledninger. Det henvises til det som er nevnt over om hva godkjenningsområdene omfatter. Utdanningen vurderes på bakgrunn av dette som ikke tilstrekkelig relevant for prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming, utførelse av veg- og grunnarbeider og utførelse av landskapsutforming.

Direktoratet finner på bakgrunn av ovennevnte at kravet til relevant utdanning ikke er oppfylt for Anders Sandbakken og Daniel Årsandøy.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av de påklagde godkjenningsområdene. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket har hatt sentral godkjenning for flere av de påklagde godkjenningsområdene tidligere. Sentral godkjenning fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller kravene som gjelder på fornyelsesstidspunktet. Ved gjennomgangen av søknaden blir det foretatt en ny vurdering av om kravene er oppfylt, der det blir lagt vekt på tidligere mottatt dokumentasjon, jf. SAK10 § 13-4 tredje ledd. Det vises i den forbindelse til vurderingen av faglig ledelse, utdanning og praksis ovenfor.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Byggingeniør Einar Olsen AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Prosjektering av konstruksjonssikkerhet i tiltaksklasse 2
- Prosjektering av lydforhold og vibrasjoner i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagde godkjenningsområdene.»

Klager har i e-post av 22.08.2026 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 22/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om endring av sentral godkjenning fra MYNT ARKITEKTER AS (klagesaksnr. 2026/12758).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om endring av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

I klage innsendt 18.06.2026 ble vedtak av 29.05.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 11.05.2026 søknad om endring av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 29.05.2026 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig utdanningsnivå, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3. Det ble videre kommentert at foretaket hadde dokumentert utdanning tilsvarende bachelorgrad, samt 1,5 års utdanning på mastergradsnivå. Etter direktoratets vurdering var det ikke dokumentert at kravet til nødvendig utdanningsnivå var oppfylt. Det ble også kommentert at foretaket allerede har sentral godkjenning for godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

Generelle opplysninger om foretaket

Mynt Arkitekter AS fikk sentral godkjenning første gang 14.04.2026. Foretaket har sentral godkjenning for godkjenningsområdene ansvarlig søker i tiltaksklasse 2 og prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 2.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 1-4 inntektsmottakere og ligger i Kongsberg i Buskerud. Andrew Holter er daglig leder og oppgitt som faglig leder for det påklagde godkjenningsområdet. For Holter er det dokumentert utdanning fra Storbritannia tilsvarende en norsk bachelorgrad og i tillegg 1 års utdanning på bachelorgradsnivå. Det er også dokumentert henholdsvis 1 og 0,5 års høyere utdanning på mastergradsnivå.

Foretaket har sin virksomhet innen arkitekttjenester, bygg, ansvarlig søk, mulighetsstudier og reguleringsarbeid. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 71.110 Arkitektvirksomhet.

Saksgang

11.05.2026 Søknad om endring av sentral godkjenning

29.05.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

18.06.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved daglig leder Andrew Holter skriver i klagen at han mener vedtaket ikke i tilstrekkelig grad vurderer den samlede utdanningen opp mot kravene i SAK10 §§ 11-2 og 11-3. Holter viser deretter til vedtak av 30.04.2026, der Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) har vurdert hans samlede utdanningsløp og lagt til grunn at utdanningen tilsvarer 330 studiepoeng, at den avsluttende kvalifikasjonen er plassert på nivå 7 (masternivå) i det norske kvalifikasjonsrammeverket, og at utdanningen utgjør det fullstendige britiske profesjonsløpet for arkitekter og danner grunnlag for registrering hos Architects Registration Board (ARB) og RIBA. Holter henviser også til at utdanningen består av et sammenhengende arkitektfaglig universitetsløp på 5,5 år, og at det ikke er en sammensetning av studiepoeng fra ulike fagområder.

Holter henviser til at utdanningen hans er fra Storbritannia og består av Bachelor of Architecture with Honours (RIBA part 1), postgraduate Diploma in Architecture (RIBA part 2) og RIBA Part 3 – Professional Practice in Architecture. Holter skriver videre at dette er den etablerte utdanningsstrukturen for å kvalifisere som arkitekt i Storbritannia, og at profesjonsutdanningen tar minimum 7 år å gjennomføre der 5 av årene er på universitet og minimum 2 år er i praksis. Videre skriver Holter at RIBA part 1 og part 2 utgjøre den akademiske delen av arkitektutdanningen, mens RIBA part 3 er den profesjonelle kvalifikasjonen som kreves for å kunne registreres og praktisere som arkitekt.

Videre henviser Holter til at arkitekttittelen er beskyttet i Storbritannia og regulert gjennom Architects Registration Board (ARB). For å kunne benytte tittelen «Architect» skriver Holter at man må ha gjennomført hele kvalifikasjonsløpet og være registrert hos ARB.

Når det gjelder utdanningskravet etter SAK10 henviser Holter til at han ikke kan se at direktoratet har foretatt en konkret vurdering av om utdanningen hans oppfyller kravene. Videre presiserer Holter at han ikke kan se at det er foretatt en konkret vurdering av om en fullført britisk profesjonsutdanning i arkitektur oppfyller kravet om tilsvarende grad med 300 studiepoeng eller tilsvarende.

Holter mener at det ikke kan stilles krav om formell gradslikestilthet, men at det avgjørende må være om den aktuelle utenlandske utdanningen gir nødvendig teoretisk kompetanse innenfor det aktuelle fagområdet, på et tilsvarende nivå som en norsk grad, uavhengig av om utdanningen har en annen oppbygning enn sammenlignbar norsk utdanning.

Holter henviser også til korrespondanse mellom professor Rolf Gerstlauer ved Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo (AHO). Korrespondansen er vedlagt klagen. Holter skriver at selv om AHO ikke har anledning til å avgi en formell uttalelse i saken, fremgår det av dialogen at fagpersoner ved institusjonen stiller seg undrende til at et fullført britisk profesjonsløp gjennom RIBA part 1, 2 og 3 ikke anses å oppfylle utdanningskravet. Foretaket henviser blant annet til følgende i Gerstlauers uttalelse:

«HK-dir har i sitt vedtak fastslått at din avsluttende kvalifikasjon er plassert på nivå 7 (masternivå) i det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket (NKR), med et samlet omfang tilsvarende 330 studiepoeng. Dette er mer enn de 300 studiepoengene en integrert mastergrad ved NTNU og BAS gir - og tilsvarer samme antallet studiepoeng som ved AHO's integrerte mastergrad. Det er derfor oppsiktsvekkende at DiBK i sitt avslag velger å overprøve og underkjenne HK-dir sin formelle nivåplassering ved å redusere utdanningen din til "en bachelorgrad og til sammen 1,5 års utdanning på mastergradsnivå".

DiBKs argumentasjon faller også på sin egen urimelighet når man ser på hvordan den norske masterutdanningen fungerer. I Norge har vi ingen bindende eller fastlagte utdanningsløp for masterutdanningen med tanke på kompleksitet i prosjektering (jamfør tiltaksklasse 3). En slik fast struktur finnes på bachelor-nivå, mens det på master-nivå er opp til studenten selv å velge kurs, fordypning og problemstillinger - og dermed også kompleksitetsnivå.»

Holter henviser også til bekreftelse fra Norske Arkitekter Landsforbund (NAL) som dokumenterer at han er ordinært medlem og kan benytte tittelen MNAL, som bekrefter godkjent utdanning som arkitekt. Bekreftelsen er også vedlagt klagen. Holter viser også til at NALs opptakskrav for ordinært medlemskap omfatter arkitektutdanning på masternivå (300 studiepoeng) eller tilsvarende kvalifikasjoner, herunder utdanning som tilsvarer RIBA part 2.

Holter bemerker videre at det er presisert i SAK10 § 11-5 at utdanning og praksis fra annen EØS-stat skal aksepteres på lik linje med norsk. Selv om Storbritannia ikke er medlem av EØS, mener Holter at det fremstår som paradoksalt at en britisk profesjonsutdanning i arkitektur som ble ervervet med henblikk på å kunne utøve yrket og som tilsvarer 330 studiepoeng med avsluttende kvalifikasjon på masternivå, ikke vurderes å tilsvare «mastergrad eller tilsvarende grad med 300 studiepoeng, eller tilsvarende».

Holter anmoder på bakgrunn av det ovennevnte at saken vurderes på nytt og at vedtaket omgjøres slik at Mynt Arkitekter AS gis sentral godkjenning for prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3.

Det henvises for øvrig til klagen med tilhørende vedlegg.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det

søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 mastergrad i ingeniøruddanning eller arkitektur, sivilarkitekt, sivilingeniør, eller tilsvarende grad med 300 studiepoeng, eller tilsvarende, med tilhørende 8 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være mastergrad i arkitektur.

Vurderingen av om utdanningskravet er oppfylt, innebærer to separate vurderinger. Det må for det første vurderes om den aktuelle utdanningen oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå etter SAK10 § 11-2. For ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 3 er kravet som sagt mastergrad eller tilsvarende grad med 300 studiepoeng, eller tilsvarende.

Dersom kravet til utdanningsnivå er oppfylt, må det deretter vurderes om utdanningen er faglig relevant for det aktuelle godkjenningsområdet. I denne vurderingen ses det nærmere på utdanningens faglige innhold for å avgjøre om den gir den kompetansen som er nødvendig for å ivareta ansvaret og arbeidsoppgavene som omfattes av godkjenningsområdet.

Utdanningens faglige innhold er ikke avgjørende for hvilket utdanningsnivå den skal anses å ha, men inngår i vurderingen av om utdanningen kan anses relevant for godkjenningsområdet.

Spørsmålet blir derfor i første omgang om foretaket har dokumentert at Holter oppfyller krav til nødvendig utdanningsnivå.

Ved søknad om sentral godkjenning skal utdanningsnivåene i SAK10 § 11-2 være oppfylt i henhold til de funksjonene og tiltaksklassene foretaket søker om, jf. SAK10 § 11-3. Utdanning kan dokumenteres ved å legge frem kopi av vitnemål eller tilsvarende dokumentasjon på fullført og bestått utdanning, jf. SAK10 § 11-1 andre ledd med tilhørende veiledning. Det er en utdanningsinstitusjon eller annen instans som er tillagt slik myndighet som kan vurdere og godkjenne bruken av titler som bachelor, master, sivilingeniør osv., og som kan vurdere hvilket utdanningsnivå som er oppnådd. Direktoratet må forholde seg til vurderingen som er gjort av relevant utdanningsmyndighet. Direktoratet vurderer kun om dokumentert utdanning oppfyller kravene til utdanningsnivåene som følger av byggesaksforskriften.

Foretaket har som sagt dokumentert at Andrew Holter har utdanning fra Storbritannia. Det er lagt ved et dokument som bekrefter at Holter har oppnådd graden Bachelor of Architectural Studies (B.arch) at The Glasgow School of Art with Honours of the Second Class (Division 1). Det er også dokumentert at Holter har et Postgraduate Certificate for å ha fullført et postgraduate programme in Professional Practice in Architecture, og en Postgraduate Diploma in Architecture. Foretaket har også lagt ved svar på søknad om generell godkjenning av utenlandsk høyere utdanning fra HK-dir. HK-dir er et forvaltningsorgan som er underlagt Kunnskapsdepartementet, og har et samlet, nasjonalt ansvar for forvaltningsoppgaver innen høyere utdanning, høyere yrkesfaglig utdanning og kompetansepolitikk. HK-dir tilbyr en rekke tjenester innen godkjenning og veiledning om utenlandsk utdanning.

Det følger av vedtaket fra HK-dir at Bachelor (Honours) godkjennes som likestilt med en norsk bachelorgrad, og i tillegg 1 års høyere utdanning på bachelorgradsnivå. Postgraduate Diploma godkjennes som 1 års høyere utdanning på mastergradsnivå, mens Postgraduate Certificate godkjennes som 0,5 års høyere utdanning på mastergradsnivå.

I begrunnelsen for vedtaket er det videre redegjort for hva som skal til for at en utdanning skal kunne godkjennes som likestilt med norsk bachelorgrad. HK-dir skriver at utdanningen må være en fullført bachelorgrad eller tilsvarende, ha et omfang på minimum 3 godkjennbare år og normalt gi opptak til mastergradsstudier i utdanningslandet. HK-dir presiserer videre at alle vilkårene må være oppfylt for at utdanningen skal kunne gis gradslikestilthet. HK-dir har i sin vurdering funnet at utdanningen oppfyller vilkårene, og dermed kan gi gradslikestilthet med en norsk bachelorgrad.

Når det gjelder Postgraduate Diploma og Postgraduate Certificate skriver HK-dir at ved utdanninger der gradelikestilthet ikke kan gis, kan utdanningen gis uttelling i form av fullførte semestre og/eller år. HK-dir skriver at verken Postgraduate Diploma eller Postgraduate Certificate ikke er en akademisk grad, for eksempel bachelor- eller mastergrad, i utdanningslandet, og at de derfor ikke kan godkjennes som en grad i Norge, men at det kan gis uttelling i form av semestre og/eller år. HK-dir har deretter godkjent utdanningene som henholdsvis 1 og 0,5 års høyere utdanning.

HK-dir har også gitt tilleggsinformasjon i vedtaket der de skriver at den avsluttende kvalifikasjon er plassert på nivå 7 i The Frameworks for Higher Education Qualifications of UK Degree-Awarding Bodies (FHEQ) og European Qualifications Framework (EQF), og at dette tilsvarer nivå 7, det vil si masternivå i det norske kvalifikasjonsrammeverket (NKR).

Som det følger av vedtaket til HK-dir har Holter dokumentert utdanning tilsvarende en norsk bachelorgrad og i tillegg 1 års utdanning på bachelorgradsnivå. Det er også dokumentert henholdsvis 1 og 0,5 års høyere utdanning på mastergradsnivå. HK-dir skriver at Postgraduate Diploma og Postgraduate Certificate er på mastergradsnivå, men skriver også at de ikke er akademiske grader som for eksempel bachelor eller mastergrad, og at de derfor ikke kan godkjennes som en grad i Norge.

Etter direktoratets vurdering må det skilles mellom at en utdanning er på masternivå, og at utdanningen utgjør en mastergrad eller tilsvarende grad. At en kvalifikasjon er på «mastergradsnivå» beskriver hvilket akademisk nivå undervisningen befinner seg på. En slik nivåplassering innebærer imidlertid ikke i seg selv at kvalifikasjonen utgjør en mastergrad. Dette følger også av vedtaket til HK-dir.

SAK10 §§ 11-2 og 11-3 angir hvilke utdanningsnivåer som skal være oppfylt for de ulike funksjonene og tiltaksklassene. For hvert alternativ fastsettes en nedre terskel for hvilket utdanningsnivå den faglige ledelsen må ha. Dersom det aktuelle godkjenningsområdet krever utdanningsnivå etter § 11-2 bokstav e, er minimumskravet som sagt mastergrad i ingeniørutdanning eller arkitektur, sivilarkitekt, sivilingeniør, eller tilsvarende grad med 300 studiepoeng, eller tilsvarende. Ettersom en mastergrad er en formell akademisk grad med et visst læringsutbytte legger direktoratet til grunn at man må kunne dokumentere en fullført utdanning som etter utdanningssystemet gir den avsluttede kvalifikasjonen mastergrad, eller en grad som formelt tilsvarer mastergrad, for at kravet til utdanning skal være oppfylt. Direktoratet finner i dette tilfellet at kravet til nødvendig utdanningsnivå ikke er oppfylt ettersom det ikke er dokumentert utdanning med gradslikestilthet som en mastergrad.

Holter har i klagesaksomgangen blant annet vist til korrespondanse mellom professor Rolf Gerstlauer ved AHO, der Gerstlauer skriver at direktoratet har overprøvd HK-dir sin vurdering, og underkjent deres formelle nivåplassering ved å ha redusert utdanningen til en bachelorgrad og til sammen 1,5 års utdanning på mastergradsnivå. Til dette vil direktoratet bemerke at de i sin vurdering har forholdt seg til vurderingene til HK-dir, og ordlyden i vedtaket. I dette tilfellet har ikke utdanningsmyndighet kunne godkjenne utdanningen tilsvarende en akkreditert grad og direktoratet har verken myndighet eller mulighet til å skulle overprøve dette. Direktoratet anerkjenner at utdanningene i seg selv er på mastergradsnivå, men ettersom HK-dir ikke har kunne gi likestilthet med en mastergrad finner ikke direktoratet at kravet til nødvendig utdanningsnivå er oppfylt.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Når det gjelder medlemskap i NAL vil direktoratet bemerke at medlemskap i en privat organisasjon ikke kan sidestilles med formell, relevant utdanning på fastsatt nivå. Dette er også stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning tidligere, ref. nemndas saksnummer 24/19, 84,19, 59/20, 14/22 og 5/23. Det samme vil gjelde autorisasjon fra Royal Institute of British Architects (RIBA) og registrering hos The Architects Registration Board (ARB). Medlemskap, autorisasjoner og registreringer hos slike organisasjoner og organer bygger på deres egne vilkår og vurderinger, og kan ikke i seg selv dokumentere at utdanningskravene etter SAK10 er oppfylt. Direktoratet må ved behandling av søknader om sentral godkjenning forholde seg til de fastsatte utdanningsnivåene som følger av SAK10 kapittel 11.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Mynt Arkitekter AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av arkitektur i tiltaksklasse 3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Klager har i e-post av 28.08.2026 sendt inn kommentarer til direktoratets saksfremlegg i den aktuelle saken. Klagenemnda har tatt med disse i vurderingen, men kan ikke se at de har avgjørende betydning for resultatet i saken.

Sak 23/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning fra RØNAAS ENTREPRENØR AS (klagesaksnr. 2026/13283).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3

I klage innsendt 30.06.2026 ble vedtak av 17.06.2026 påklaget av foretaket ved Jon Anders Rønaas. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 19.05.2026 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 17.06.2026 avsto direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget, og er nå påklaget:

- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-1, 11-2, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledninger.

Generelle opplysninger om foretaket

RØNAAS ENTREPRENØR AS fikk sentral godkjenning første gang 14.05.2020. I perioden 09.08.2023 - 17.06.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningssområdene:

- Prosjektering av veg, utearealer og landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av innmåling og utstikking av tiltak i tiltaksklasse 2
- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

For utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg hadde foretaket sentral godkjenning i tiltaksklasse 1 i perioden 09.08.2023-21.01.2025. Etter en endringssøknad hadde foretaket sentral godkjenning for dette godkjenningssområdet i tiltaksklasse 3 i perioden 22.01.2025-17.06.2026.

Foretaket har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 17 inntektsmottakere og ligger i Årnes i Nes kommune i Akershus. «Jon Anders Rønaas er daglig leder. Han har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 2019. Jonas Falk Eek var oppgitt som faglig leder både i søknadsomgangen og klagesaksomgangen. For Jonas Falk Eek er det dokumentert bachelorgrad i bygg fra 2015.

Foretaket har sin virksomhet innen maskinentreprenørvirksomhet og annen nærliggende entreprenøraktivitet, samt hva styret finner interessant for selskapet. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 43.120 Grunnarbeid.

Saksgang

19.05.2026 Søknad

02.06.2026 Foreløpig svarbrev

17.06.2026 Mottatt tilleggsinformasjon

17.06.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

30.06.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket viser innledningsvis til vedtaket av 17. juni 2026 og påklager avslaget på søknaden om sentral godkjenning for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3. Foretaket ber prinsipielt om at vedtaket omgjøres og at det innvilges sentral godkjenning for det påklagde godkjenningssområdet, med Jonas Falk Eek som faglig leder. Dersom vedtaket ikke omgjøres, ber foretaket om at klagen oversendes Klagenemnda for sentral godkjenning. Foretaket opplyser samtidig at tidligere tilsvar datert 16. juni 2026 opprettholdes i sin helhet og vedlegges klagen.

Foretaket mener at direktoratets vedtak bygger på en for snever relevansvurdering av Jonas Falk Eeks utdanning. Foretaket opplyser at det er enig i at praksis ikke alene kan erstatte et krav om relevant utdanning. Samtidig mener foretaket at hans utdanning i seg selv er relevant som en bygg- og anleggsrettet ingeniørutdanning, og at praksis, ADK-1 og faktisk faglig ledelse bekrefter og konkretiserer denne relevansen. Foretaket viser til at SAK10 ikke stiller krav om en bestemt studieretning, linjebetegnelse eller bestemte emnenavn for ingeniørutdanninger, og mener at det må foretas en konkret vurdering av fagplan, fagretning og fagkombinasjon.

Foretaket mener at utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg må vurderes som et anleggsteknisk utførelsesområde, og at det må skilles mellom prosjektering og utførelse av VA-anlegg. Foretaket presiserer at det ikke søker om å prosjektere hydrauliske beregninger, dimensjonere VA-systemer eller velge overordnede tekniske VA-løsninger, men om godkjenning for utførelse. Foretaket opplyser at utførelsen i praksis blant annet omfatter grøfter, grunnforhold, masser, fjell, løsmasser, fundamentering, omfylling, komprimering, høyder, fall, kummer, ledningstraseer, tilkobling til eksisterende infrastruktur, innmåling, dokumentasjon, HMS, kvalitetssikring og overlevering. Foretaket mener at dette ligger nært opp til Jonas Falk Eeks dokumenterte bygg- og anleggsfaglige utdanning, og at det derfor blir for snevert å vurdere relevansen utelukkende ut fra om utdanningen inneholder egne emner med navn vann- og avløpsteknikk.

Foretaket skriver også at utdanning og praksis må vurderes samlet som kvalifikasjoner. Foretaket presiserer at dette ikke innebærer at praksis skal kompensere for et totalt fravær av relevant utdanning, men mener at den bygg- og anleggsrettede ingeniørutdanningen må vurderes i lys av hvordan Jonas Falk Eek over lang tid har anvendt kompetansen innen VA-, grunn- og infrastrukturarbeider. Foretaket opplyser at han har mer enn 10 års relevant praksis etter fullført bachelorgrad og ADK-1-sertifisering, gyldig til 29. juni 2029. Foretaket skriver at ADK-1 ikke erstatter bachelorgraden, men dokumenterer at den bygg- og anleggstekniske utdanningen er supplert med konkret VA-faglig kompetanse knyttet til utførelse av ledningsanlegg.

Foretaket viser videre til at direktoratet har vist til Klagenemndas avgjørelse i sak 33/22. Foretaket mener at den foreliggende saken ikke kan avgjøres ved en ren henvisning til klagesaken fra 2022, fordi det nå foreligger et oppdatert faktisk grunnlag. Foretaket opplyser at Jonas Falk Eek etter 2022 blant annet har gjennomført ADK-1, fått ytterligere praksis og dokumentert faglig ledelse i flere omfattende VA-, grunn- og infrastrukturprosjekter. Foretaket viser også til hans faste ansettelse, deleierskap og fulle beslutningsmyndighet innen det omsøkte fagområdet.

Foretaket mener at vedtaket ikke konkret begrunner hvorfor de dokumenterte anleggstekniske emnene ikke er relevante for utførende VA-anlegg. Dersom direktoratet opprettholder vurderingen om at utdanningen ikke er relevant, ber foretaket om en konkret begrunnelse for dette. Foretaket ber også om at direktoratet konkretiserer om det mener at særskilte emner innen vann- og avløpsteknikk er et absolutt krav, og i så fall hvilken hjemmel dette bygger på. Foretaket ber om at det foretas en ny og selvstendig vurdering av dagens dokumentasjon.

Som nevnt ovenfor opplyser foretaket at tilsvaret av 16. juni 2026, sendt i søknadsomgangen, opprettholdes i sin helhet. Direktoratet har gjennomgått og tatt hensyn til tilsvaret i sin helhet. Ettersom flere av anførselene i tilsvaret også er fremsatt i klagesaksomgangen og allerede er gjengitt ovenfor, vil vi nedenfor bare omtale de forholdene i tilsvaret som ikke allerede er nevnt.

I tilsvaret opplyste foretaket uttrykkelig at det ikke ønsket å nedjustere godkjenningsområdet, og at søknaden ble opprettholdt for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3, med Jonas Falk Eek som faglig leder.

I tilsvaret viser foretaket, i tillegg til det som er gjengitt ovenfor, mer konkret til hvordan de enkelte emnene i Jonas Falk Eeks utdanning etter foretakets syn er relevante for utførelse av VA-anlegg. Foretaket viser blant annet til at grunnleggende landmåling er relevant for utsetting, høyder, fall, innmåling, kumklassering og sluttdokumentasjon, at geoteknikk er

relevant for grøfter, grunnforhold, stabilitet, vann i grunnen og fundamentering, og at vegplanlegging er relevant fordi VA-anlegg ofte etableres i eller langs veg og i samspill med overvann og øvrig infrastruktur. Foretaket skriver også at byggteknikk, mekanikk, materialer og konstruksjoner gir teknisk forståelse for materialbruk, laster, stabilitet, konstruktive sammenhenger og utførelsesmessige konsekvenser. Videre viser foretaket til at emner innen byggeprosess, byggeprosjekt, prosjektstyring og byggeplassledelse blant annet er relevante for planlegging, produksjonsstyring, kontroll, HMS, koordinering, dokumentasjon og kvalitetssikring i utførelsesfunksjonen.

Foretaket viser videre til en rekke referanseprosjekter hvor Jonas Falk Eek har hatt praksis innen VA-, grunn- og infrastrukturarbeider. Foretaket opplyser at prosjektene blant annet omfatter arbeid med vannledninger, spillvannsledninger, overvannsledninger, drens, kummer, sandfang, fordrøying, PEledninger, styrt boring, dype grøfter, massehåndtering og fjellarbeider, arbeid i tettbygde områder og kommunal infrastruktur.

Foretaket mener videre at et krav om at Jonas Falk Eek må gjennomføre en ny ingeniørutdanning med en annen linjebetegnelse og deretter opparbeide ny praksis innen et fagområde han allerede har lang og dokumentert praksis fra, vil være unødvendig formalistisk og ikke nødvendigvis gi reell merkompetanse for den utførende funksjonen.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 3, er høyere fagskolegrad med 120 studiepoeng og tilhørende 8 års relevant praksis, eller bachelorgrad i ingeniørutdanning, høgskolegrad eller tilsvarende grad med 180 studiepoeng og tilhørende 5 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad eller bachelorgrad innen anlegg med relevante fag innen VA, eller utdanning innen KEM/VVS.

Som nevnt ovenfor er det dokumentert at Jonas Falk Eek har bachelorgrad i bygg fra 2015.

Utdanningen oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdene det søkes om. Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte utdanningen er tilstrekkelig relevant for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

I brev av 24.01.2014 i forbindelse med sak 14/1823 har departementet også uttalt at foretak som søker om sentral godkjenning, må oppfylle krav til både utdanning og praksis. I brevet heter det bl.a. følgende:

«Ved søknad om sentral godkjenning må foretaket dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis for det godkjenningsområdet det søkes om. [...]

Tanken bak kravet til relevant utdanning er altså at foretaket, som et minimum, skal ha teoretisk kunnskap om fagområdet det arbeider innenfor og dermed også nødvendige forutsetninger for å kunne utføre arbeidet riktig i henhold til plan- og bygningsloven.

I tillegg til at utdanningen må være relevant for området det søkes om, må det også dokumenteres relevant praksis. Selv om praksisen det vises til er både relevant og langvarig vil det likevel ikke være tilstrekkelig for å kunne få sentral godkjenning innen et godkjenningsområde dersom ikke utdanningen også er relevant. Det er med andre ord et absolutt krav etter plan- og bygningslovgivningen for å kunne få sentral godkjenning at foretaket kan dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis.»

Departementet har også i brev til direktoratet (daværende Statens bygningstekniske etat), datert 11.09.2008 uttalt følgende om nødvendigheten av riktig utdanning for å få sentral godkjenning:

«Dersom det ses bort fra kravet om at utdanningen må være relevant, innebærer dette at det er foretakets realkompetanse som danner grunnlaget for sentral godkjenning. Dette vil i så fall være i strid med ordningens intensjon, jf også våre uttalelser i sak nr 04/3790 og 01/5032»

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Et av momentene i vurderingen vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagde godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Det vises til godkjenningsområdets faglige innhold i SAK10 § 13-5 tredje ledd bokstav d med tilhørende veiledning.

Godkjenningsområdet omfatter utførelse av vann- og avløpsanlegg samt utførelse av overvannssystem, med tilhørende komponenter og utstyr. Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3 omfatter legging av rør for vann og avløp, samt rør for overvann med middels kompleksitet og vanskelighetsgrad, men der mangler eller feil kan føre til store konsekvenser for helse, miljø og sikkerhet, eller stor kompleksitet og vanskelighetsgrad. Eksempler på utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3 kan være: legging av rør for vann med diameter over 200 mm, legging av rør for avløp med diameter over 400 mm, legging av overvannsrør for store områder i tett bystruktur.

For at en utdanning skal være relevant for godkjenningsområdet må den gi nødvendig kompetanse for å kunne ivareta godkjenningsområdets innhold og det faglige ansvaret som ansvarlig utførende for området. Utdanningen må derfor gi nødvendig kompetanse innen vann- og avløpsteknikk, herunder legging av rør og håndtering av overvann.

Av vitnemålet fremgår det at Jonas Falk Eeks bachelorgrad er en bachelor i ingeniørfag - bygg, med studieretning prosjektledelse. Utdanningen omfatter blant annet emner innen byggeteknikk, mekanikk, materialer og konstruksjoner, grunnleggende landmåling, effektiv byggeprosess, ingeniørfaglig systememne, geoteknikk og vegplanlegging. Utdanningen inneholder dermed enkelte bygg- og anleggsfaglige emner som kan være relevante for generell planlegging og gjennomføring av bygge- og anleggsarbeider.

Direktoratet kan imidlertid ikke se at den dokumenterte fagkombinasjonen gir tilstrekkelig teoretisk kompetanse innen vann- og avløpsteknikk. Det er ikke dokumentert emner som særskilt omhandler vannforsynings- og avløpsanlegg, ledningsanlegg, legging av rør eller håndtering av overvann. Emnene geoteknikk, vegplanlegging og grunnleggende landmåling gir kompetanse som kan være relevant i forbindelse med grunn- og anleggsarbeider, men gir etter direktoratets vurdering ikke i seg selv den nødvendige faglige bredden og dybden innen vann- og avløpsteknikk.

Det er videre dokumentert at bacheloroppgaven hadde tittelen "God kultur er nøkkelen til god prosjektgjennomføring". Oppgaven synes dermed å være rettet mot prosjektgjennomføring og ledelse, og dokumenterer ikke ytterligere fordypning innen vann- og avløpstekniske fag.

Direktoratet har etter dette lagt vekt på at utdanningen er en generell byggingeniørutdanning med studieretning prosjektledelse, og at den inneholder enkelte emner med tilknytning til anleggsvirksomhet. Utdanningen dokumenterer imidlertid ikke tilstrekkelig faglig bredde og dybde innen de sentrale arbeidsoppgavene som inngår i utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg. Dette gjelder særlig kompetanse knyttet til legging av rør for vann og avløp og utførelse av overvannssystemer, som utgjør kjerne deler av det påklagde godkjenningsområdet.

Når det gjelder foretakets anførsel om hvorvidt særskilte emner innen vann- og avløpsteknikk er et absolutt krav, bemerker direktoratet at det ikke stilles krav om bestemte emner eller emnenavn. Det avgjørende er om utdanningens samlede faglige innhold og fagkombinasjon gir tilstrekkelig teoretisk kompetanse innen det omsøkte godkjenningsområdet, jf. relevanskravet i SAK10 § 11-3. Som det fremgår av vurderingen ovenfor, er de dokumenterte anleggstekniske emnene tatt i betraktning, men de gir ikke tilstrekkelig faglig bredde og dybde

innen vann- og avløpsteknikk til at utdanningen samlet sett kan anses som tilstrekkelig relevant.

Direktoratet har også vurdert foretakets opplysninger om at Jonas Falk Eek har gjennomført ADK-1sertifikat. ADK-1-sertifikat kan dokumentere supplerende VA-faglig kompetanse knyttet til utførelse av ledningsanlegg, men er ikke en formell utdanning som oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå. Sertifikatet kan ikke erstatte eller supplere bachelorgraden på en slik måte at kravet til relevant utdanning anses oppfylt. Etter SAK10 er det et krav at både utdanning og praksis skal være relevant, og relevant praksis kan derfor ikke kompensere for manglende faglig bredde og dybde i bachelorutdanningen. Det avgjørende er om utdanningen som oppfyller det nødvendige utdanningsnivået, i seg selv har tilstrekkelig faglig dybde og bredde til å være relevant for det omsøkte godkjenningsområdet.

På denne bakgrunn vurderer direktoratet at utdanningens innhold og fagretning ikke i tilstrekkelig grad gjenspeiler godkjenningsområdets innhold og arbeidsoppgaver. Den dokumenterte bachelorgraden vurderes derfor ikke som tilstrekkelig relevant for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3. Tilsvarende vurdering av Eeks utdanning for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg har tidligere blitt stadfestet av Klagenemnda for sentral godkjenning, ref. nemndas saksnummer 33/22.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket hadde i perioden 22.01.2025 - 17.06.2026 blant annet sentral godkjenning for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 3. Godkjenningen ble gitt på grunnlag av den samme dokumenterte utdanningen som er vurdert i denne saken. Som det fremgår av vurderingen ovenfor, finner direktoratet at kravet til relevant utdanning ikke er oppfylt. Den tidligere godkjenningen ble dermed gitt på feil grunnlag og kan ikke føre til et annet resultat i denne saken.

Forholdet til nedjustering til tiltaksklasse 1

I søknadsomgangen fikk foretaket anledning til å nedjustere godkjenningsområdet til tiltaksklasse 1 og legge Jon Anders Rønaas til grunn som faglig leder. For Jon Anders Rønaas er det dokumentert fagbrev i anleggsmaskinførerfaget. Som nevnt ovenfor opplyste foretaket imidlertid uttrykkelig i tilsvaret at det ikke ønsket å nedjustere godkjenningsområdet, og at søknaden ble opprettholdt for utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3,

med Jonas Falk Eek som faglig leder. Foretaket har i klagesaksomgangen opplyst at tilsvaret opprettholdes i sin helhet. Direktoratet finner dermed heller ikke grunnlag for å innvilge godkjenningsområdet i tiltaksklasse 1, da det ikke er dokumentert relevant utdanning for oppgitt faglig leder Eek.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at RØNAAS ENTREPRENØR AS verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 3.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Sak 24/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om sentral godkjenning fra BJØRN KRISTIAN FURU (klagesaksnr. 2026/13573).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om sentral godkjenning for følgende godkjenningsområder:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 08.07.2026 ble vedtak av 07.07.2026 påklaget av foretaket. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 01.07.2026 søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 07.07.2026 avsto direktoratet delvis søknaden. Følgende godkjenningsområder ble innvilget:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 1
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 1
- Utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1
- Utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1

Følgende godkjenningsområder ble ikke innvilget:

- Utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2
- Utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med nødvendig utdanningsnivå, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 11-2 og 11-3. Det ble også kommentert at foretaket tidligere har hatt sentral godkjenning etter overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Ettersom foretaket ikke hadde søkt fornyelse av sentral godkjenning innen fristen, ble foretaket vurdert etter de ordinære kvalifikasjonskravene. Direktoratet fant imidlertid grunnlag for å innvilge godkjenningsområdene i tiltaksklasse 1.

Generelle opplysninger om foretaket

Bjørn Kristian Furu fikk sentral godkjenning første gang 17.11.2010. Foretaket har i flere perioder hatt sentral godkjenning for de pålagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2. Foretaket hadde for eksempel i perioden 24.05.2023 – 24.05.2026 sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2, utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2, utførelse av vannforsynings- og avløpsanlegg i tiltaksklasse 1 og utførelse av riving og miljøsanering i tiltaksklasse 1.

Foretaket er et enkeltpersonforetak, har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret 1-4 inntektsmottakere og ligger i Nordre Follo i Akershus. Bjørn Kristian Furu er daglig leder. Han fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 2009. Det er også dokumentert at Øyvind Ruud Furu og Anders Ruud Furu begge har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra henholdsvis 2016 og 2017.

Foretaket har sin virksomhet innen jordbruk, skogbruk, snørydding og gravemaskiner. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskodene 01.110 Dyrking av korn, unntatt ris, belgvekster og oljeholdige vekster, 02.200 Avvirkning og 01.610 Tjenester tilknyttet planteproduksjon.

Saksgang

01.07.2026 Søknad

07.07.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Delvis avslag)

08.07.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket skriver i klagen at de er fullstendig klar over at det er deres ansvar å fornye sentral godkjenning i rett tid, men at det denne gangen glapp. Videre skriver foretaket at dersom de hadde fått varsel innen fristen hadde de selvfølgelig søkt innen fristen, men hevder at de ikke har fått varsel. Foretaket skriver også at de har merket seg at dersom et foretak ikke betaler årsgebyret for sentral godkjenning i tide, så har direktoratet rutiner for å varsle 2 ganger, men

at det ikke er noen varsel når det er snakk om fornyelse. Dette er ifølge foretaket ubegripelig da man får varsler om alt annet via Altinn.

Foretaket skriver videre at daglig leder har 35 års erfaring innen faget og at de har hatt sentral godkjenning for godkjenningsområdene i en årrekke og at denne alltid har blitt fornyet. Videre skriver foretaket at de nå har blitt fratatt kompetanse som er næringsgrunnlaget i deres bedrift. Foretaket mener at hele bedriftens eksistens settes på spill på bakgrunn av at fristen for fornyelse ikke er overholdt. Foretaket skriver også at de lever av graving i offentlig vei med VA og grøfter i Oslo, Asker, Bærum, Nordre Follo, Vestby og omegn.

Avslutningsvis skriver foretaket at Furu har vært inne i en krevende tid de siste seks måneder på bakgrunn av personlige forhold, i tillegg til at foretakets kontormedarbeider har vært sykmeldt de siste 6 måneder. Foretaket skriver at dette ikke unnskylder at fristen ikke er overholdt, men at de håper å få tilbake kompetansen som de har hatt i mange år, og ikke bli nedjustert slik de har blitt nå.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2 og utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Forholdet til overgangsbestemmelsen

01.01.2016 ble det innført en rekke endringer i byggesaksforskriften. Blant annet ble kravene til utdanning flyttet fra veiledning til forskrift og gjort til et absolutt krav. Kravene til utdanning fremgår i dag av SAK10 § 11-2 og 11-3. At kravene til utdanning tidligere var gitt i veiledning og ikke i forskrift, åpnet for en skjønnsmessig vurdering av at langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Etter regelverksendringen ble det samtidig innført en overgangsbestemmelse. Bestemmelsen følger av SAK10 § 20-3.

Overgangsbestemmelsen innebærer at foretak som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning, og som siden endringen av regelverket 01.01.2016 har blitt vurdert etter de mer lempelige kompetansekravene, kan få videreført sin sentrale godkjenning gitt at en rekke vilkår er oppfylt. Dette er et tidsbegrenset unntak som gjelder frem til 01.07.2027.

Bestemmelsen ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse og tilpasse seg regelverket, enten ved videreutdanning, eller ved å ansette faglig ledelse med nødvendige kvalifikasjoner.

For at overgangsbestemmelsen skal komme til anvendelse, må foretaket ha vært kompensert for manglende utdanningsnivå siden før endringen av regelverket 01.01.2016 og det må søke om fornyelse av sin sentrale godkjenning. I begrepet fornyelse ligger det at den nye søknaden må være innsendt innen utløpet av forrige godkjenningsperiode. Det vil si at foretaket på søknadstidspunktet

må ha en gyldig sentral godkjenning for de godkjenningsområdene og tiltaksklassene det søker fornyelse av. Oversettes denne fristen vil ikke søknaden være å regne som en fornyelse og søknaden vil bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte. Denne fristen er absolutt, og direktoratet har ikke mulighet til å gjøre unntak fra dette kravet.

Direktoratet sender normalt ut påminnelse om fornyelse til alle foretak ca. seks måneder før godkjenningen utgår. Denne blir sendt på e-post til den som er oppgitt som kontaktperson i foretaket. Det er likevel foretakene som må sørge for at søknad om fornyelse kommer inn til rett tid uavhengig av om de har mottatt påminnelse eller ikke. Dette følger av SAK10 § 13-4 andre ledd med tilhørende veiledning. Direktoratet har forståelse for at det kan være ulike grunner for at en søknad ikke blir sendt inn tidsnok, men at det i henhold til regelverket er avgjørende for en videreføring av overgangsbestemmelsen at søknaden må være sendt inn innen utløpet av godkjenningsperioden.

Foretaket hadde blant annet i perioden 24.05.2023-24.05.2026 sentral godkjenning for de påklagde godkjenningsområdene. Begge områdene var innvilget i henhold til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3. Ny søknad om sentral godkjenning ble sendt inn 01.07.2026 som vil si i overkant av 1 måned etter utløpet av godkjenningen. Det innebærer at forutsetningen om at søknaden er sendt inn innen utløpet av forrige godkjenningsperiode ikke er til stede, og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse i dette tilfellet.

Foretaket vil dermed i det følgende bli vurdert opp mot kvalifikasjonskravene i SAK10 kapittel 11 på vanlig måte.

Samlet vurdering av de påklagde godkjenningsområdene i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig utførende i tiltaksklasse 2 er mesterbrev, med tilhørende 3 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være høyere fagskolegrad innen anlegg.

Foretaket har som sagt dokumentert at daglig leder Bjørn Kristian Furu har fagbrev i anleggsmaskinførerfaget fra 2009. Det er også dokumentert fagbrev i anleggsmaskinførerfaget for Anders Ruud Furu og Øyvind Ruud Furu.

Fagbrev i anleggsmaskinførerfaget er relevant for begge områdene, men oppfyller ikke krav til nødvendig utdanningsnivå.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at

foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av de påklagde godkjenningsområdene. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning, utover tilfeller som omfattes av overgangsbestemmelsen.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Bjørn Kristian Furu verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdene utførelse av veg- og grunnarbeider i tiltaksklasse 2 og utførelse av landskapsutforming i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for de påklagde godkjenningsområdene.»

Sak 25/26 Klage på vedtak om avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning fra BJØRN BAKKHAUG (klagesaksnr. 2026/14272).

Klagenemnda viser til oversendelse av saken fra direktoratet. Klagenemnda kan prøve alle sider av saken, herunder ta hensyn til nye omstendigheter, jf. fvl. § 34.

Vedtak:

Klagen tas ikke til følge.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. byggesaksforskriften § 13-10.

Klagenemnda er i det alt vesentlige og i resultatet enig med direktoratet. Det hitsettes fra direktoratets redegjørelse, vurdering og vedtak:

«Klagen gjelder

Klagen gjelder avslag på søknad om fornyelse av sentral godkjenning for følgende godkjenningsområde:

- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2

I klage innsendt 09.08.2026 ble vedtak av 07.08.2026 påklaget av foretaket ved Bjørn Bakkhaug. Klagen er rettidig, jf. forvaltningsloven § 29.

Bakgrunn

Direktoratet for byggkvalitet mottok 03.07.2026 søknad om fornyelse av sentral godkjenning for ansvarsrett.

I vedtak datert 07.08.2026 avslo direktoratet søknaden. Følgende godkjenningsområde ble ikke innvilget:

- Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2

Avslaget ble begrunnet med at foretaket ikke hadde dokumentert faglig ledelse med relevant utdanning, jf. byggesaksforskriften (SAK10) §§ 11-1, 11-2, 11-3 og 11-5.

Generelle opplysninger om foretaket

Bjørn Bakkhaug fikk sentral godkjenning første gang 10.12.2014. I perioden 18.08.2023 – 07.08.2026 hadde foretaket sentral godkjenning for godkjenningsområdene prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2 og uavhengig kontroll av brannsikkerhet i tiltaksklasse 2.

Foretaket er et enkeltpersonforetak og har ifølge Arbeidsgiver- og arbeidstakerregisteret ingen inntektsmottakere og ligger i Ålesund i Møre og Romsdal. Bjørn Bakkehaug er innehaver og faglig leder i foretaket. Han har ingeniørutdanning innen varme-, ventilasjon- og sanitærteknikk fra 1971.

Foretaket har sin virksomhet innen selvstendig kunstnerisk virksomhet innen litteratur, samt brann- og sikkerhetsrådgivning. Foretaket er i Enhetsregisteret registrert med næringskoden 90.111 Skapende kunstnerisk virksomhet innenfor litteratur.

Saksgang

03.07.2026 Søknad

07.08.2026 Vedtak om sentral godkjenning (Avslag)

09.08.2026 Klage på avslag arkivert hos direktoratet

Foretakets anførsler

Foretaket ved Bjørn Bakkhaug skriver i klagen at han i 1971 fullførte ingeniørutdanning ved Trondheim tekniske skole, linje for varme-, ventilasjons- og sanitærteknikk. Videre skriver Bakkhaug at vitnemålet viser en bred teknisk fagkombinasjon, blant annet prosjekteringslære, bygningsteknikk, materialteknikk, mekanikk, reguleringsteknikk, elektroteknikk, kjemi og konstruksjonsøvinger.

Videre henviser Bakkhaug til en svært lang og direkte brannfaglig yrkeskarriere, blant annet som branningeniør i Vesta, varabrannsjef i Ålesund brannvesen, brannsjef i Nedre Romerike brann- og redningsvesen, omfattende undervisning i byggesak, branntilsyn, beredskap og brannvern, samt egen virksomhet med brannrådgivning fra 2010. Bakkhaug henviser til at dette fremgår av hans CV. Bakkhaug viser også til at de har hatt sentral godkjenning for brannprosjektering siden 2014.

Når det gjelder Bakkhaugs utdanning henviser Bakkhaug til at hans vitnemål dokumenterer en ingeniørutdanning med flere byggtekniske og prosjekteringsrettede fag. Videre henviser Bakkhaug til veiledningen til SAK10 § 13-5, om at godkjenningsområdene for sentral

godkjenning ikke er forbehold én bestemt utdanning eller yrkestittel. Bakkhaug mener dette tilsier en konkret vurdering av nivå, fagkombinasjon og om utdanningen gir et faglig grunnlag for oppgavene innen godkjenningsområdet.

Videre anfører Bakkhaug at VVS-fagene har klare grenseflater mot brann sikkerhet i bygg, blant annet ved brannsikring av tekniske installasjoner og gjennomføringer i brannskillende konstruksjoner. Sammenholdt med fag som bygningsmekanikk, materialteknikk og prosjekteringslære mener Bakkhaug at dette gir et bredere relevant fundament enn linjebetegnelsen alene kan gi inntrykk av.

Når det gjelder Bakkhaugs praksis henvises det til at dette ligger i kjernen av brann sikkerhet, byggesak, branntilsyn, faglig ledelse og brannrådgivning. Videre henviser Bakkhaug til at praksisen strekker seg over flere tiår, og at den klart overstiger de ordinære praksiskravene som direktoratet viser til for tiltaksklasse 2. Selv om praksis etter de ordinære reglene ikke uten videre kan erstatte et krav til utdanning, mener Bakkhaug at den er svært relevant ved vurderingen av utdanningens faktiske anvendelse, den samlede kompetansen og overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

Videre viser Bakkhaug til det han mener er det sentrale klagegrunnlaget, som er SAK10 § 20-3. Bakkhaug ber om at direktoratet uttrykkelig tar stilling til om søknaden skal behandles som en fornyelse etter § 20-3, på bakgrunn av hans utdanning, lang og dokumentert brannfaglig praksis, og tidligere godkjenning for området.

Bakkhaug henviser videre til at godkjenningsområdet brannkonsept i tiltaksklasse 2 gjelder prosjektering innenfor rammen av preaksepterte ytelser, mens analysebasert prosjektering og særskilte analysemetoder er knyttet til tiltaksklasse 3. Bakkhaug mener derfor at hans kompetanse bør vurderes mot de faktiske oppgavene og kompleksiteten i tiltaksklasse 2. Bakkhaug anfører at han har et solid faglig grunnlag for å ivareta det omsøkte ansvarsområdet.

Bakkhaug ber direktoratet på bakgrunn av det ovennevnte om å foreta en samlet vurdering av vitnemålets faktiske faginnhold, den dokumenterte brannfaglige praksisen, tidligere sentral godkjenning og overgangsregelen. Dersom direktoratet mener at dokumentasjonen fortsatt ikke er tilstrekkelig ber Bakkhaug om å få opplyst hvilke supplerende opplysninger, attester eller referanseprosjekter som er nødvendige for å dokumentere relevansen.

Avslutningsvis oppsummerer Bakkhaug klagen og ber om at direktoratet omgjør vedtaket og innvilget det påklagde godkjenningsområdet. Subsidiært ber Bakkhaug om at saken blir vurdert på nytt med anvendelse av SAK10 § 20-3 og en konkret vurdering av den samlede kompetansen.

Det henvises for øvrig til klagen.

Vurdering

Direktoratet har vurdert klagen og funnet at den ikke kan føre frem hva gjelder sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2.

I henhold til SAK10 § 11-1 andre ledd og tilhørende veiledning skal foretaket ved søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett dokumentere at faglig ledelse er fast ansatt i foretaket og oppfyller krav til relevant utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdene det

søker sentral godkjenning for. Relevant utdanning og praksis for et godkjenningsområde skal som utgangspunkt være knyttet til samme person.

Prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2

Krav til utdanning

Utdanningskravet for foretak som søker sentral godkjenning for funksjonen ansvarlig prosjekterende i tiltaksklasse 2 er høyere fagskolegrad med tilhørende 10 års relevant praksis, eller bachelorgrad med tilhørende 6 års relevant praksis, jf. SAK10 §§ 11-2 og 11-3 og tilhørende veiledning. Utdanningen må være relevant for fagområdet. Det betyr at den må gi grunnlag for å ivareta det faglige ansvaret og arbeidsoppgavene som inngår i godkjenningsområdet. Relevant utdanning for dette godkjenningsområdet vil for eksempel være innen brannteknikk.

Foretaket har som sagt dokumentert at faglig leder Bjørn Bakkhaug har ingeniørutdanning innen VVS fra 1971.

Ingeniørutdanning oppfyller kravet til nødvendig utdanningsnivå for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

I tillegg til å være på nødvendig nivå, må utdanningen også være tilstrekkelig relevant for godkjenningsområdet det søkes om.

Kravet til relevans understreker at utdanningen må gi teoretisk kompetanse innen det fagområdet foretaket søker sentral godkjenning for. Det vises i denne sammenheng til en uttalelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet av 22.01.2018, hvor departementet gir en tolkningsuttalelse vedrørende forståelsen av SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer. I tolkningsuttalelsen uttaler også departementet følgende om kravet til relevant utdanning gitt i SAK10 § 11-3:

«Det fremgår således direkte av forskriftens ordlyd at det er et grunnleggende vilkår at både utdanning og praksis må være relevant for området det søkes om. Kravet om at utdanningen må være relevant er ment å understreke at foretaket, i tillegg til praksis, må ha nødvendig teoretisk kompetanse innenfor sitt fagområde (eks. arkitektur, konstruksjonsteknikk, murarbeid mv.).»

I brev av 24.01.2014 i forbindelse med sak 14/1823 har departementet også uttalt at foretak som søker om sentral godkjenning, må oppfylle krav til både utdanning og praksis. I brevet heter det bl.a. følgende:

«Ved søknad om sentral godkjenning må foretaket dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis for det godkjenningsområdet det søkes om. [...]

Tanken bak kravet til relevant utdanning er altså at foretaket, som et minimum, skal ha teoretisk kunnskap om fagområdet det arbeider innenfor og dermed også nødvendige forutsetninger for å kunne utføre arbeidet riktig i henhold til plan- og bygningsloven.

I tillegg til at utdanningen må være relevant for området det søkes om, må det også dokumenteres relevant praksis. Selv om praksisen det vises til er både relevant og langvarig vil det likevel ikke være tilstrekkelig for å kunne få sentral godkjenning innen et godkjenningsområde dersom ikke utdanningen også er relevant. Det er med andre ord

et absolutt krav etter plan- og bygningslovgivningen for å kunne få sentral godkjenning at foretaket kan dokumentere både relevant utdanning og relevant praksis.»

Spørsmålet blir derfor om den dokumenterte ingeniørutdanningen innen VVS er tilstrekkelig relevant for prosjektering av brannkonsept.

Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant vil fagretning og fagkombinasjon være sentralt, jf. SAK10 § 11-3 og tilhørende veiledning. Et avgjørende moment vil være om utdanningens innhold og fagretning gjenspeiler det påklagede godkjenningssområdets innhold og arbeidsoppgaver.

Godkjenningssområdets faglige innhold fremgår av SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav d med tilhørende veiledning. Prosjektering av brannkonsept omfatter utforming av helhetlig konsept for brannsikkerheten for nytt eller endring av tiltak, ut ifra byggverkets brannklasse, risikoklasse, forutsatte bruk, størrelse og planløsning. Godkjenningssområdet omfatter videre prosjektering av tiltak for å ivareta sikkerheten ved rømning og for slukkemannskap, i tillegg til tiltak for å ivareta sikkerheten mot brann- og røykspredning. Prosjektering av tiltak for å sikre materielle verdier inngår også.

Godkjenningssområdet i tiltaksklasse 2 omfatter utforming av helhetlig konsept for sikkerhet ved brann for byggverk i brannklasse 1 som er i risikoklasse 3, 5 og 6 samt byggverk i brannklasse 2 og risikoklasse 1, 2 og 4. Denne tiltaksklassen omfatter tiltak som er prosjektert etter preaksepterte ytelser.

For at en utdanning skal være relevant for godkjenningssområdet må den gi nødvendig kompetanse og teoretisk grunnlag for å kunne ivareta godkjenningssområdets innhold og det faglige ansvaret som ansvarlig prosjekterende for området. Utdanningen må derfor gi nødvendig kompetanse innen brannsikkerhet, herunder brannutvikling og brann- og røykspredning, rømning og personsikkerhet, aktive og passive brannsikringstiltak samt byggverk og bygningskonstruksjoners egenskaper ved brann. Utdanningen må videre gi nødvendig forståelse for hvordan de ulike branntekniske tiltakene virker sammen, og gi nødvendig teoretisk grunnlag for å kunne utforme et helhetlig brannkonsept for et byggverk.

Utdanningen til Bakkhaug er som sagt innen VVS, som handler om de tekniske systemene og installasjonene i bygg. Det fremgår av innsendt fagplan at utdanningen besto av fag som *projeksjonslære, elektroteknikk, reguleringsteknikk, bygningsteknikk, matematikk, kjemi, mekanikk, maskindeler, mekanisk teknologi, maskinlære, teknisk varmelære, varmeanlegg, kjøleteknikk, ventilasjonsanlegg, sanitæranlegg med kalkulasjon samt konstruksjonsøvinger.*

Direktoratet anerkjenner at det er relevante elementer i utdanningen til Bakkhaug, som for eksempel emnet bygningsteknikk. Utdanningen inneholder også faglige elementer som kan være relevant for prosjektering av tekniske installasjoner med betydning for brannsikkerheten, herunder sprinkler- og slukkeinstallasjoner. Utdanningens hovedtyngde er imidlertid rettet mot tekniske installasjoner i bygg, herunder VVS-installasjoner. Det byggrettede i utdanningen utgjør kun en begrenset del av det faglige innholdet, og er på et overordnet nivå sett opp mot det øvrige innholdet i utdanningen.

Direktoratet vurderer derfor at utdanningen, til tross for enkelte relevante elementer, ikke i tilstrekkelig grad dekker kompetansebehovet som kreves for å ivareta godkjenningssområdets innhold og arbeidsoppgaver, sett opp mot SAK10 § 13-5 andre ledd bokstav d med tilhørende

veiledning. Utdanningen gir ikke den nødvendige branntekniske eller bygningstekniske kompetansen som kreves for å kunne utforme et helhetlig brannkonsept for et byggverk.

Utdanningen vurderes på bakgrunn av dette som ikke tilstrekkelig relevant for prosjektering av brannkonsept.

Direktoratet finner det ikke avgjørende for vurderingen av utdanningens relevans at tiltak som omfattes av tiltaksklasse 2 skal prosjekteres i samsvar med preaksepterte ytelser. Dette innebærer at det ikke stilles samme krav til kompetanse innen analyse og verifikasjon som ved prosjektering i tiltaksklasse 3. Godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2 omfatter like fullt utforming av et helhetlig konsept for brannsikkerheten og krever nødvendig kompetanse for dette, uavhengig av om det er i samsvar med preaksepterte ytelser, eller ytelser verifisert ved analyse. At prosjekteringen baseres på preaksepterte ytelser, innebærer ikke at kravet til denne kompetansen bortfaller.

Utdanningskravet er dermed ikke oppfylt.

Krav til praksis

Det er krav om at foretaket skal ha faglig ledelse med både relevant utdanning på rett nivå og relevant praksis over tid. De ordinære kravene til utdanning og praksis åpner ikke for å la praksis kompensere for manglende utdanning eller motsatt. Kravene fremgår av SAK10 §§ 11-1 andre ledd, 11-3 og 11-5 med tilhørende veiledning.

Som følge av at kravet til utdanning ikke er oppfylt, er det ikke nødvendig å gå detaljert igjennom referanseprosjektene for å kunne avgjøre klagen. Direktoratet bemerker kort at foretaket har vist til referanseprosjekter som omhandler arbeider som omfattes av det påklagde godkjenningsområdet. Når det gjelder relevansvurderingen av praksis, beror denne på at praksis skal bygge på utdanningen som kreves – både utdanningsnivå og utdanningsretning, jf. SAK10 § 11-3 med tilhørende veiledning. Ettersom det ikke er dokumentert nødvendig utdanning, vil heller ikke tilhørende praksis anses relevant i dette tilfellet. Praksis kan som nevnt ikke veie opp for manglende utdanning, utover tilfeller som omfattes av overgangsbestemmelsen.

Forholdet til overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3

Foretaket har i klagen bedt om en vurdering opp mot overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3.

01.01.2016 ble det innført en rekke endringer i byggesaksforskriften. Blant annet ble kravene til utdanning flyttet fra veiledning til forskrift og gjort til et absolutt krav. Kravene til utdanning fremgår i dag av SAK10 § 11-2 og 11-3. At kravene til utdanning tidligere var gitt i veiledning og ikke i forskrift, åpnet for en skjønnsmessig vurdering av at langvarig og god praksis kunne kompensere for manglende utdanningsnivå. Etter regelverksendringen ble det samtidig innført en overgangsbestemmelse. Bestemmelsen følger av SAK10 § 20-3.

Overgangsbestemmelsen innebærer at foretak som søker om fornyelse av sin sentrale godkjenning, og som siden endringen av regelverket 01.01.2016 har blitt vurdert etter de mer lempelige kompetansekravene, kan få videreført sin sentrale godkjenning gitt at en rekke vilkår er oppfylt. Dette er et tidsbegrenset unntak som gjelder frem til 01.07.2027. Bestemmelsen ble innført for at foretakene skulle få tid til å oppgradere sin formalkompetanse

og tilpasse seg regelverket, enten ved videreutdanning, eller ved å ansette faglig ledelse med nødvendige kvalifikasjoner.

Det fremgår av bestemmelsen i 20-3 med tilhørende veiledning at vurderingen av hvorvidt praksis i det enkelte tilfellet kan kompensere for manglende utdanningsnivå, vil være en konkret skønsmessig vurdering og at praksis kun kan kompensere for ett manglende utdanningsnivå. Det er ikke anledning til å kompensere for manglende relevant utdanning eller manglende formell utdanning.

Som det følger av vurderingen ovenfor, så er det ikke dokumentert relevant utdanning for Bakkhaug, og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse. Direktoratet finner derfor ikke at vilkårene for overgangsbestemmelsen i SAK10 § 20-3 er oppfylt for det påklagde godkjenningsområdet, og overgangsbestemmelsen kommer derfor ikke til anvendelse. Som det følger av vurderingen ovenfor oppfyller ikke foretaket de ordinære kvalifikasjonskravene for det påklagde godkjenningsområdet i tiltaksklasse 2.

Forholdet til tidligere godkjenning

Foretaket har hatt sentral godkjenning for dette godkjenningsområdet tidligere. Etter SAK10 § 11-1 andre ledd, må foretak ved søknad om sentral godkjenning dokumentere at den faglige ledelsen er fast ansatt i foretaket og oppfyller kravene til utdanning og praksis som er tilpasset godkjenningsområdet foretaket søker sentral godkjenning for. SAK10 § 11-1 andre ledd gjør seg gjeldende uavhengig av søknadstype, og det er krav om at foretaket må dokumentere at samtlige krav er oppfylt, uavhengig av om foretaket søker om sentral godkjenning første gang, eller om det søkes om fornyelse av sentral godkjenning etter SAK10 § 13-4 andre ledd.

Sentral godkjenning fornyes dersom foretaket dokumenterer at det tilfredsstiller kravene som gjelder på fornyelsestidspunktet. Ved gjennomgangen av søknaden blir det foretatt en ny vurdering av om kravene er oppfylt, der det blir lagt vekt på tidligere mottatt dokumentasjon, jf. SAK10 § 13-4 tredje ledd. Det er derfor ingen automatikk i at foretaket får innvilget sentral godkjenning, selv om det har hatt sentral godkjenning tidligere. Det vises i den forbindelse til vurderingen ovenfor. Direktoratet presiserer at det ikke er anledning til å videreføre en godkjenning som er gitt på feil grunnlag.

Konklusjon

På bakgrunn av begrunnelsen ovenfor finner direktoratet at Bjørn Bakkhaug verken i søknaden eller i klagesaksomgangen har dokumentert at det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å få sentral godkjenning for godkjenningsområdet prosjektering av brannkonsept i tiltaksklasse 2.

Direktoratet har etter dette kommet til at klagen ikke kan tas til følge.

Direktoratet opplyser om at foretaket kan sende inn ny søknad om sentral godkjenning for ansvarsrett når det kan dokumenteres at kravene i kapittel 9, 10, 11 og 13 i forskrift om byggesak (byggesaksforskriften) av 26.03.2010 nr. 488 er oppfylt.

Oppsummering:

Direktoratet for byggkvalitet finner ikke å kunne ta klagen til følge for det påklagde godkjenningsområdet.»

Sak 26/26 Eventuelt

Neste klagenemndsmøte er 15.12.2026 kl. 09.00 – 13.00 på Teams.